

1212y_Az_Q2017_Yekun imtahan testinin sualları**Fənn : 1212Y Ekologiya**

1 Xəzər dənizi buxarlanma nəticəsində ildə nə qədər su itirir?

- ☐ 1000 km³
- ☐ 800 km³
- ☒ 375 km³
- ☐ 500 km³
- ☐ 150 km³

2 Xəzər dənizində qazıma işləri zamanı sutka ərzində dənizə axıdılan çirkab suların həcmi nə qədərdir?

- ☐ 150 – 200 m³
- ☒ 40 m³
- ☐ 50-100 m³
- ☐ 100-150 m³
- ☐ 200-300 m³

3 Xəzər dənizində su səviyyəsinin dəyişməsində əsas səbəbi hansı amil hesab olunur?

- ☐ Buxarlanmanın çox olması
- ☐ Antropogen amillər
- ☒ Akademik M.A. Şilovun – geoloji nəzəriyyə amili
- ☐ Hidroidlim amili
- ☐ Kosmik amillər

4 Göllərin çirklənməsinin qarşısını almaq üçün hansı işlər görülməlidir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ Göllərin qurudulmasını mümkün qədər həyata keçirtmək
- ☒ Göllərə axıdılan çirkab suların miqdarını maksimum azaltmaq
- ☐ Göllərə axıdılan çirkab sularının təmizləyici qurğulardan keçirilməsi
- ☐ Göllərə kəskin iyli maddələrlə çirklənməmiş suların axıdılmasını qanunla qadağan etmək

5 Azərbaycandakı göllərin sayı nə qədərdir?

- ☐ 50
- ☒ 250
- ☐ 120
- ☐ 500
- ☐ 200

6 Dünya okean sularında həll olmuş gümüşün miqdarı nə qədərdir?

- ☐ 5 mln ton
- ☐ 300 min ton
- ☒ 500 min ton
- ☐ 100 min ton
- ☐ 250 min ton

7 Su anbarlarının çirklənməsinin qarşısının alınması üçün nələr etmək lazımdır?

- ☐ Təmizləyici qurğulardan keçməyən suların su anbarlarına tökülməsinə görə cərimə etmək
- ☐ təmizləyici qurğuların təkmilləşdirilməsi
- ☐ Texnoloji proseslərdə su sərfini azaltmaq

- ☒ Sənaye, kommunal-məişət müəssisələri, kənd təsərrüfat məhsullarının emal müəssisələrindən atılan çirkab suları təmizləyici qurğularda təmizlədikdən sonra su anbarlarına atmaq lazımdır.
- ☐ Təmizləyici qurğularda işlədilən kimyəvi reagentlərin miqdarını azaltmaq

8 Dünyada açıq dənizə çıxışı olan 140 dövlətdən neçə dövlətdə neft və qaz çıxarılır?

- ☐ 90 dövlətdə
- ☐ 70 dövlətdə
- ☒ 100 dövlətdə
- ☐ 50 dövlətdə
- ☐ 180 dövlətdə

9 Beynəlxalq səhiyyə təşkilatı içməli suyun tərkibində nitratin norma həddini nə qədər qəbul etmişdir?

- ☐ 30 mq/e
- ☐ 15 mq/e
- ☒ 11,0 mq/e
- ☐ 9,0mq/e
- ☐ 25 mq/e

10 İnkişaf etməkdə olan ölkələrdə , suyun tərkibindəki patogenlərin və çirkləndiricilərin təsiri nəticəsində hər il dünya üzrə nə qədər insan ölür?

- ☐ 20 mln nəfər
- ☒ 25 mln nəfər
- ☐ 40 mln nəfər
- ☐ 10 mln nəfər
- ☐ 80 mln nəfər

11 Dünyada işlədilən suların neçə faizi su hövzələrinə qaytarılmazsa, bu ekoloji təhlükə hesab olunur?

- ☐ 25% - i
- ☒ 10% - i
- ☐ 50% - i
- ☐ 80% - i
- ☐ 40%- i

12 Sənayedə ən çox su sərfiyyatı hansı ölkənin payına düşür?

- ☐ Fransanın
- ☒ ABŞ – in
- ☐ Avstraliyanın
- ☐ Çin-in
- ☐ Rusiyanın

13 Dünyada xəstəliklərin və ölüm hadisələrinin neçə faizi içməli suyun çatışmamazlığından baş verir?

- ☐ Xəstəliklərin 5 % - i, ölüm hadisələrinin 1/20 hissəsi
- ☐ Xəstəliklərin 90% - i, ölüm hadisələrinin 3/5 hissəsi
- ☒ Xəstəliklərin 80% - i, ölüm hadisələrinin 1/3 hissəsi
- ☐ Xəstəliklərin 50% - i, ölüm hadisələrinin yarısı
- ☐ Xəstəliklərin 10% - i, ölüm hadisələrinin 1/10 hissəsi

14 Dünya okean sularında həll olmuş qızılın miqdarı nə qədərdir?

- ☐ 40 mln ton
- ☒ 8-10 mln ton
- ☐ 20-30 mln ton
- ☐ 5 mln ton

☐ 3-4 mln ton

15 Torpağın münbitliyinin dövrüyyədən çıxması nədən asılıdır?

- ☐ Məhsulların satış qiymətindən
☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
☐ Hər hektardan gələn gəlirdən;
☒ dəyən zərərdən
☐ Məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;

16 Meşələrin çirklənmə sahəsi nə ilə uzlaşır?

- ☐ Meşələrdə ağacların diametrindən.
☐ Ağacların boyundan;
☐ Meşələrin rütubət göstəricilərindən;
☐ Meşələrin tərkibindən;
☒ Meşə təsərrüfatına dəyən zərərlə

17 Meşələrin böyümə sürəti ilə müşə təsərrüfatına dəyən zərər arasında hansı asılılıq var?

- ☐ Meşələrin çirklənmə sahəsindən
☐ Ağacların məhsuldarlığının aşağı düşməsindən;
☐ Meşələrdə ağacların xəstələnməsindən;
☐ meşələrdə sanitariya kəsmədən;
☒ asılı olmadığından

18 Çirkləndirici maddələrin həcmi nəyə təsir edir?

- ☐ Məhsulun həcmi.
☒ Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərəyə
☐ Torpağın münbitliyi;
☐ Məhsulun maya dəyəri;
☐ İqlim

19 Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərin cəmi nə deməkdir?

- ☒ Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi
☐ təsərrüfata dəyən zərər
☐ Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;
☐ Sənayeyə dəyən zərər kimi;
☐ Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;

20 Çirklənmədən dəyən zərər hansı üsulla hesablanır?

- ☐ tarixi,coğrafi,ənənəvi
☐ müxtəlif metodlar
☐ statistik,riyazi
☐ genetik,lokal,iqtisadi
☒ birbaşa,empirik,analitik

21 Bitkiçiliyə dəyən zərər nədən asılıdır?

- ☐ Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
☒ məhsuldarlığın aşağı düşməsindən
☐ Məhsulun satış qiymətindən;
☐ Heyvandarlıq təsərrüfatlarının sayından;
☐ Heyvandarlıq məhsullarının həcmindən

22 Dünyada şirin suyun ən çox işləndiyi sahə hansıdır?

- ☐ yaşıllaşdırma sahələri
- ☐ Kommunal və məişət sahələri
- ☒ kənd təsərrüfatında suvarma
- ☐ sənaye sahələri
- ☐ Elektrik enerjisi istehsalı sahələri

23 Heyvandarlıqda məhsuldarlığın aşağı düşməsi nədən asılıdır?

- ☐ Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- ☐ Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;
- ☒ Heyvandarlığa dəyən zərərdən
- ☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
- ☐ Yem bazasının azalmasından;

24 Emprik üsul nədir?

- ☐ iqtisadi göstəricidir
- ☒ çirklənmədən dəyən zərər hesablanır
- ☐ təbii resurs potensialıdır
- ☐ ətraf mühitin mühafizə tədbirləri
- ☐ ölçü vahididir

25 Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərərə təsir edir:

- ☐ Havanın təzyiqi.
- ☐ Havada olan tozun həcmi.
- ☐ Havada olan su buxarının həcmi.
- ☐ Havanın kimyəvi tərkibi.
- ☒ Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalı.

26 Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Suyun kimyəvi tərkibindən.
- ☐ Su modulundan;
- ☐ Su sərfindən;
- ☒ Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalından.
- ☐ Yağıntılardan

27 Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☒ Çirklənmə sahəsindən.
- ☐ Əkin sahələrindən.
- ☐ Məhsulun maya dəyərindən.
- ☐ Məhsulun daşınma xərcindən.

28 Torpağın dövriyyədən çıxmasından dəyən zərər asılı deyil:

- ☐ Məhsulların satış qiymətindən
- ☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
- ☐ Hər hektardan gələn gəlirdən;
- ☒ Torpağın münbitliyindən;
- ☐ Məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;

29 Torpağın dövriyyədən çıxmasından dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Heyvanların məhsuldarlığından
- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☐ Bitkilərin növündən.

- ☒ Hər hektardan gələn gəlirdən.
- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.

30 Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılı deyil:

- ☐ Ağacların məhsuldarlığının aşağı düşməsindən;
- ☐ Meşələrdə ağacların xəstələnməsindən;
- ☐ meşələrdə sanitar kəsmədən;
- ☐ Meşələrin çirklənmə sahəsindən.
- ☒ Meşələrin böyümə sürətindən;

31 Heyvandarlığa dəyən zərər asılı deyil:

- ☐ Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
- ☐ Məhsulun satış qiymətindən;
- ☒ Bitkiçiliyə dəyən zərərdən;
- ☐ Heyvandarlıq məhsullarının həcmindən.
- ☐ Heyvandarlıq təsərrüfatlarının sayından;

32 Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- ☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
- ☒ Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən
- ☐ Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;
- ☐ Yem bazasının azalmasından;

33 Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərəyə təsir edir:

- ☐ İqlim;
- ☐ Məhsulun həcmi.
- ☐ Məhsulun maya dəyəri;
- ☒ Çirkləndirici maddələrin həcmi;
- ☐ Torpağın münbitliyi;

34 Təsərrüfata dəyən zərər neçə hesablanır:

- ☐ Snayeyə dəyən zərər kimi;
- ☒ Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi.
- ☐ Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;
- ☐ Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;
- ☐ Nəqliyyata dəyən zərər kimi;

35 Çirklənmədən dəyən zərər hesablanır:

- ☐ İqlim
- ☐ Tropik
- ☒ Emprik
- ☐ Dolay
- ☐ Təcrübi

36 Çirklənmədən dəyən zərər bu üsulla hesablanır:

- ☐ Dolay
- ☒ Birbaşa
- ☐ Təcrübə
- ☐ Laboratoriya
- ☐ Genetik

37 Dünyada şirin su ehtiyatlarının ən çox hissəsi hansı qitədə yerləşir?

- ☐ Avropada
- ☐ Asiyada
- ☐ Avstraliyada
- ☐ Afrikada
- ☒ Antraktidada

38 Dünyada suvarmaya işlədilən suyun ən çoxu hansı ölkələrin payına düşür?

- ☐ Rusiyanın, Özbəkistanın, Fransanın
- ☐ Misirin, Argentinanın, İranın
- ☐ Misirin, Argentinanın, İranın
- ☐ Türkiyənin, Azərbaycanın, Türkmənistanın
- ☒ Çinin, Hindistanın, Pakistanın

39 Çirkab suların sorbsiya üsulu ilə təmizlənməsi necə aparılır?

- ☐ Çirkabların sorbentdə həll olunaraq təmizlənməsi ilə
- ☐ Çirkabların sorbentlə udulması ilə
- ☐ Sorbentin su ilə kimyəvi reaksiyaya girməsi ilə
- ☒ Çirkabların sorbentin səthinə hopdurulması
- ☐ çirkabların sorbent təsiri ilə parçalanması ilə

40 Sututarlarla atılan çirkab sularda mineral qalıq nə qədər olmalıdır?

- ☐ 2500 mq/e
- ☐ 2000 mq/e
- ☐ 3000 mq/e
- ☒ 1000 mq/ e
- ☐ 1500 mq/e

41 Balıqçılıq təsərrüfatı sularında oksigen olan biokimyəvi tələbat necə olmalıdır?

- ☐ 9 mq/e
- ☐ 10 mq/e – dən çox
- ☐ 15 mq/e – dən çox
- ☐ 4 mq/e – dən az
- ☒ 6 mq/ e

42 Çirkab sular su hövzələrinə atılarkən suyun turşuluq həddi hansı miqdarda olmalıdır?

- ☐ pH=2,0-3,0
- ☒ pH = 6,5-8,5
- ☐ pH = 13,5 – 14,5
- ☐ pH = 9,5 – 10,5
- ☐ pH = 1,5-4,0

43 Kür çayının Salyan şəhəri ərazisində minerallılığı hansı həddədir?

- ☐ 850 mq/e
- ☐ 1500 mq/e
- ☐ 1200 mq/e
- ☐ 900 mq/e
- ☒ 1020 mq/e

44 Çirkab sular su hövzələrinə atılarkən hövzə sularında biokimyəvi tələbat necə olmalıdır?

- ☒ 3 mq/e – dən çox olmamalıdır

- ☐ 5,0 mq/ e – dən çox olmalıdır
- ☐ 10 mq/e – dən çox olmalıdır
- ☐ 6 mq/e – dən çox olmalıdır
- ☐ 4 mq/ e – dən çox olmamalıdır

45 Mexaniki qarışıqlarla çirklənmiş sular necə təmizlənir?

- ☐ Kimyəvi təmizləmə üsulları ilə
- ☐ Bioloji
- ☐ Elektro - kimyəvi üsullarla
- ☐ Yandırılmaqla
- ☒ Suların cənlərdə durultması, çökdürülməsi və süzgəcdən süzülmesi üsulları ilə mexaniki qarışıqlardan təmizlənir.

46 Tərkibində yüksək miqdarda turşu və qələvi olan çirkab suların təmizlənməsi necə aparılır?

- ☐ Kimyəvi koagulyasiya üsulu ilə
- ☐ Qələvilərin əlavə edilməsi ilə
- ☐ Mexaniki süzgəclərdən keçirmə üsulu ilə
- ☒ Neytrallaşdırıcı reagentlərlə
- ☐ Suların çökdürülməsi üsulu ilə

47 Çirkab suların minerallaşdırılması nədir?

- ☐ Çirkab sulardan duzların həll olunmasını həyata keçirilən
- ☐ Çirkab sulardakı qarışıq maddələrin təmizlənməsi
- ☒ Təmizlənmiş sulardan duzların çıxarılması
- ☐ Çirkab sulardan duzların qismən çıxarılması
- ☐ Çirkab sulardakı mexaniki qarışıqların tam təmizlənməsi

48 Çirkab suların mexaniki təmizlənməsi necə aparılır?

- ☒ Hidrosiklonlarda mərkəzdənqaçma qüvvəsi təsiri ilə
- ☐ Neytrallaşdırma üsulunun tətbiqi ilə
- ☐ Horizontal tutarlarda süzmə ilə
- ☐ Şaquli Su çənlərində süzgəclərdən keçirtmə ilə
- ☐ Çökdürülmə üsulu ilə

49 Çirkab sulardakı ən kiçik hissəciklərin təmizlənmə üsulu hansı üsullardır?

- ☐ kimyəvi üsul.
- ☐ Sızan qum layları üsulu
- ☒ Diatomit süzgəclər üsulu
- ☐ kiçik diametli süzgəclərdən süzmə üsulu
- ☐ çökdürülmə üsulu

50 Cənubi Xəzərdə Ölü zona sahil suları hansı şəhərlərin sahillərində yerləşir?

- ☐ İran ərazisindəki Ənzəli, Sari, Qorqan sahil suları
- ☐ Ələt, Pirallahı sahil suları
- ☐ Lənkəran, Salyan, Neftçala sahilləri
- ☒ Bakı, Türkmənbaşı və Çərəkən sahil suları
- ☐ Astara, Lənkəran sahil suları

51 Çirkab sularda bakterial çirklənmə hansı üsullarla aradan qaldırılır?

- ☐ Çirkab sulara bakterial çirklənmədən təmizlənməsi mexaniki təmizləmə üsulu ilə aparılır
- ☐ Suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi fiziki təmizlənmə üsulu ilə aparılır
- ☐ Çirkab suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi aerasiya üsulu ilə aradan qaldırılır
- ☐ Suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi süzmə üsulu ilə aradan qaldırılır.

- ☒ Çirkab suların bakterial çirklənməsi zərərsizləşdirmə - dezinfeksiya üsulu ilə aparılır

52 Çirkab sular su hövzələrinə atılarkən hövzənin temperaturuna təsiri necə olmalıdır?

- ☐ Hövzədəki suyun temperaturu maksimal yay temperaturundan 10°C – dən
☐ Hövzədəki suyun temperaturu artmamalıdır
☐ Hövzədəki temperatur havanın temperaturundan 10°C -dən çox artmamalıdır
☒ Hövzə suyunun temperaturu maksimal yay temperaturundan 30C – dən çox çatmamalıdır
☐ Hövzədəki suyun temperaturu 150C-dən çox artmamalıdır.

53 Sənaye müəssisələrində istifadə olunan su hansı keyfiyyətlərə malik olmalıdır?

- ☐ turşuluq dərəcəsi $pH 5 \leq 20$ olmalıdır.
☒ İstehsal olunan məhsulun keyfiyyətinə mənfi təsir etməməlidir.
☐ Çirklənmiş su olmamalıdır
☐ Yüksək minerallılığa malik olmalıdır
☐ duzlu su olmamalıdır.

54 Suyun orqanoleptik keyfiyyət göstəriciləri hansılardır?

- ☐ suyun göy rəngdə olması, dadının şit olması
☐ duzluluğu, yaşıl rəngə çalması, iy verməsi
☒ iyi, dadı, rəngi, şəffaflığı
☐ Rəngi, bulanıqlığı, dadı, iyi
☐ turşuluğu, duzsuzluğu, rənginin bulanıq olması

55 Müasir istilik elektrik stansiyalarında stansiyada soyutma prosesində işlədilmiş suyun temperaturunu azaltmaq üçün nə etmək lazımdır?

- ☐ Suyun soyudularaq məişətdə istifadə olunması
☒ Soyuducu qurğularda suyun soyudulması
☐ İsti suyun kanal və sututarlarda soyudulması
☐ İsti suyun məişətdə istifadə edilməsi
☐ Suyun qonşu müəssisələrlə istifadəyə verilməsi

56 İstilik elektrik stansiyalarında soyutma prosesində istifadə olunan suyun yenidən hövzəyə qaytarılması suyun hansı çirklənməsi adlanır?

- ☐ təbii
☒ termiki
☐ Kimyəvi
☐ fiziki
☐ mexaniki

57 Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsindən sonrakı zərərsizləşdirilməsi üçün hansı qazdan istifadə olunur?

- ☐ Metan qazından
☒ Xlor qazından
☐ Oksigen qazından
☐ Azot qazından
☐ Karbon qazından

58 BMT – nin 1991- ci ildə Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində Dünya ölkələri hökumət başçılarının iştirakı ilə keçirdiyi ətraf mühit və inkişaf adlı konfransında qarşıya qoyulan əsas məsələ nədən ibarət olmuşdur?

- ☐ Çirkab suların istifadənin qadağan olunması
☒ Hər bir dövlətin öz ölkə əhalisini təmizlənməmiş içməli su ilə təmin etmə öhdəçiliyinin qəbul edilməsi

- ☐ Müasir su təmizləyici qurğuların yaradılması
- ☐ Atmosferin çirklənməsinin qarşısının alınması
- ☐ Litosferin çirklənməsinin qarşısının alınması

59 Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsinin təbii üsullarla təmizlənməyə nisbət üstünlükləri nədən ibarətdir?

- ☐ Biokimyəvi təmizlənmənin göllərdə həyata keçirilməsinin mümkünlüyü.
- ☐ Çirkab suların tərkibində xəstəlik törədən mikrobların qalmasında
- ☒ Torpağın məhsuldarlığının artmasında
- ☐ Su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması
- ☐ Çirkab suların zərərsizləşdirilməsinin həyata keçirilməsi

60 Çirkab suların flotasiya üsulu ilə təmizlənməsi necə həyata keçirilir?

- ☐ Sudakı çirkləndirici maddələrin pıxtalaşdırılması
- ☐ Sudakı çirkləndirici maddələrin kimyəvi reaksiyalara uğradılması ilə
- ☒ Sudakı çirkləndirici maddələrin suyun səthinə qaldırılması ilə
- ☐ Çirkab suların süzgəclərdən keçirilməsi ilə
- ☐ Çirkab sulardakı çirkləndirici maddələrin suyun dibinə çökdürülməsi ilə

61 Su hövzələrində zəhərli maddələrin nisbi təhlükəlilik əmsalı nədən asılıdır?

- ☒ çirklənmədən dəyən zərərdən
- ☐ Yağıntılardan
- ☐ Su modulundan;
- ☐ Su sərfindən;
- ☐ Suyun kimyəvi tərkibindən

62 Hansı variantda heyvandarlıq məhsulu aşağı düşür?

- ☐ Mexanizasiyadan
- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.
- ☐ Otlaq sahələrindən.
- ☒ zərər dəyəndə
- ☐ Əkin sahələrindən.

63 Çirklənmə ilə bitkiçilik arasında asılılıq nədən ibarətdir?

- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☒ bitkiçiliyə dəyən zərərdən
- ☐ Əkin sahələrindən.
- ☐ Məhsulun maya dəyərindən.
- ☐ Məhsulun daşınma xərcindən.

64 Bu üsulla çirklənmədən dəyən zərər hesablanmır:

- ☐ Birbaşa empirik və analitik.
- ☐ Analitik
- ☐ birbaşa
- ☐ empirik
- ☒ Dolayısı

65 Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Meşələrdə ağacların diametrindən.
- ☐ Ağacların boyundan;
- ☐ Meşələrin rütubət göstəricilərindən;
- ☐ Meşələrin tərkibindən;

☒ Məşələrin çirklənmə sahəsindən;

66 Bakı buxtasında torpağın neftlə doyma dərinliyi nə qədərdir?

- ☐ 30 metr
- ☒ 5-7 metr
- ☐ 25 metr
- ☐ 15 metr
- ☐ 20 metr

67 Her hektardan gələn gəlirlə torpağın dövriyyədən çıxması arasında asılılıq nədən ibarətdir?

- ☐ Heyvanların məhsuldarlığından
- ☒ dəyən zərərdən
- ☐ Bitkilərin növündən.
- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.

68 Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır?

- ☐ Havada olan tozun həmindən.
- ☒ Havaya atılan zərərli maddələrin həcmindən.
- ☐ Havanın təzyiqindən.
- ☐ Havanın kimyəvi tərkibindən.
- ☐ Havanın tərkibində olan su buxarlarının həcmindən.

69 Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Mexanizasiyadan.
- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.
- ☐ Otlaq sahələrindən.
- ☒ Heyvanlarda məhsulun aşağı düşməsindən.
- ☐ Əkin sahələrindən.

70 Birbaşa üsulla nə hesablanır?

- ☐ sosial ödənişlər
- ☐ sosial problemlər
- ☐ iqtisadi qiymətləndirmə
- ☒ çirklənmədən dəyən zərər
- ☐ vergi ödənişlər

71 Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərəyə təsir edir:

- ☐ Suyun kimyəvi tərkibi.
- ☐ Yağıntıların miqdarı.
- ☒ Çirkab suların həcmi.
- ☐ Su sərfi.
- ☐ Yağıntıların tərkibi.

72 Təbii suların əsas çirkləndirmə mənbələri hansı istehsal sahələridir?

- ☐ Maşınqayırma sənayesi müəssisələri
- ☐ Toxuculuq və trikotaj sənayesi
- ☐ Energetika sənayesi
- ☒ Qara və əlvan metallurgiya, kimya, neft, qaz, daş kömür, sellüloz, kağız sənayesi müəssisələri, kənd təsərrüfatı məhsulları emalı və məişət müəssisələri
- ☐ Yeyinti sənayesi müəssisələri

73 Neçənci ildə harada ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalının dayan-dırılması haqqında protokol imzalandı?

- ☐ 2005-ci ildə Parisdə
- ☐ 1999-cu ildə Vyanada
- ☐ 2000-ci ildə Stokholunda
- ☒ 1997-ci ildə Monrealda
- ☐ 2002-ci ildə Londonda

74 Atmosferdə əsasən necə smog hadisəsi müşahidə olunur?

- ☐ mürəkkəb və sad smog
- ☐ adı və mürəkkəb smog
- ☒ adı və fotokimyəvi smog
- ☐ xlorlu və karbonlu smog
- ☐ bəxarlı və karbonlu smog

75 Qaz və bərk məsaməli maddələrin qarşılıqlı təsiri prinsipinə əsaslanaraq tullantı qazların təmizlənməsi üsulu necə adlanır?

- ☐ absorbsiya üsulu
- ☐ yandırma üsulu
- ☐ ətalət üsulu
- ☐ termiki üsul
- ☒ adsorbsiya üsulu

76 Tullantı qazların adsorbsiya üsulu ilə təmizləməsində adsorbent olaraq hansı maddələrdən istifadə edilir?

- ☐ gildən, seolitdən, alunitdən
- ☒ aktivləşdirilmiş kömürdən, seolitdən, selikageldən
- ☐ daş kömürdən, misdən, azbestdən
- ☐ dənizdən, qumdan, gildən
- ☐ kərpicdən, qumdan, pambıqdan

77 Atmosferi çirkləndirən əsas mənbələr hansılardır?

- ☐ neftçıxarma sənayesi, dəmir yolu, quşçuluq
- ☐ dəmir yolu, quşçuluq, tikinti təsərrüfatları
- ☐ məişət, kommunal, heyvandarlıq təsərrüfatları
- ☒ sənaye müəssisələri, nəqliyyat vasitələri, kənd təsərrüfatları
- ☐ əkinçilik, məişət, nəqliyyat təsərrüfatları

78 Hansı təbəqə günəşin ultrabənövşəyi radiasiyasının böyük bir qismini udaraq, yer kürəsində canlı orqanizmləri radiasiyanın məhvedici təsirinədən qoruyur?

- ☐ bulud təbəqəsi
- ☐ mezosfer təbəqəsi
- ☐ troposfer təbəqəsi
- ☒ ozon təbəqəsi
- ☐ kosmik təbəqə

79 Qaz halda olan sənaye tullantılarını təmizləmək üçün hansı üsullardan istifadə olunur?

- ☒ fiziki və kimyəvi üsullardan
- ☐ absorbsiya və adsorbsiya üsullarından
- ☐ elektrik və elektromexanik üsullardan
- ☐ mexaniki və kimyəvi üsullardan
- ☐ fiziki və optik üsullardan

80 Stratosfer ozonunun azalmasına atmosferdə ildən-ilə artan hansı mad-dələ-rin oksidləri təsir göstərir?

- ☐ Ga, Se, Ag - oksidləri
- ☐ Au, Ag, Hg - oksidləri
- ☐ Ca, Na, K - oksidləri
- ☐ Al, Fe, Hg - oksidləri
- ☒ N, S, C - oksidləri

81 Atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq məqsədilə iri sənayə şəhərlərində bir sıra tədbirlər həyata keçirilir. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ sənaye istehsal tullantılarının yeni texnoloji proseslərin tətbiqi
- ☐ sirkəndirici müəssisələrin təbii şəraiti nəzərə alaraq şəhər ətrafında yerləşdirilməsi
- ☐ çirkləndiricilərin neytrallaşdırılması və zərərsizləşdirilməsi
- ☐ atmosfərə buraxılan sirkəndiricilərin ümumi miqdarının azaldılması
- ☒ iri sənaye müəssisələrinin tikilməsi

82 Neçənci ildə Azərbaycan ozondağıdıcı maddələrin istifadəsindən mərhələlər üzrə çıxarılmasına dair Vyana konvensiyasını, Monreal protokolu ratifikasiya etdi.

- ☐ 1999-cu ildə
- ☐ 1995-ci ildə
- ☒ 1996-cı ildə
- ☐ 1993-cü ildə
- ☐ 1998-ci ildə

83 Tullantı qazları zəhərli maddələrdən təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə edilir

- ☐ elektromaqnit qurğularından
- ☐ elektrik qurğularından
- ☒ toztutucu qurğulardan
- ☐ qaztəmizləyici qurğulardan
- ☐ fırlanma qurğularından

84 Hansı üsul ilə tullantı qazları təmizlədikdə heç bir kimyəvi reaksiy getmir, zəhərli qazlar müxtəlif yollarla tutulur?

- ☐ rezonans üsulu ilə təmizləmədə
- ☐ elektrokimyəvi üsulla təmizləmədə
- ☐ kimyəvi üsulla təmizləmədə
- ☒ fiziki üsulla təmizləmədə
- ☐ optik üsulla təmizləmədə

85 Ozon qatının azalmasına hansı maddələr daha çox təsir göstərir?

- ☐ ammoniyak və karbon birləşmələri
- ☒ xlor-flüon üzvi birləşmələri və ODM
- ☐ Ca birləşmələri və ODM
- ☐ Na birləşmələri və neft məhsulları
- ☐ Fe birləşmələri və üzvi sintez maddələri

86 Tullantı qazların tərkibində olan faydalı qarışıqları ayırmaq üçün hansı kimyəvi təmizləmə üsulundan istifadə edilir?

- ☒ katalik təmizləmə üsulundan
- ☐ absorbsiya üsulundan
- ☐ qravtasiya üsulundan
- ☐ termiki üsuldan
- ☐ adsorbsiya üsulundan

87 Böyük həcmdə olan tullantı qazları toz və yağ dumanlarında təmizləmək üçün hansı toztutuculardan istifadə olunur?

- ☐ mexaniki toztutucularından
- ☐ yağ tutucularından
- ☐ nimçəli toztutuculardan
- ☐ taxma məsaməli toztutucularından
- ☒ elektrik filtrlı toztutucularından

88 Tullantı qazların fiziki üsulla təmizlənməsində filtdə qazın tutulması toztutucularından hansı halda olan tozlar tutulur?

- ☐ həllolmuş şəkildə olan
- ☐ buxar halında olan
- ☒ dispers halda olan
- ☐ oksidləşmiş halda olan
- ☐ aerosol halında olan

89 Hal-hazırda avtomobil nəqliyyatından atmosfərə ötürülən zəhərli qazların qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər görülür. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ neytralizatorlardan istifadə etmək
- ☐ maye yanacaqdan qaz yanacağına keçmək
- ☐ avtomobillərin saz işləməsini təmin etmək
- ☒ avtomobillərin sayını artırmaq
- ☐ benzin yanacağını dizel yanacağı ilə əvəz etmək

90 Tərkibində karbohidrogenlər olan tullantı qazları katalitik təmizləmə üsulu ilə təmizləyən zaman hansı katalizatorlardan istifadə edilir?

- ☐ şüşə, qum və kömürdən
- ☐ ağac, azbest və pambıqdan
- ☐ kömür, gil və metallardan
- ☒ metal, yarımqeçirici və duzlardan
- ☐ rezin, kauçuk və plastmasdan

91 Ozon ilk dəfə kim tərəfindən kəşf edilmişdir?

- ☐ Faradey tərəfindən
- ☐ Lomonosov tərəfindən
- ☒ Marum tərəfindən
- ☐ Darvin tərəfindən
- ☐ Landau tərəfindən

92 Avtomobil nəqliyyatı tərəfindən atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq-la hansı növ smogun əmələ gəlməsinin qarşısını almaq olar?

- ☒ fotokimyəvi smog
- ☐ turşulu smog
- ☐ tosgenli smog
- ☐ adi smog
- ☐ qələvi smog

93 Atmosfer çirkləndiricilərini neçə qrupa ayırırlar?

- ☐ qumlu və toz çirkləndiricilər
- ☒ ilkin və ikinci dərəcəli çirkləndiricilər
- ☐ birinci və ikinci dərəcəli çirkləndiricilər
- ☐ turşulu və qələvili çirkləndiricilər

- ☐ tozlu və aerosollu çirkləndiricilər

94 Atmosferi çirkləndirən aerosollar içərisində hansı birləşmə xüsusi yer tutur?

- ☐ kükürlü birləşmə
☐ natriumlu birləşmə
☐ karbonlu birləşmə
☐ azotlu birləşmə
☒ qurğuşunlu birləşmə

95 Hansı müəssisələr atmosferi aerosolla çirkləndirən əsas mənbələr hesab olunur?

- ☐ yeyinti müəssisələri
☒ metallurgiya müəssisələri
☐ neft emalı müəssisələri
☐ kimya müəssisələri
☐ elektrik enerjisi istehsal edən müəssisələr

96 Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsi necə adlanır?

- ☐ qələvili çirklənmə adlanır
☒ aerosol çirklənmə adlanır
☐ turşulu çirklənmə adlanır
☐ buxarlı çirklənmə adlanır
☐ duzlu çirklənmə adlanır

97 Havada qazların, bərk və maye halında olan müxtəlif maddələrin, həmçinin radioaktiv maddələrin canlı orqanizmlərin həyat şəraitinə mənfi təsir edə biləcək miqdarda olmasına nə deyilir?

- ☐ suyun çirklənməsi deyilir
☐ suyun çirklənməsi deyilir
☒ atmosfer çirklənməsi deyilir
☐ litosfer çirklənməsi deyilir
☐ ozon qatının çirklənməsi deyilir

98 Azot atmosfer havasının neçə faizini təşkil edir?

- ☒ 78- 80%-ni
☐ 75- 77%-ni
☐ 58- 60%-ni
☐ 70- 72%-ni
☐ 70- 72%-ni

99 Bütün atmosfer kütləsinin 90% onun yerin səthinə yaxın hansı km-lik qatın-da cəmləşmişdir?

- ☐ 11 km-lik qatında
☐ 7 km-lik qatında
☒ 5 km-lik qatında
☐ 3 km-lik qatında
☐ 10 km-lik qatında

100 Yer kürəsini əhatə edən müxtəlif qaz qatlarından ibarət olan müəyyən qalınlıqlı təbəqə necə adlanır?

- ☐ biosfer adlanır
☐ ozonosfer adlanır
☐ hidrosfer adlanır
☒ atmosfer adlanır
☐ litosfer adlanır

101 Tullantı qazları təmizləmək üçün hansı kimyəvi üsullardan istifadə edilir?

- ☐ mexaniki, bioloji yandırma təmizləmə üsullarından
- ☐ termiki, bioloji çökdürmə təmizləmə üsullarından
- ☒ absorbsiya, adsorbsiya, katalitik təmizləmə üsullarından
- ☐ bioloji, fiziki, mexaniki təmizləmə üsullarından
- ☐ yandırma, buxarlandırma, bioloji təmizləmə üsullarından

102 Sabit şəkildə atmosfer havasının tərkib hissəsini əsasən hansı qazlar təşkil edir?

- ☐ NO, Cl₂, C_xH_x, CO₂, He, Ar, O₂ və s.
- ☐ H₂, CO, CO₂, NO, N₂O, Cl, Ar və s.
- ☐ O₃, SO₃, H₂, CO, NO_x, CO₂ və s.
- ☐ Fe, Al, Zn, Hg, Co₂, CO, NO₂ və s.
- ☒ N₂, O₂, CO₂, NO₂, Cr₂, He, Ar və s.

103 Temperaturun dəyişməsinə görə atmosfer neçə təbəqəyə bölünür?

- ☐ ozonosfer, hidrosfer, aerosfer, biosfer, termosfer
- ☒ trorosfer, strotosfer, mezosfer, termosfer, ekzosfer
- ☐ troposfer, ekzosfer, ionosfer, noosfer, biosfer
- ☐ stratosfer, ozonosfer, ekzosfer, biosfer, noosfer
- ☐ noosfer, biosfer, mezosfer, troposfer, ionosfer

104 Oksigen atmosfer havasının necə faizini təşkil edir?

- ☐ 23, 5%-ni
- ☐ 17, 3%-ni
- ☐ 18, 9%-ni
- ☒ 20, 95%-ni
- ☐ 70, 0,5%-ni

105 Atmosferi çirkləndirən ikinci dərəcəli tullantılar hansı proseslər nəticəsində törənən maddələrdir?

- ☒ fiziki-kimyəvi proseslərdən
- ☐ kimyəvi-akustik proseslərdən
- ☐ fotokimyəvi-mexaniki proseslərdən
- ☐ mexaniki-kimyəvi proseslərdən
- ☐ optik-akustik proseslərdən

106 Bütün sənaye şəhərlərində havanın çox çirklənməsi nəticəsində hansı hadisə baş verir?

- ☐ yanğın hadisəsi
- ☐ buzlaşma hadisəsi
- ☐ işıqlanma hadisəsi
- ☒ smog hadisəsi
- ☐ buxarlanma hadisəsi

107 Sənaye şəhərlərində yer səthindən 200-300 m hündürlükdə temperatur inversiya-sının yaranması nəticəsində hansı növ smog yaranır?

- ☐ tosgen smogu
- ☒ adi smog
- ☐ London smogu
- ☐ fotokimyəvi smog
- ☐ Los-Anceles smogu

108 Avtomobilin tullantısı olan işlənmiş qazların tərkibindəki N₂O və CO qaz-la-rının günəş şüalarının təsiri ilə fotokimyəvi reaksiyaya daxil olması nəticə-sində hansı növ smog hadisəsi yaranır?

- ☐ qələvi smoq
- ☐ turşulu smoq
- ☐ tosgen smoqu
- ☐ adi smoq
- ☒ fotokimyəvi smoq

109 Tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda o hansı metodla təmizlənir?

- ☐ piroliz metodu ilə
- ☐ termiki metodla
- ☐ fiziki metodla
- ☒ kimyəvi metodlarla
- ☐ mexaniki metodla

110 Tullantı qazları fiziki üsulla təmizlədikdə ölçüləri 25-30 mkm olan hissəciklərin ətalət prinsipli toztutucularda çökməsi neçə faiz olur?

- ☐ 50 – 60%
- ☐ 70 – 75%
- ☐ 60 – 65%
- ☒ 65 – 80%
- ☐ 75 – 78%

111 Tullantı qazın tərkibində ölçüləri 25-30 mkm olan hissəciklər hansı prinsipli toztutucularda tutulur?

- ☒ "ətalət" prinsibli toztutucularda
- ☐ mexaniki qazyuyucularında
- ☐ yaş toztutucularda
- ☐ mərkəzdənqaçma prinsibli toztutucularda
- ☐ nimçəli qazyuyucularında

112 Tullantı qazların ilkin təmizləmə prosesi hansı toztutucularında aparılır?

- ☒ quru mexaniki toztutucularında
- ☐ tozsoran qurğularda
- ☐ avsorberlərdə
- ☐ qazyuyucu qurğularda
- ☐ yaş toztutucularında

113 Quru mexaniki toztutucularda tozların çökməsi hansı prinsiplərə əsaslanan toztutucularda təmizlənir?

- ☐ qravitasiya, rəqsetmə, fırlanma
- ☒ qravitasiya, mərkəzdənqaçma, ətalət
- ☐ mərkəzdənqaçma, fırlanma, irəliləmə
- ☐ fırlanma, rəqs etmə, itələmə
- ☐ qravitasiya, ağırlıq, yerdəyişmə

114 Ekoloji minimum ilə ekoloji maksimum arasındakı diapazon dəyanətlik həddi hansı qanuna aiddir?

- ☐ antropogen təsir qanunu
- ☒ tolerant qanunu
- ☐ abiotik və biotik faktorlar
- ☐ minimum qanunu
- ☐ bitkilərin varlığı qanunu

115 Minimum qanununun əsas mahiyyəti nədir?

- ☐ kənd təsərrüfatının ekstensiv inkişafı
- ☐ bitkilərin inkişafı üçün mineralların tətbiqi

- ☒ bitkilərin inkişafı elementlərin cüzi miqdarı ilə limitləşdirilir
- ☐ bitki və heyvan növlərinin artırılması yolları
- ☐ heyvandarlığın intensiv inkişafı

116 Orqanizmlərin birinin digərinin həyat fəaliyyətinə təsiri hansı faktordur?

- ☐ faktor deyil
- ☒ ətraf mühitin biotik faktoru
- ☐ antropogen faktoru
- ☐ mühitin abiotik faktoru
- ☐ xarici mühitə alışma faktoru

117 Canlı orqanizmlərin neçə faizi sudan ibarətdir?

- ☐ 50-55%
- ☒ 50-80%
- ☐ 20-30%
- ☐ 10-15%
- ☐ 30-40%

118 Ekoloji faktor nəyə deyilir?

- ☐ ətraf mühitin çirklənməsi
- ☐ istehsalat təsir göstərən amillər
- ☒ canlı orqanizmlərə təsir edən hər hansı bir mühit
- ☐ canlı orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- ☐ biosferin vəziyyəti

119 1840-cı ildə L.Libix ekologiyanın hansı qanununu yaratmışdır ki, hələ də o, öz əhəmiyyətini itirməmişdir?

- ☐ növlərin əmələ gəlməsi qanunu
- ☐ Neytrallaşma qanunu
- ☒ Minimum qanunu
- ☐ Maksimum qanunu
- ☐ fiziki təsirlər qanunu

120 Müasir mərhələdə ekologiyanın inkişafı, canlı aləmin hansı qanunlarını öyrənməyi tələb edir?

- ☐ bioekoloji müxtəlifliyi
- ☐ tədqiqatların birgə aparılmasını
- ☐ global problemlərin həlli istiqamətlərini
- ☐ ETT-nin nəaliyyətlərinin tətbiqini
- ☒ canlı aləmin sistemli əlaqəsi və fəaliyyətini

121 Ekologiya tarixinin 3-cü mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- ☒ XX əsrin 50-ci illərindən bugünə qədər
- ☐ XIX əsrin 2-ci yarısı
- ☐ XIX əsrin əvvəlləri
- ☐ XX əsrin 50-ci illərinə qədər
- ☐ XVIII – XIX əsrlər

122 Biosferin noosferə çevrilməsi təlimini hansı alim irəli sürmüşdür?

- ☐ fransız alimləri
- ☐ A.P.Vinoqradov
- ☒ V.İ.Vernadski
- ☐ D.P.Marş

☐ alman alimləri

123 Ekoloji baxımdan ətraf mühitdə mövcud olan su məhdudlaşdırıcı fiziki faktorlardan biridir?

- ☐ noosferin strukturu
- ☐ küləyin istiqaməti
- ☒ atmosfer havasının nəmliyi
- ☐ atmosfərin sirkulyasiyası
- ☐ atmosferin quruluşu

124 İonlaşdırıcı şüaların mənbəyi nədir?

- ☐ mənbəyi məlum deyil
- ☐ ətraf mühitin temperaturu
- ☐ üzvi maddələrin dövriyyəsi
- ☐ günəşdən gələn istilik
- ☒ radioaktiv maddələr və kosmik şüalar

125 Yer üzərində abiotik faktorlardan olan günəş şüasının əhəmiyyətinə aiddir:

- ☐ əhəmiyyəti yoxdur
- ☐ elmin inkişafını təmin edir
- ☒ fotosintez prosesini yaradır
- ☐ təbiətin proseslərinə mane olur
- ☐ istilik enerjisi mənbəyi deyil

126 İkinci dövrü faktorlara daxildir:

- ☐ cansız təbiət faktoru
- ☐ cəmiyyətlə təbiətin münasibəti
- ☐ orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- ☒ temperatur, nəmlik, atmosfer çöküntüləri
- ☐ çirklənmə əmsalı

127 Birinci dövrü faktorlara daxildir:

- ☒ yerin fırlanması, gündəlik işıq dəyişməsi
- ☐ sirkulyasiya prosesi
- ☐ atmosferin vəziyyəti
- ☐ su hövzələrinin təsiri
- ☐ texnogen faktorlar

128 Ekoloji faktorlara daxil deyil:

- ☐ antropogen
- ☐ abiotik
- ☒ sistemli əlaqə
- ☐ canlı təbiət faktoru
- ☐ biotik

129 Ekoloji faktorlar neçə kateqoriyaya bölünür?

- ☒ üç
- ☐ altı
- ☐ beş
- ☐ iki
- ☐ dörd

130 İlk dəfə ekologiya elmini biologiyadan müstəqil bir sahə kimi ayıran və ona ekologiya adını verən kim olmuşdur?

- ☐ Q.Visotski
- ☒ Ernest Hekkel
- ☐ K.Rulye
- ☐ A.Veketov
- ☐ Q.Morozov

131 Ekologiyanın inkişafının 2-ci mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- ☐ XX əsrin əvvəlləri
- ☒ XIX əsrin 60-cı, XX əsrin 50-ci illərinə qədər
- ☐ XIX əsrin 60-cı illərinə qədər
- ☐ XVII əsrin sonu XIX əsrin əvvəlləri
- ☐ XX əsrin 50-ci illərindən XX əsrin sonuna qədər

132 XIX əsrin əvvəllərində meydana gəlmiş hansı sahə ekoloji təfəkkürün sonrakı inkişafı sayılır?

- ☒ biocoğrafiya
- ☐ kartoqrafiya
- ☐ geologiya
- ☐ geomorfologiya
- ☐ zoologiya

133 Ekoloji təsirlərin təsnifatında hansı qruplar ayrılır?

- ☐ sistematik və biotik
- ☐ populyativ və analoji
- ☐ fundamental və sadə
- ☒ abiotik və biotik
- ☐ dağıdıcı və toplayıcı

134 Biosfer nədir?

- ☐ torpaq və atmosferdə canlı aləmin mövcud olduğu sahədir
- ☒ canlı orqanizmlərin özünün və izinin olduğu sahədir
- ☐ bitki örtüyünün mövcud olduğu sahədir
- ☐ heyvanat aləminin mövcud olduğu sahədir
- ☐ hidrosferdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahədir

135 Ekologiyanın əsas məqsədi nədən ibarətdir?

- ☐ atmosfer
- ☐ ekoloji marketing
- ☒ ekoloji sistem
- ☐ flora və fauna
- ☐ ekoloji lizinq

136 Müasir dövrdə ekologiya qarşısında duran vəzifələrdən biridir?

- ☒ ekoloji sistemlərin dayanıqlığı nəzəriyyəsini işləmək
- ☐ ekoloji anlamın araşdırılması
- ☐ ekoloji qanunlara tabeçilik
- ☐ ekoloji amillərin tətbiqi
- ☐ ekoloji sistemlərin mövcudluğu qanununu işləmək

137 Yer kürəsinin quru sahəsinin 97% hansı təsirlərə məruz qalmışdır?

- ☐ fiziki
- ☐ kimyəvi
- ☐ təbii
- ☐ texnogen
- ☒ antropogen

138 Ekologiyanın əsas vəzifəsinə nə daxildir?

- ☒ enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması
- ☐ ekosistemlərin quruluşu
- ☐ ərazilərin mənimsənilməsi
- ☐ mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq
- ☐ ekologiya sahəsində araşdırmalar aparmaq

139 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ☐ ətraf mühitin çirklənməsi
- ☐ təkamülün növləri
- ☒ enerji və üzvi maddələrin transformasiyası
- ☐ materiyanın varlığı
- ☐ ekoloji hadisələrin varlığı

140 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ☐ ekologiyanın vahidliyini
- ☒ ekologiyanın predmetini
- ☐ ekologiyanın məqsədini
- ☐ ekologiyanın amillərini
- ☐ ekologiyanın vəzifəsini

141 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyekti nədir?

- ☐ ekoloji marketing
- ☐ flora və fauna
- ☐ atmosfer
- ☐ ekoloji lizinq
- ☒ ekoloji sistem

142 Müasir ekologiyanın quruluşuna daxil deyil:

- ☐ tətbiqi ekologiya
- ☐ insan ekologiyası
- ☒ riyazi ekologiya
- ☐ bioekologiya
- ☐ sosial ekologiya

143 Antropogen təsirlər ətraf mühitə hansı təsirlərdən qüvvətlənmişdir?

- ☐ elmin inkişafından
- ☐ istehlakın çoxalmasından
- ☐ əhəlinin artmasından
- ☒ ETT nəaliyyətlərinin tətbiqindən
- ☐ ərazilərin daha çox mənimsənilməsindən

144 Rusiya ekoloqu A.S.Danilevski ekologiyaya hansı anlamı verir?

- ☒ ekoloji sistemdə struktur və funksiya
- ☐ ekoloji tənzimləmə
- ☐ ekoloji faktormar

- ☐ ekoloji qanunauyğunluğu
- ☐ ekoloji dəyərlər

145 Ekologiya elmi nəyi öyrənir?

- ☐ canlı aləmin vəziyyətini
- ☐ mühitin çirklənməsini
- ☒ canlı orqanizmlər ilə mühit arasındakı əlaqələri
- ☐ canlı orqanizmlərlə resurslar arasındakı əlaqəni
- ☐ təbii resursların yerləşməsini

146 Ekologiya termini mənşəyinə görə hansı mənəli sözlərdən əmələ gəlmişdir?

- ☐ mənə daşımır
- ☐ loqos – elm, oykos – təbiət
- ☒ oykos – ev, loqos - elm
- ☐ ekol – yaşayış, loqos – təlim
- ☐ loqos – təlim, oykos - mühit

147 İnsanlar özləri üçün gərəkli olan məhsulları nəyin hesabına əldə edirlər?

- ☒ təbiətin
- ☐ istehlakın
- ☐ atmosferin
- ☐ cəmiyyətin
- ☐ istehsalın

148 1869-cu ildə Ekologiya nı elmlər sırasına daxil edən kim olmuşdur?

- ☐ A.A.Qriqoryev
- ☐ Ç.Darvin
- ☐ A.S.Danilevski
- ☒ Ernest Hekkel
- ☐ V.İ.Vernadski

149 Ekologiya sözü hansı məşəlidir?

- ☐ rus
- ☒ yunan
- ☐ alman
- ☐ türk
- ☐ ingilis

150 Ekologiya elmi hansı sahələrə bölünür ?

- ☐ elmi və təcrübi
- ☐ informatika, kibernetika
- ☒ nəzəri və tətbiqi
- ☐ riyazi - metodoloji
- ☐ kimyəvi və fiziki

151 Bu mərhələdə hansı ölkənin alimləri daha çox fəaliyyət göstərmişdir ?

- ☐ İsveçin
- ☐ İngiltərənin
- ☐ Almaniyanın
- ☒ Rusiyanın
- ☐ Fransanın

152 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ☐ ətraf mühitin çirklənməsi
- ☐ təkamüllün növləri
- ☒ enerji və üzvi maddələrin transformasiyası
- ☐ materiyanın varlığı
- ☐ ekoloji hadisələrin varlığı

153 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ☐ ekologiyanın vahidliyini
- ☒ ekologiyanın predmetini
- ☐ ekologiyanın məqsədini
- ☐ ekologiyanın amillərini
- ☐ ekologiyanın vəzifəsini

154 İnsanların istehsalat və məişət fəaliyyəti nəticəsində ətraf mühitə edilən təsir necə adlanır?

- ☐ sənaye və məişət tullantıları
- ☐ biosferin dəyişilməsi
- ☐ ətraf mühitin abiotik faktoru
- ☐ ətraf mühitin biotik faktoru
- ☒ ətraf mühitin antropogen faktoru

155 Tolerantlığın ekologiyasının tədqiqatlarının aparılması neçənci ildən başlanmışdır?

- ☐ 2000-ci ildən
- ☐ 1925-ci ildən
- ☐ 1890-cı ildən
- ☐ 1868-ci ildən
- ☒ 1910-cu ildən

156 Canlıların təbiətə vurduqları ziyan haqqında ilk dəfə kimlər məlumat vermişdir?

- ☐ T.Faberin və Q.Qlogerin
- ☐ S.Kraşennikov
- ☐ Pallasin və Lipeyxin
- ☐ Aleksandr Humbolt
- ☒ J.Lamark və T.Maltus

157 Ekologiyanın bütöv bir sistem kimi təşəkkül tapması hansı dövrə təsadüf edir?

- ☐ XXI əsrin əvvəlləri
- ☒ XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəli
- ☐ XVI əsrin sonu
- ☐ XVII əsrin sonu XVIII əsrin əvvəli
- ☐ XX əsrin sonu

158 1798-ci ildə T.Maltus hansı konsepsiyanı yaratmışdır?

- ☒ populyasiyanın eksponent tənliyini
- ☐ canlı aləmin təbii qanunlarını
- ☐ ətraf mühitə təsir amillərini
- ☐ ekosistemin quruluşunu
- ☐ biocoğrafiyanın meydana gəlməsini

159 Su hövzələrinin abiotik faktoru nəyə təsir edir?

- ☐ canlıların sahə əlaqələrini formalaşdırır

- ☒ bakteriyaların, planktonların fotosintez prosesinə
- ☐ bakteriyaların yaranmasına kömək edir
- ☐ çürümə prosesini sürətləndirir
- ☐ atmosferin istilik rejimini tənzimləyir

160 Aşağıdakı prestisidlərdən hansı zərərli həşəratları məhv etmək üçün istifadə edilir?

- ☐ funqisidlər
- ☒ insektisidlər
- ☐ rodentisidlər
- ☐ nematosidlər
- ☐ gerbesidlər

161 Torpağın məhsuldarlığının azalması əsasən hansı hallarda baş verir? Düzgün olmayan cavabı tapın

- ☐ Suvarma prosesində olan pozuntular nəticəsində
- ☐ Torpağın eroziyası nəticəsində
- ☐ Torpağın şoranlaşdırılması nəticəsində
- ☐ Torpağın intensiv çirklənməsi nəticəsində
- ☒ Bitkilərin suvarma normasına düzgün riayət edildikdə

162 Torpağın pozulması nədir?

- ☐ torpaqda pozulma halları olmur
- ☐ insan fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmasıdır
- ☐ torpağın quruluşunun dəyişməsidir
- ☒ torpağın üst qatının təsərrüfat üçün yararsız hala düşməsidir
- ☐ məhsuldarlığın artırılmasıdır

163 Hansı mənbələr litosferi çirkləndirir?

- ☐ nadir metallar emalı və kimya sənayesi
- ☐ kimya müəssisələri, neft emalı müəssisələri
- ☒ sənaye müəssisələri, kənd təsərrüfatı sahələri
- ☐ metallurgiya və neft-qaz sənayesi
- ☐ energetika və balıqçılıq

164 Gücü 1 mln kVt olan müasir elektrostansiyada bir sutka ərzində neçə ton neft işlədilir?

- ☐ 200ton
- ☐ 100ton
- ☐ 500ton
- ☒ 400ton
- ☐ 300ton

165 Gücü 1 mln kVt olan müasir elektrostansiyada bir sutka ərzində neçə ton kömür işlədilir?

- ☐ 650 ton
- ☐ 550 ton
- ☐ 950ton
- ☐ 850 ton
- ☒ 750 ton

166 DDT-nin suda yarım parçalanma müddəti neçə ildir?

- ☐ beş ildir
- ☐ üç ildir
- ☐ on beş ildir
- ☒ on ildir

☐ yeddi ildir

167 Aşağıdakı üzvi maddələrdən hansı pestisid deyil?

- ☐ nematosidlər
- ☐ insektisidlər
- ☐ funqisidlər
- ☒ azot
- ☐ gerbesidlər

168 Prestisidlər neçə kateqoriyaya bölünür?

- ☐ bölünmür
- ☐ 2 kateqoriyaya
- ☐ 3 kateqoriyaya
- ☐ 4 kateqoriyaya
- ☒ 5 kateqoriyaya

169 Hazırda atom reaktorlarının neçə əsas tipi mövcuddur?

- ☒ 3 əsas tipi
- ☐ 2 əsas tipi
- ☐ 10 əsas tipi
- ☐ 5 əsas tipi
- ☐ 4 əsas tipi

170 Hazırda Azərbaycanda adambaşına neçə ha. əkin sahəsi düşür?

- ☐ 0,1 ha əkin sahəsi düşür
- ☐ 3,5 ha əkin sahəsi düşür
- ☐ 0,5ha əkin sahəsi düşür
- ☐ 2,0 ha əkin sahəsi düşür
- ☒ 0,2 ha əkin sahəsi düşür

171 Yuvarlaqlaşdırılmış məlumatlara görə qurunun neçə faizini yararsız torpaqlar təşkil edir?

- ☐ 20%-ni
- ☒ 40%-ni
- ☐ 15%-ni
- ☐ 10%-ni
- ☐ 30%-ni

172 Torpağın çirklənmə dərəcəsinə görə təsnifatı kimyəvi maddələrin buraxılabilən miqdarına və onların tonunun çirklənməsinə görə aparılır. Torpaq çirklənmə dərəcəsinə görə neçə qrupa bölünür?

- ☐ bölünmür
- ☐ beş qrupa
- ☒ üç qrupa
- ☐ iki qrupa
- ☐ altı qrupa

173 AR-nin MM-i tərəfindən qəbul olunmuş yeni torpaq qanununa görə (1991-ci il) ümumi torpaq fondunun (8,6 min ha-dır) neçə faizi bələdiyyə mülkiyyətinə aiddir?

- ☐ 9,4%-ni
- ☒ 31,4%-ni
- ☐ 21,4%-ni
- ☐ 11,4%-ni
- ☐ 41,4%-ni

174 Respublikanın Milli Məclisi tərəfindən qəbul olunmuş yeni Torpaq qanuna görə (1991-ci il) ümumi torpaq fondunun (8,6 min ha-dir) neçə faizi dövlət mülkiyyətinə aiddir?

- ☐ 34,2%-i
- ☒ 44,2%-i
- ☐ 24,2%-i
- ☐ 14,2%-i
- ☐ 54,2%-i

175 Azərbaycan Respublikasında əkin sahələri neçə min ha sahə tutur?

- ☐ 1254 ha sahə tutur
- ☐ 1654 ha sahə tutur
- ☐ 1754 ha sahə tutur
- ☒ 1454 ha sahə tutur
- ☐ 1354 ha sahə tutur

176 Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq torpaq əmələgəlmə formasının neçə tipi var?

- ☐ 9 tipi var
- ☒ 7 tipi var
- ☐ 5 tipi var
- ☐ 2 tipi var
- ☐ 6 tipi var

177 Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq neçə iqlim tipi formalaşmışdır?

- ☐ 13 iqlim tipi
- ☒ 9 iqlim tipi
- ☐ 6 iqlim tipi
- ☐ 3 iqlim tipi
- ☐ 11 iqlim tipi

178 2-3 sm qalınlığında torpağın əmələ gəlməsi üçün neçə il vaxt tələb olunur?

- ☐ 50-100 il
- ☐ 20-40 il
- ☐ 200- 500 il
- ☐ 100-200 il
- ☒ 200-1000

179 Şoran torpaqlara yarımsəhra və səhra zonalarında rast gəlinir. Azərbaycanda belə torpaqlar neçə min ha ərazini əhatə edir?

- ☐ 166 min ha ərazini
- ☐ 156 min ha ərazini
- ☐ 100 min ha ərazini
- ☐ 10 min ha ərazini
- ☒ 186 min ha ərazini

180 Şoran torpaqlarda humusun miqdarı neçə faiz olur?

- ☐ 9%-ə qədər
- ☐ 5%-ə qədər
- ☐ 2%-ə qədər
- ☒ 1%-ə qədər
- ☐ 7%-ə qədər

181 Torpağın üst qatında hər hektarda bakteriyaların ümumi kütləsi neçə tona çatır?

- ☐ 10-12 tona
- ☒ 5-7 tona
- ☐ 3-5 tona
- ☐ 1-3 tona
- ☐ 7-9 tona

182 Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq neçə biogeosenoz formaları əmələ gəlmişdir?

- ☐ 5 biogeosenoz
- ☐ 10 biogeosenoz
- ☒ 20 biogeosenoz
- ☐ 2 biogeosenoz
- ☐ 15 biogeosenoz

183 Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq torpaqlarının neçə yarım tip var?

- ☐ 50 yarım tipi var
- ☐ 30 yarım tipi var
- ☐ 20 yarım tipi var
- ☐ 10 yarım tipi var
- ☒ 60 yarım tipi var

184 AR-nin MM-nin qəbul olunmuş yeni torpaq qanununa görə (1991-ci il) ümumi torpaq fondunun (8,6 min ha-dır) necə faizi əhalinin şəxsi mülkiyyətinə verilmişdir?

- ☐ 34,4%-i
- ☐ 14,4-i
- ☐ 14%-i
- ☐ 4%-i
- ☒ 24,4% i

185 Hazırda dünyada əkin sahələri neçə mln. km² təşkil edir?

- ☐ 25 mln. km²
- ☒ 15 mln. km²
- ☐ 10 mln. km²
- ☐ 5 mln. km²
- ☐ 20 mln. km²

186 Qurunun sahəsi buzlaqlarla birlikdə neçə mln. km² təşkil edir?

- ☐ 139 mln. km² -dir
- ☐ 151 mln. km² -dir
- ☒ 149 mln. km² -dir
- ☐ 109 mln. km² -dir
- ☐ 169 mln. km² -dir

187 Azərbaycanda olan torpaq fondu 8641.5 min hektardır. Onun neçə faizindən istifadə edilir?

- ☒ 77%-dən
- ☐ 47%-dən
- ☐ 37%-dən
- ☐ 20%-dən
- ☐ 57%-dən

188 Gilin su keçirmə qabiliyyəti qumdan necə dəfə azdır?

- ☐ 3200 dəfə
- ☒ 6000 dəfə

- ☐ 2000 dəfə
- ☐ 3000 dəfə
- ☐ 6200 dəfə

189 Torpaqda 90% -dən çox qum və 10%-dən az qıl varsa, belə torpaq qumlu torpaq, 10-30% qıl qumluca torpaq, 30-50% qıl varsa qıllicə torpaq, 50%-dən çox qıl varsa qili torpaq adlanır. Bu cür torpaqlar torpağın ümumi həcmnin neçə faizini təşkil edir?

- ☐ 15-25%-ni
- ☒ 25-40% -ni
- ☐ 5-7 %-ni
- ☐ 3-5%-ni
- ☐ 7-9%-ni

190 Yer qabığı və ona birləşən yuxarı mantiyanın bir hissəsi litosferi əmələ gətirir . Zəlzələlərin əksəriyyəti litosferdə əsasən hansı dərinlikdə baş verir?dərinlikdə baş verir?

- ☐ 35-40 km
- ☒ 30 km
- ☐ 15-20 km
- ☐ 10-15 km
- ☐ 35 km

191 Materiklərdə yer qabığının qalınlığı nə qədərdir?

- ☒ 35-40 km.
- ☐ 20-30 km
- ☐ 30-40 km
- ☐ 10-20 km
- ☐ 70-80 km

192 Yer qabığında yuxarıdan üç qat ayrılır. Çökmə, qranit və bazalt. Bu qatlardan hansı okeanlarda olmur?

- ☒ qranit
- ☐ qranit-bazalt
- ☐ bazalt-çökmə
- ☐ çökmə
- ☐ qranit-çökmə

193 Litosferin qalınlığı qeyri müəyyən hədlərdə dəyişir. Aşağıdakı göstəricilərdən hansı həqiqətə uyğundur?

- ☐ 40-120 km
- ☐ 50-150 km
- ☒ 50-200 km
- ☐ 50-100 km
- ☐ 30-150 km

194 Y.N.Mişüstinə görə kasıb torpağın 1 kq-da neçə milyard mikrob vardır?

- ☐ 0.2-03 milyard
- ☐ 0.1-02 milyard
- ☐ 0.7-07 milyard
- ☒ 0.3-06 milyard
- ☐ 0.3-04 milyard

195 Quruda qazılan və istismar olunan neft quyuları orta hesabla sutka ərzində neçə kub metr su işlədir?

- ☐ 70-120 m³ -dir
- ☐ 130-160 m³ -dir

- ☐ 150-170 m³ -dir
- ☒ 120-150 m³ -dir
- ☐ 50-100 m³ -dir

196 Ali bitkilərin torpaqəmələgəlmədə rolu kim tərəfindən aşkara çıxarılmışdır?

- ☐ E.Hekkel tərəfindən
- ☐ Y.İ.Vernadski tərəfindən
- ☐ H.Zərdahi tərəfindən
- ☐ Y.N.Mişuistin tərəfindən
- ☒ V.R.Vilyams tərəfindən

197 Aşağıdakı elmi yeniliklərdən hansı Həsənbəy Zərdabiyə məxsusdur?

- ☒ 1875-1876-cı illərdə ilk dəfə olaraq öz əsərlərində əsas 4 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: ona süxur, bitki və canlı orqanizmlər, iqlim və insanın təsərrüfat fəaliyyəti
- ☐ Onun fikrincə torpaq beş amilin təsirindən yaranmışdır: torpaqəmələgətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyef və zaman
- ☐ Onun fikrincə torpaq təbii törəmədir
- ☐ O torpaq əmələgətirən amillərə insan fəaliyyətini də daxil etmişdir
- ☐ 1884-cü ildə ilk dəfə olaraq əsas 5 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: torpaqəmələgətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyet ərazinin geoloji yaşı.

198 Torpaqşünaslıq elminin banisi N.N.Dokuçayevin təliminə əsasən torpaq bitki və heyvan orqanizmlərinin, iqlimin, relyetin və ərazinin geoloji yaşının qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranmışdır. N.N.Dokuçayevə görə torpaq nədir?

- ☐ torpaq yerin humusla zəngin qatıdır
- ☐ torpaq iqlimin təsirindən yaranmış təbii törəmədir
- ☒ torpaq ərazinin geoloji yaşının qarşılıqlı təsirindən yaranmış təbii törəmədir
- ☐ torpaq yer səthinin üst qatıdır
- ☐ torpaq bitkilərin qida mənbəyidir

199 Torpaqşünaslıq elminin banisi kimdir ?

- ☐ Həsənbəy Zərdabi
- ☐ C.Darvin
- ☐ E.Hekkel
- ☒ N.N.Dokuçayev
- ☐ V.R.Vilyams

200 ərazidən aslı olmayaraq Hansı dərinlikdə quruntun temperaturu bütün il boyu eyni olur?

- ☐ 5 m dərinlikdə
- ☐ 25-30 m dərinlikdə
- ☐ 20-25 m dərinlikdə
- ☒ 12-20 m dərinlikdə
- ☐ 5-10 m dərinlikdə

201 Sətdəki temperatur fərqləri yerin səthindən 2 m dərinliyə neçə aydan sonra gəlib çatır?

- ☐ 4 saata
- ☒ 2 aydan sonra
- ☐ sutka ərzində
- ☐ 1 aydan sonra
- ☐ 4 günə

202 Litosferi ən çox hansı sənaye tullantıları çirkləndirir?

- ☐ avtomobil sənayesi tullantıları

- ☐ neft sənayesi tullantıları
- ☐ məişət sənaye tullantıları
- ☐ İES-nın tullantıları
- ☒ dağ mədən və dağ kimya sənayesi tullantıları

203 Azərbaycan Respublikasının torpaq fondunun təxminən neçə faizi kənd təsərrüfatı üçün yararlıdır?

- ☐ 20%-i k/t üçün yararlıdır
- ☐ 10 %-i k/t üçün yararlıdır
- ☒ 49%-i k/t üçün yararlıdır
- ☐ 39%-i k/t üçün yararlıdır
- ☐ 30%-i k/t üçün yararlıdır

204 Hazırda Azərbaycanda adambaşına neçə ha yararlı torpaq sahəsi düşür?

- ☒ 0,6 ha yararlı torpaq sahəsi
- ☐ 0,3 ha yararlı torpaq sahəsi
- ☐ 0,2 ha yararlı torpaq sahəsi
- ☐ 0,1 ha yararlı torpaq sahəsi
- ☐ 0,5 ha yararlı torpaq sahəsi

205 Bir neçə əsr bundan əvvəl, ilk şəhərlər harada salınmışdır?

- ☐ Baltik dənizi sahilində
- ☐ Cənubi Afrikada
- ☐ Çində
- ☐ Volqa-Ural çayları ətrafında
- ☒ Dəclə – Fərat, Nil çayları ətrafında

206 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərginliyi asılıdır:

- ☐ yaşıllıq sahələrinin normadan az olmasından.
- ☐ şəhərlərdə əhəlinin sıx cəmləşməsindən;
- ☐ şəhərlərdə sənaye sahələrinin sürətli inkişafından;
- ☒ antropogen təsirin yüksək olması və əhəli sıxlığından;
- ☐ nəqliyyatın sürətli inkişafından;

207 Fotokimyəvi prosesin getməsi üçün əsas kimyəvi komponent hansıdır?

- ☐ sulfat turşusu
- ☐ dən qazı
- ☒ azot 2-oksidi
- ☐ nitrat turşusu
- ☐ karbon 4-oksidi

208 Şəhərlərdə ekoloji təhlükəsizliyin təminatı və ətraf aləmin mühafizəsinin təşkili üçün respublikanın regional siyasətinə daxildir:

- ☐ cərimələrin ödənilməsi
- ☐ ekspertiza işinin təşkili
- ☐ yeni hövzələrin mənimsənilməsi
- ☐ qazma işlərinin aparılması
- ☒ təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə

209 Şəhərlərdə ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının hesabınadır?

- ☐ 40-50%
- ☐ 20-20%
- ☐ 90%

- ☐ 35-40%
- ☒ 60-80%

210 İri şəhərlərdə çirklənmə dərəcəsini artırən səbəblərdən hesab edilir:

- ☐ transmilli otellər
- ☐ istirahət zonaları
- ☒ nəqliyyat vasitələri
- ☐ mədəni abidələr
- ☐ şosse yolları

211 Şəhər mühitini çirkləndirən mənbələrdən biridir:

- ☒ səs-küy
- ☐ yaşıllıqlar
- ☐ yaşayış massivləri
- ☐ teleqraf xətləri
- ☐ metropolitenlər

212 Zəhərli maddələrin atmosfərə atılmasının səbəblərindən biridir:

- ☐ mineral kübrələrdən istifadə
- ☐ sənaye məhsullarının təkrar emalı
- ☒ ekoloji cəhətdən təhlükəli texnologiyadan istifadə
- ☐ kənd təsərrüfatının intensivləşməsi
- ☐ əkin sahələrinin azaldılması

213 Məişət tullantıları obyektləri hansı zonaya aid edilir?

- ☐ ictimai fəaliyyət zonasına
- ☐ yaşayış zonalarına
- ☒ xüsusi təyinat zonasına
- ☐ istehsalat zonalarına
- ☐ istirahət zonasına

214 Tikinti zonaları növlərinə aid deyil:

- ☐ xüsusi təyinat zonaları
- ☐ istehsalat zonası
- ☐ ictimai fəaliyyət zonası
- ☐ yaşayış zonası
- ☒ əhalinin yerləşmə zonası

215 Şəhərsalma fəaliyyəti nəyin əsasında təşkil olunur?

- ☒ mövcud qanunvericilik əsasında
- ☐ şəhərin yerləşdiyi ərazi əsasında
- ☐ istehsalın həcminə görə
- ☐ əhalinin sayına uyğun
- ☐ təbii şəraitə uyğun

216 İri şəhərlərdə əhalinin əsas tələbatı hansı məhsullardır?

- ☐ təmiz havaya
- ☒ ərzaq və suya
- ☐ nəqliyyat vasitələrinə
- ☐ sənaye məhsullarına
- ☐ kommunikasiya xidmətinə

217 Azərbaycan Respublikasında yürüdülmən ekoloji siyasətin əsas məqsədinə daxil deyil:

- ☐ təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
- ☒ aqrar sənaye kompleksi payının azaldılması
- ☐ iqtisadi potensialın qorunması
- ☐ gələcək nəsillərin ehtiyacının təmin edilməsi
- ☐ əmək potensialının qorunması

218 İstehsalat zonaları zonasına aid deyil:

- ☒ təhsil
- ☐ sanitariya qoruyucu
- ☐ nəqliyyat
- ☐ kommunal
- ☐ mühəndis

219 Şəhər tikintilərinin aparılması zamanı məhdudlaşdırılan sahələrə aid deyil:

- ☐ mürəkkəb təbii iqlim şəraiti sahələri
- ☐ xüsusi təbii qoruq sahələri
- ☐ mədəni abidələr, şəhər ətrafı qoruq zonaları
- ☒ əhəlinin yaşayış yerləri
- ☐ ekoloji təhlükəli zonalar

220 Şəhərlərdə sənaye tullantıları ilə çirklənmənin əsas səbəblərindən biridir:

- ☐ sənayenin xammalla təchizatı
- ☐ əhəlinin tələbatının çox olması
- ☐ çox sənaye məhsulu istehsal edilməsi
- ☐ yaşıllıq zonalarının çox olması
- ☒ hakim küləklərin istiqaməti və gücünün nəzərə alınmaması

221 Bir və ya bir neçə mərkəzi şəhərin ətrafında kiçik qəsəbələrin yerləşməsi nə adlanır?

- ☒ aqlomerasiya və ya konurbasiya
- ☐ miqrasiya mərkəzləri
- ☐ urbanizasiya
- ☐ meqalopolis
- ☐ geokimyəvi əyalətlər

222 Şəhər əhəlisinin geokimyəvi strukturu əhəliyə hansı təsiri göstərir?

- ☐ təbii artımına
- ☒ sağlamlığına
- ☐ yaşayış səviyyəsinə
- ☐ yaş göstəricisinə
- ☐ kommunal təminatına

223 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərginliyi nə ilə əlaqədardır?

- ☐ elmi səviyyənin aşağı olması
- ☐ əhəlinin miqrasiyası
- ☒ əhəlinin sıxlığı
- ☐ əhəlinin təbii artımı
- ☐ aqlomerasiyası

224 Müasir şəhərlər əhəli məskəni olmaqla, daha hansı xüsusiyyətə malikdir?

- ☒ ətraf mühitə təsir edən sistemdir

- ☐ əhalinin təbii artımı sürətlənir
- ☐ kommunal sistem yaradır
- ☐ sənaye məhsulu istehsalını tənzimləyir
- ☐ əhali başqa ölkələrə gedir

225 Dünya üzrə şəhər əhalisinin ümumi artımının neçə faizi İEOÖ-in payına düşür?

- ☐ 30%
- ☒ 80%
- ☐ 60%
- ☐ 50%
- ☐ 20%

226 Urbanizasiyanın tempi hansı qrup ölkələrdə daha sürətlə gedir?

- ☐ ABŞ,Kanada və Yaponiyada
- ☐ Avropa ölkələrində
- ☐ yeni sənayeləşmiş ölkələrdə
- ☐ inkişaf etmiş ölkələrdə
- ☒ inkişadfa olan ölkələrdə

227 Urbanizasiya prosesinin intensivlik göstəricilərinə aid deyil:

- ☐ elmi,maarif
- ☐ sosial,əhaliyə xidmət
- ☒ siyasi
- ☐ iqtisadi inkişaf
- ☐ mədəni

228 Urbanizasiya prosesi ilə demoqrafik artım arasında mütənasiblik necədir?

- ☐ əhalinin mütləq artımı zəifdir
- ☒ urbanizasiya sürətlə inkişaf edir
- ☐ urbanizasiya nisbətən zəifdir
- ☐ demoqrafik artım yüksəkdir
- ☐ əhalinin təbii artımı

229 Urbanizasiya prosesi əhali məskunlaşmasına necə təsir edir?

- ☐ iqlimə müsbət təsir edir
- ☒ həyat tərzini formalaşdırır
- ☐ kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalını artırır
- ☐ işçi qüvvəsini azaldır
- ☐ yayılmasına mənfi təsir edir

230 əhalinin şəhərlərdə məskunlaşması nə adlanır?

- ☒ urbanizasiya
- ☐ meqalopolis
- ☐ miqrasiya
- ☐ aqlomerasiya
- ☐ yalançı urbanizasiya

231 əhalinin sayının artıb azalması hansı siyasətdə tənzimlənir?

- ☐ ölkənin əhaliyə münasibəti ilə
- ☐ əhalinin elmi səviyyəsi ilə
- ☒ dövlətin demoqrafik siyasəti ilə
- ☐ dövlətin iqtisadi siyasəti ilə

- ☐ demoqrafik partlayışda

232 Bizim eranın əvvəlində dünya əhalisinin sayı nə qədər olmuşdur ?

- ☒ 175 mln.nəfər
☐ 200 mln. nəfər
☐ 85mln.nəfər
☐ 100 mln. nəfər
☐ 150 mln.nəfər

233 ətraf mühitin ekoloji vəziyyəti ilə əhali arasında asılılıq necə baş verir?

- ☐ şəhərlərdə əhali artır
☐ əhalinin milli tərkibi pozulur
☐ etnik tərkib dəyişir
☒ əhalinin sayı dəyişir
☐ əhalinin elmi səviyyəsi azalır

234 əhalinin sayının dəyişməsinə təsir edən amillərdən hesab olunur:

- ☐ əhalinin istehlakçı olması
☐ əmək ehtiyatlarının dəyişməsi
☐ şəhər,kənd əhalisinin nisbəti
☐ qadın,kişi nisbəti
☒ müharibələr,aclıq epidemiyaları və s.

235 əhali ilə istehsal arasındakı uyğunluq:

- ☐ əhali şəbəkəsinin sıxlığıdır
☐ istehsalın əsas fondudur
☒ məhsuldar qüvvələrin aparıcı sahəsidir
☐ əhali istehsalın xammalıdır
☐ dinamik inkişafıdır

236 Urbanizasiya səviyyəsinə görə dünya ölkələri neçə qrupa bölünür?

- ☐ 5 qrupa
☐ 6 qrupa
☐ 4 qrupa
☐ 2 qrupa
☒ 3 qrupa

237 Dünyada şəhərlərin inkişafında hansı proses daha sürətlə inkişaf edir?

- ☐ nəhəng şəhərlər
☐ kiçik şəhərlər
☐ aqlomerasiyalar
☒ meqalopolislər
☐ iri şəhərlər

238 Dünyada olduqca yoxsul yaşayan əhalinin təqribi sayı nə qədərdir?

- ☐ 200 milyon nəfər
☒ 1 milyarddan çox
☐ 100 milyon nəfər
☐ 2 milyard nəfər
☐ 500 milyon nəfər

239 Dünyanın neçə ölkəsində orqanik(ekoloji təmiz) kənd təsərrüfatı inkişaf etmişdir?

- ☐ bütün ölkələr
- ☐ 150 ölkəsinə qədər
- ☒ 100 ölkəsindən çoxu
- ☐ 50 ölkəsi
- ☐ 200 ölkəsi

240 əhalinin ərzaq probleminin həlli hansı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir?

- ☐ ərzağın çoxsahəli olması
- ☐ sənaye məhsulu istehsalının inkişafı
- ☐ kooperativləşmə prosesinin mövcudluğu
- ☐ təmərküzləşmə prosesinin aktivliyi
- ☒ aqrar sektorun davamlı inkişafı

241 Dünyada əhalinin sağlamlıq problemini yaradan səbəblərdən biridir:

- ☐ həkim personalının olmaması
- ☐ iqtisadi inkişafın zəifliyi
- ☐ qidanın çatışmamazlığı
- ☒ İEO ilə İEOÖ səviyyəsindəki uyğunsuzluq
- ☐ çətin müalicə olunan xəstəliklərin artması

242 XXI əsrin I yarısında İ.İ.Meçnikovun hansı nəzəriyyəsi meydana gəldi ?

- ☐ əhali-səhiyyə nəzəriyyəsi
- ☒ immunitet nəzəriyyəsi
- ☐ sosioloji tədqiqatlar
- ☐ əhali nəzəriyyəsi
- ☐ sağlamlıq nəzəriyyəsi

243 əhalinin sağlamlıq problemi hansı mahiyyətə malikdir?

- ☐ ətraf mühitin çirklənməsidir
- ☐ dövlət siyasətidir
- ☒ qlobal xarakterlidir
- ☐ adi problemlər sırasındadır
- ☐ elmi araşdırmadır

244 İnsan orqanizminin təbii mühitə çətinliklə adaptasiya olunmasının əsas səbəbi nədir?

- ☒ təbii ekosistemlərin dəyişməsi
- ☐ insan orqanizminin mürəkkəbliyi
- ☐ təbii şəraitin stabilliyi
- ☐ təbii sərvətlərin zənginliyi
- ☐ təbii mühitə antropogen təsirlər

245 ərzaq probleminin yaranmasına səbəb nədir?

- ☒ İEOÖ-də kənd təsərrüfatının zəif inkişafı
- ☐ elmin təsərrüfat sahələrində zəif tətbiqi
- ☐ kənd təsərrüfatında ekstensivlik
- ☐ İEO-də torpaq fondunun az olması
- ☐ su resurslarının çatışmamazlığı

246 ərzaq problemi hansı səbəbdən yaranır?

- ☐ səhrələşmə prosesinin aktivliyi]
- ☐ əhali sıxlığının azlığı
- ☐ əhalinin sayının çox olması

- ☒ təminatın lazımı səviyyədə olmaması
- ☐ dünya torpaqlarının yararsız olması

247 Dünyanın bütün əkin sahələrinin təqribən neçə faizində transgen toxumlar əkilir?

- ☐ 50-60%
- ☒ 20-30%
- ☐ 30-40%
- ☐ 10-15%
- ☐ 50% çoxu

248 Şəhərlərin özünə məxsus xüsusiyyətinə aid deyil:

- ☐ suyun dövranı pozulur
- ☒ su təminatı yüksəkdir
- ☐ atmosferin şəffaflığı aşağı olur
- ☐ biokimyəvi əyalətdir
- ☐ hava normadan artıq qızır

249 Şəhərlərin inkişafı ilə əlaqədar yaranan problemlərə aid deyil

- ☐ ətraf mühitə antropogen təsir
- ☒ ərzaqla təminat
- ☐ işlə təminat
- ☐ təbii mühitin pisləşməsi
- ☐ sosial səviyyənin pisləşməsi

250 London smogu hansı prosesdən yaranır?

- ☐ ölkələrin qarşılıqlı integrasiyasından
- ☒ toz hissəcikləri ilə kimyəvi inqredientlərin qarışığından
- ☐ insan fəaliyyətindən
- ☐ atmosferdə müxtəlif maddələrin qarışığından
- ☐ elmi-texniki tərəqqinin naaliyyətlərindən

251 Aşağıdakılardan hansı ekoloji ekspertizanın mexanizminə daxil deyil?

- ☐ dövlət ekoloji tələb və normativlərin yerinə yetirildiyi halda istismarına icazənin verilməsi
- ☐ kompleks elmi-tədqiqat işlərindən ibarət təsərrüfat layihələrinin ekoloji ekspertizası
- ☐ modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.
- ☐ modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.
- ☒ meşənin kəsilməsi üçün nəzərdə tutulan sahənin seçilməsi.

252 Aşağıdakı savablardan hansı düzgün deyil?

- ☐ təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi.
- ☐ Antropogen amilin təsirindən ətraf mühitdə yaranan dəyişikliklərə nəzarət.
- ☐ antropogen təsir mənbələrinə nəzarət.
- ☐ antropogen təsir mənbələrinə nəzarət.
- ☒ sənayenin inkişafına nəzarət.

253 Monitorinqin obyektı dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- ☐ atmosfer, kriosfera
- ☐ yerüstü sular, okeanlar.
- ☐ atmosfer, yeraltı sular.
- ☒ atmosfer, yer üstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera.
- ☐ okeanlar və dənizlər.

254 Qlobal monitoring sistemi nədir?

- ☐ cavabların hamısı doğrudur.
- ☐ litosfer qatında baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ yer kürəsinin atmosferində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☒ dünyada baş verən proseslərə və yer kürəsinin biosferində bütün ekoloji komponentlərə nəzarətlə yanaşı ekstremal vəziyyətlərin yaranacağı barədə xəbərdarlıq etmək.
- ☐ materiklərin su hövzələrində baş verən proseslərə nəzarət etmək.

255 Genetik modifikasiya olunmuş bitki növlərinin xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- ☐ daha yüksək və aşağı temperatura davamlılıq
- ☐ ziyanvericilərə qarşı yüksək davamlılıq
- ☐ il ərzində bir neçə dəfə məhsul vermək
- ☐ yüksək və stabil məhsuldarlıq
- ☒ mineral kübrələrdən istifadə etməmək

256 Aşağıdakı cavablardan hansının kompleks ekoloji monitoringə aidiyyəti yoxdur?

- ☐ nəzarət obyektinin vəziyyətinin dəyişməsinin proqnozlaşdırılması
- ☒ ayrılmış nəzarət obyektinin müayinəsi
- ☐ ayrılmış nəzarət obyektinin müayinəsi
- ☐ nəzarət obyektinin seçilməsi.
- ☐ ölçmə işlərinin planlaşdırılması.

257 Aşağıdakılardan hansı kompleks ekoloji monitoringin vəzifələrinə daxildir?

- ☐ yaranmış neqativ halların ləğv və ya təsirinin azaldılması üçün tədbirlər hazırlamaq.
- ☐ ekoloji və yaşayış sahələrinin müayinəsinin keçirilməsi.
- ☐ göstərilən sahələrdə baş vermiş dəyişikliklərin səbəbinin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi.
- ☐ ekoloji sistemin və insanların məskunlaşma sahələrinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi.
- ☒ qarşılıqlı tərəflərin qanəedici qərarlar qəbul etməyə yönəlmiş məsləhətləşmələri.

258 Şəhər əhatəsində göstərilən zonaların yerləşdirilməsi hansı təşkilatlar tərəfindən müəyyən edilir?

- ☐ maliyyə orqanları
- ☐ dövlət icra komitələri
- ☐ nazirliklər
- ☒ respublika icra və yerli idarəetmə orqanları
- ☐ könüllü əhali qurumları

259 Fotokimyəvi smoqun yaranma səbəbi nədir?

- ☐ nəqliyyat vasitələrinin təsirindən
- ☐ fotokimyəvi smoq əmələ gəlmir
- ☐ bərk maddələrlə kristalların qarşılıqlı təsiri
- ☒ kimyəvi reaksiya ilə havanın təkrar çirklənməsi
- ☐ zərərli maddələrin konsentrasiyasından

260 Alyaska smoqunun yaranma səbəbi nədir?

- ☐ atmosferdə müxtəlif qazların qarışığından
- ☐ təmərküzləşmə prosesinin aktivliyindən
- ☐ ətraf mühitə antropogen təsirlərdən
- ☐ sənaye müəssisələrinin qəzaya uğramasından
- ☒ havanın mənfi temperaturu ilə günəş radiasiyasının təsirindən

261 ətraf mühit, təbii şərait və sosial mühit, keyfiyyət kriteriyaları nəyi müəyyən edir?

- ☐ kəmiyyət göstəricilərini

- ☐ sosial vəziyyəti
- ☐ mühitin təmizliyini
- ☒ insan sağlamlığını
- ☐ keyfiyyət göstəricilərini

262 Çirkləndirici mənbələrinin monitorinqi dedikdə başa düşülür:

- ☐ bir nöqtədə yerləşən mənbənin.
- ☐ Hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin.
- ☒ yerini dəyişməyən, bir nöqtədə yerləşən mənbəyin, hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin və müəyyən bir sahənin
- ☐ yerini dəyişməyən mənbəyin monitorinqi
- ☐ müəyyən bir sahənin.

263 Ekoloji siyasətin prioritet istiqamətlərindən biridir:

- ☐ biri deyil
- ☐ ETT nəqliyyatlarına yiyələnmək]
- ☐ yeni texnologiyaların mənimsənilməsi
- ☐ əhalinin işlə təmin olunması
- ☒ sağlam ekoloji mühitin yaranması

264 Tullantı suları nəyə deyilir?

- ☒ gil, yağlı maddələr, kimyəvi reagentlər, qazılmış süxurlar ilə çirklənmiş sular.
- ☐ yeraltı təbii istilik mənbələri
- ☐ müxtəlif boru birləşmələrindən, siyirtmə və kippəclərdən sızan su
- ☐ yer üzərinə neftin təbii olaraq öz-özünə axması nəticəsində yığılan maye
- ☐ qaynar sular, buxar və ya buxar-su qarışığı

265 İctimai fəaliyyət zonasına daxil deyil:

- ☐ maliyyə iş mərkəzləri
- ☐ təhsil
- ☒ kənd təsərrüfatı
- ☐ ticarət
- ☐ elmi-tədqiqat

266 əhalinin təbii artımı nədir?

- ☒ doğulanlarla ölənlərin say fərqi
- ☐ urbanizasiya prosesi
- ☐ əhalinin yerləşməsi
- ☐ əhalinin mütləq artım
- ☐ doğulan əhalinin sayı

267 Monitorinq sistemi siniflərinə ayrılır:

- ☐ aparıldığı yerə görə.
- ☒ təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə.
- ☐ çirkləndirici mənbələrə görə.
- ☐ təsir amilinə görə.
- ☐ miqyasına görə

268 İmpakt monitorinq sistemi hansı sahələri əhatə edir?

- ☐ dəniz və okean sularını
- ☒ xüsusi təhlükəli zonaları
- ☐ kənd təsərrüfatı zonalarını
- ☐ sənaye müəssisələrini

- ☐ elmi araşdırmaları

269 Baza monitoring sistemi zamanı nələr nəzərə alınır?

- ☐ fiziki təsir amilləri
☐ çirklənmə dərəcəsi
☒ regional antropogen təsirlər
☐ urbanizasiya səviyyəsi
☐ kimyəvi tullantılar

270 Fiziki monitoring dedikdə başa düşülür:

- ☐ ətraf mühitə təsir edən müxtəlif kimyəvi proseslərə nəzarət.
☒ ətraf mühitə təsir edən fiziki proseslərə nəzarət.
☐ litosferdə gedən proseslərə nəzarət.
☐ ətraf mühitdə gedən bioloji proseslərə nəzarət.
☐ insan orqanizmində gedən proseslərə nəzarət.

271 İmpakt monitoring sistemi nədir?

- ☐ Antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli zonaların monitoringi.
☐ lokal antropogen təsirlərə məruz qalmayan zonaların monitoringi.
☒ regional və lokal antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli
☐ regional antropogen təsirlərə məruz qalan zonaların monitoringi.
☐ Lokal antropogen təsirlərə məruz qalan təhlükəsiz zonaların monitoringi.

272 Ekobiokimyəvi monitoring dedikdə başa düşülür:

- ☐ ətraf mühitin fiziki vəziyyətinə nəzarət.
☐ ətraf mühitin bioloji vəziyyətinə nəzarət.
☐ ətraf mühitin fiziki və kimyəvi vəziyyətinə nəzarət.
☒ ətraf mühitin kimyəvi və bioloji vəziyyətinə nəzarət.
☐ ətraf mühitin fiziki vəziyyətinə nəzarət.

273 Mənafe monitoringi nədir?

- ☐ xüsusi cihazlarla torpaq örtüyündə aparılan monitoring.
☐ radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş aparatlarla atmosferdə aparılan monitoring.
☐ radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş aparatlarla aparılan monitoring.
☒ radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş uçan aparatlarla kosmosda və istənilən sahədə aparılan monitoring.
☐ radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş aparatlarla litosferdə aparılan monitoring.

274 Milli monitoring sistemi dedikdə başa düşülür:

- ☐ şəhərdaxilində aparılan monitoring.
☒ ölkə miqyasında aparılan monitoring.
☐ bir neçə ölkədə aparılan monitoring.
☐ beynəlxalq miqyasda aparılan monitoring.
☐ materikdə aparılan monitoring.

275 Baza monitoring sistemi nədir?

- ☐ litosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
☐ faunada baş verən hallara nəzarət etmək.
☐ bitki aləmində baş verən hallara nəzarət etmək.
☒ regional antropogen təsirlər nəzərə alınmaqla təbiətdə baş verən hallara nəzarət etmək
☐ hidrosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.

276 ətraf mühitin monitoringi nədir?

- ☐ demoqrafik proseslərə nəzarət sistemidir.
- ☐ ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsidir
- ☐ ətraf mühitin qısa müddətli-müşahidə sistemidir.
- ☒ uzun müddətli müşahidə sistemi olub, ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və onun dəyişməsi istiqamətinin proqnozlaşdırılması.
- ☐ onun dəyişmə istiqamətinin proqnozlaşdırılmasıdır.

277 Monitorinqin təsir amili dedikdə başa düşülür:

- ☐ fiziki təsir amilləri.
- ☐ təbii təsir amilləri.
- ☐ kimyəvi çirkləndirici maddələr.
- ☐ müxtəlif çirkləndirici maddələr.
- ☒ müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri

278 Ekoloji pasport hansı müddətdə etibarlıdır?.

- ☐ 6 ay müddətinə
- ☐ 3 il müddətinə
- ☒ 1 il müddətinə
- ☐ 2 il müddətinə.
- ☐ 5 il müddətinə

279 Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- ☐ iqtisadi siyasətin əsasıdır.
- ☐ ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.
- ☐ ekoloji təhsilin bir formasıdır.
- ☒ dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.
- ☐ demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.

280 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- ☐ enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- ☐ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.
- ☐ müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- ☒ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslik
- ☐ peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.

281 ətraf mühitin ekspertizası hansı hallarda keçirilməlidir?

- ☐ ekoloji fəlakət baş verdikdə.
- ☐ milli valyuta dəyərini itirdikdə.
- ☐ ölkədə iqtisadi islahatlar aparıldıqda.
- ☐ iqtisadiyyatda böhran baş verdikdə.
- ☒ təsərrüfat, layihə və planları reallaşmaqdan əvvəl.

282 Müəssisənin Ekoloji pasport hansı müddətə tərtib olunur?

- ☐ müddətsizdir
- ☐ 5 il
- ☒ 1 il
- ☐ 3 il
- ☐ 2 il

283 2000ci ildə Berlində keçirilmiş Urban-XXI beynəlxalq konfransda proqnozlaşdırılmışdır:

- ☐ əhalinin təhsil problemi
- ☐ əhalinin sayının azalması

- ☒ əhalinin çox hissəsinin şəhərlərdə yaşayacağı
- ☐ əhalinin çox hissəsinin aqlomerasiyalarda cəmlənəcəyi
- ☐ əhalinin sağlamlıq problemi

284 Smoq hadisəsinin çox yarandığı məkan haradır?

- ☐ səhrələşmə prosesi
- ☐ kənd təsərrüfatı regionları
- ☒ şəhər atmosferi
- ☐ yerin üst hissəsi
- ☐ meşə zonası

285 Ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının payına düşür?

- ☐ 20-25%
- ☐ 60-70%
- ☐ 30-35%
- ☒ 40-50%
- ☐ 10-20%

286 Müstəqillik prinsip ekoloji fəaliyyətin hansı sahəsinə aiddir?

- ☐ ekoloji maraqlara
- ☐ ekoloji auditə
- ☐ ekoloji tənzimləməyə
- ☐ ekoloji monitorinqə
- ☒ ekoloji ekspertizaya

287 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji pasportda öz əksini tapmamışdır?

- ☐ çirkab sularının təmizlənmə mexanizmi, tullantıların keyfiyyət və kəmiyyət göstəriciləri.
- ☐ istifadə olunan ehtiyatın kəmiyyət, keyfiyyət göstəriciləri.
- ☒ ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələr.
- ☐ müəssisə haqqında ümumi məlumat və istifadə olunan texnologiya.
- ☐ əsas məhsullar istehsalının texnoloji sxemi, havaya atılan tullantıların təmizlənmə sxemləri.

288 Sənaye müəssisəsinin ekoloji pasportu nədir?

- ☐ tullantıların, çirklənmənin izn həddləri haqqında sənəd.
- ☐ cərimə sanksiyaların şərtləri haqqında sənəd.
- ☐ ətraf mühitin çirklənməsinə görə ödənişlərin miqdarı haqqında sənəd.
- ☐ təsərrüfat və digər fəaliyyətlərə icazə verən ekoloji tələblər.
- ☒ müəssisə ilə ətraf mühit arasında qarşılıqlı əlaqə və təsirin xüsusiyyətlərinə əks etdirən kompleks sənəd.

289 Aşağıdakılar hansı monitorinqin praktiki istiqamətlərinə aid deyil?

- ☒ əhalinin miqrasiyasının nizamlanması.
- ☐ çirkləndiricilərin təsirindən ətraf mühitdə yarana biləcək vəziyyətin proqnozu.
- ☐ ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsini qiymətləndirmək.
- ☐ ətraf mühitin vəziyyətinə və ona təsir edən amillərə nəzarət etmək.
- ☐ bu vəziyyətin qiymətləndirilməsi.

290 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti necə adlanır?

- ☒ Homeostazm
- ☐ Klimatologiya
- ☐ Konvergensiya
- ☐ Ekoloji böhran.
- ☐ Noosfer

291 Təbiətdə maddələrin böyük (geoloji) dövrünü necə baş verir?

- ☐ Günəş enerjisi ilə Yer radioaktiv maddələrinin qarşılıqlı əlaqəsi nəticəsində baş verir
- ☐ Günəş enerjisi ilə maqmatik süxurların qarşılıqlı əlaqəsi ilə baş verir
- ☐ Günəş enerjisi ilə Yer səth enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə baş verir
- ☒ Günəş enerjisi ilə Yer dərinlik enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə
- ☐ Günəş enerjisi ilə çökmə süxurların qarşılıqlı əlaqəsi ilə baş verir

292 Biosferdə maddələrin kiçik (biogeokimyəvi) dövrünü necə tamamlanır?

- ☐ Hidrosfer və atmosfer daxilində tamamlanır
- ☐ Yalnız hidrosfer daxilində tamamlanır
- ☐ Yalnız atmosfer daxilində tamamlanır
- ☒ Yalnız biosfer daxilində tamamlanır
- ☐ Yalnız litosfer daxilində tamamlanır

293 Qlobal ekoloji problemlərin həlli üçün tələb olunur? 1. Hərbi xərclərin azadılması hesabına iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsi. 2. Qlobal təhlükəsiz texnologiyaların tətbiqi nəticəsində iqtisadiyyatın sabilliyinin təmini, 3. Kənd təsərrüfatının kimyalaşdırılması, 4. Ekoloji sahə üzrə beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi, 5. Təbii resursların ekstensiv mənimsənilməsi.

- ☐ 1,3,5
- ☐ 3,4,
- ☐ 2,3,4
- ☒ 1,2,4
- ☐ 2,4,5

294 Abşeron yarımadasında gündəlik radiasiya fonu dəyişilir

- ☒ 6-18 mkr/saat
- ☐ 3-15 mkr/saat
- ☐ 10-12 mkr/saat
- ☐ 5-10 mkr/saat
- ☐ 6-8 mkr/saat

295 Radiasiya nədir?

- ☐ doğru cavab yoxdu
- ☐ ağır metallardan ayrılan şualardır
- ☒ radioaktiv maddələrdən ayrılan ionlaşdırıcı şualardır
- ☐ günəşdən gələn şua enerjisi
- ☐ makroelementlərdən ayrılan şualardır

296 Təhlükəli ekoloji vəziyyətin nəticələrinin aradan qaldırılması üçün maliyyə mənbələri aşağıdakılardır?

1. Təqsirkar təsərrüfat subyektlərinin vəsaiti, 2. Sığorta ödənişli, 3. vətəndaşların ianələri, 4. pensiya fondunun vəsaitləri, 5. dövlət büdcəsi və fondların vəsaitləri, qrandlar

- ☐ 3,4,5
- ☐ 2,4,5
- ☐ 2,3,5
- ☐ 1,3,5
- ☒ 1,2,5

297 Ekoloji təhlükəsizlik sahəsində dövlətin vəzifələrinə daxildir? 1. dövlət nəzarəti, 2. dövlət siyasəti, 3. informasiya təminatı və proqnozlaşdırma, 4. dövlət standartları və normativlərin tətbiqi, 5. auditin aparılması, 6. beynəlxalq hüquq təminatı

- ☐ 2,5,6
- ☐ 4,5,6

- ☐ 2,3,5
☐ 1,2,3
☒ 1,2,4

298 Antropogen və təbii təsirlər nəticəsində ətraf mühitin dağılma təhlükəsi ilə əvvəl ya mənfi ekoloji dəyişikliklərdə səhiyyələnən və bu səbəbdən insanın və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına təhlükə yaradan vəziyyət adlanır?

- ☐ kataklizm
☒ təhlükəli ekoloji vəziyyət
☐ təhlükəli krizis vəziyyəti
☐ təhlükəli böhran vəziyyəti
☐ təhlükəli hal

299 Ekologiyanın əsas funksional vahidi adlanır?

- ☐ populyasiya
☐ biosenoz
☐ ekotop
☒ ekosistem
☐ biosfer

300 Ekosistemdə fosforun əsas mənbəyi hesab olunur?

- ☐ torpağın humus qatı
☒ dağ süxurları və digər çöküntülər
☐ kimyəvi süxurlar
☐ metamorfik süxurlar
☐ dəniz və çay suları

301 Ekosistemdə azotun mənbəyi aşağıdakılardır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
☐ litosfer və dünya okeanı
☐ hidrosfer və bakteriyalar
☒ atmosfer və üzvi maddələrin çürüməsi
☐ bitki və heyvanat aləmi

302 Ekosistemdə oksigenin dövrəni əlaqədardır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
☐ atmosfer və hidrosferlə
☐ ozon və hidrogenlə
☐ kimyəvi birləşmələrin xarakteri ilə
☒ fotosintez və tənəffüs

303 Həyat üçün lazım olan enerjini almaq üçün orqanizmin üzvi maddələri oksidləşəcək CO₂ və H₂O yaradır. Bu proses necə adlanır ?

- ☐ birləşmə
☐ nəfəsvermə
☒ nəfəsalma
☐ ayrılma
☐ tənəffüs

304 Biosferdə kükürd qazının (SO₂) çoxluğu səbəb olur?

- ☐ leysan tipli yağıntılara
☐ dumanın əmələ gəlməsinə

- ☐ qirovun yaranmasına
- ☐ buludun yaranmasına
- ☒ turş yağışlara

305 Karbon qazının atmosferə normadan artıq atılması səbəb olur?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ dövrətmə sisteminin pozulmasına
- ☒ «pamik» efektinin yaranmasına
- ☐ oksigen miqdarının azalmasına
- ☐ global soyuqlaşmaya

306 İnsan və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına, ətraf mühitə antropogen və təbii təsirlər nəticəsində təhlükə yaradan vəziyyətə deyilir?

- ☐ ekoloji yük
- ☐ ekoloji böhran
- ☒ ekoloji təhlükə
- ☐ ekoloji təhlükəsizlik
- ☐ ekoloji qəza

307 Noosfera termini hansı mənada işlənir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ həyat tərz, əxlaq, mədəniyyət
- ☒ ağıl, düşüncə, idrak
- ☐ yaşayış mühiti, məskun sahəsi
- ☐ dövrənmə tərz, mədəniyyət

308 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ antrorostazm
- ☐ biostazm
- ☒ homeostazm
- ☐ neostazm

309 Enerjinin bir trofiki səviyyədən digərinə qəbulu edilən qida enerjisinin 10 % -ni təşkil edir. Bu ekologiyada necə adlandırılır?

- ☐ əlli faiz qaydası
- ☐ 100 faiz qaydası
- ☒ on faiz qaydası
- ☐ bir faiz qaydası
- ☐ iyirmi faiz qaydası

310 Yüksək dərəcədə formalaşmış ekosistemdə çoxluğu təşkil edən növlər adlandırılır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ dominant və edifikator
- ☐ neytralizm və dayanaqlı
- ☐ kommensalizm və konsument
- ☐ strukturlu və proporsional

311 Biogeosenoz və ekosistemi bir birindən fərqləndirən amil?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ trofik faktordur
- ☒ zaman faktorudur

- ☐ məkan faktorudur
- ☐ dövrü sistem faktorudur

312 Biosferdə biokimyəvi dövretmə ayrılır?]

- ☐ düğrucavab yoxdur
- ☒ qazşəkilli maddələrin dövretməsi və çökmə dövrü
- ☐ mexaniki və üzvü dövretmə
- ☐ kimyəvi və fiziki dövretmə
- ☐ geoloji və fiziki dövretmə

313 Neobiosfer adlanır?

- ☐ düğru cavab yoxdur
- ☐ canlıların keçmişində mövcud olduğu sahə
- ☒ hazırda canlı orqanizmlərin mövcud oldubu sahə
- ☐ bitkilərin mövcud olduğu sahə
- ☐ heyvanların mövcud olduğu sahə

314 Noosfera anlayışını elmə gətirənlərdir?

- ☐ düğru cavab yoxdur
- ☐ Nesbit və Eburdin
- ☐ Odum və Rulye
- ☐ Vernandski və Naumov
- ☒ Toyer de Şarden və Lerua

315 Konkret ərazidə bioloji növün sərbəst cütləşib öz sayını tənzim edə bilərək, coğrafi, ekoloji və etoloji sədlər ilə bir-birindən az-çox ayrılan fərdlər qrupuna deyilir?

- ☐ biogeseno
- ☒ populyasiya
- ☐ növ
- ☐ biotik faktor
- ☐ bioseno

316 ən böyük və davamlı ekosistem?

- ☐ coğrafi mühitdir
- ☐ hidrosferdir
- ☐ atmosferdir
- ☐ geosferdir
- ☒ biosferdir

317 Ekosistemi təşkil edən bloklar aşağıdakılardır?

- ☐ düğru cavab yoxdu
- ☒ bioseno və biotop
- ☐ redusent və dövrü
- ☐ produsent və dayanaqlı
- ☐ təbii və antropogen

318 Ekosistemin inkişafına təsir edən dinamika adlanır?

- ☐ dövrü dinamika
- ☒ istiqamətlənmiş dinamika
- ☐ mövsümü dinamika
- ☐ dəyişəkən dinamika
- ☐ sutkalıq dinamika

319 Ekosistemdə heyvanlar tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır ?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ heterotrof və ya konsument
- ☐ simbioz və ya fabrik
- ☐ forik və ya parazitizm
- ☐ rəqabət və ya forik

320 Ekosistemdə bitkilər tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ rəqabət və ya kommensalizm
- ☐ parazitizm və ya fabrik
- ☐ simbioz və ya forik
- ☒ avtotrof və ya produsent

321 Ekosistemdə trofik əlaqə adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ eyni məkandan yaşayış üçün istifadə əlaqəsi
- ☐ müxtəlif məkandan istifadə əlaqəsi
- ☐ yalnız bitkilərin məskunlaşdığı ərazi
- ☐ yalnız heyvan növlərinin əlaqəsi

322 Ekosistemin dinamikı növləridir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ sutkalıq və dövrü
- ☐ təkrar və dəyişkən
- ☐ sadə və mürəkkəb
- ☐ istiqamətlənmiş və sadə

323 Təhlükəli ekoloji vəziyyətin yaranması və inkişafın qarşısının alınması və onların nəticələrinin aradan qaldırılması üzrə tədbirlər sistemi adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdu
- ☐ ekoloji durumun sağlamlaşdırılması
- ☒ ekoloji təhlükəsizliyin təmini
- ☐ ekoloji təhlükəli vəziyyət
- ☐ ekoloji yük

324 İnsanın və cəmiyyətin həyatı vactb maraqlarının, ətraf mühitin ona antropogen və təbii təsirlər nəticəsində yaranan təhlükələrdən qorunmasının təmini adlanır ?

- ☐ ekoloji krizis
- ☐ ekoloji vəziyyət
- ☒ ekoloji təhlükəsizlik
- ☐ ekoloji təhlükə
- ☐ ekoloji fəlakət

325 Ekosistemin inkişaf dinamikası, ekosistemin və ya biosenozun dəyişməsi ilə nəticələnir ki, bu proses adlandırılır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ produsent
- ☐ konsument
- ☒ suksessiya
- ☐ forik

326 Qlobal ekoloji problemlərə aiddir? 1.ətraf mühitin çirklənməsi, 2.atmosferin tozla çirklənməsi, 3. iqlim dəyişkənliyi, 4. yeraltı suların çirklənməsi, 5.ozon təbəqəsinin dağılma təhlükəsi. 6. Xəzər dənizinin problemləri

- ☒ 1,3,5
☐ 1,4,6
☐ 2,3,4
☐ 1,2,3
☐ 2,5,6

327 İndiki zamanda təbiət və cəmiyyətin birgə fəaliyyəti mərhələsində, ətraf mühitin mühafizəsinin təmini üzrə, ekoloji tələbatla cəmiyyətin təbii resurslardan istifadəsinə olan maraqları arasında uyğunsuzluqdan, iqtisadiyyatla ekologiya arasında yaranan ziddiyyət adlanır?

- ☐ ekoloji vəziyyət
☐ ekoloji maraq
☒ ekoloji böhran
☐ ekoloji tarazlıq
☐ ekoloji hal

328 Təbii radiasiya mənbələrinə aiddir? 1. günəş şüaları, 2.nüvə silahları, 3. bəzi kimyəvi elementlər. 4.rentgen şüaları. 5, süxurlar və mədən suları, 6. atom elenktirik siansiyaları

- ☐ 1,4,6
☒ 1,3,5
☐ 2,3,4
☐ 1,2,5
☐ 3,4,6

329 Təbii elektromaqnit şüalanma mənbələridir? 1.Elektrik və maqnit sahələri, 2. dalğa ötürücülər. 3.günəş və qalaktikadan gələn radioşüalanma. 4. müxtəlif qurğuların şüaları. 5.atmosferin elektrikliyi. 6. lampalı generatorlar

- ☒ 1,3,5
☐ 3,4,5
☐ 2,3,4
☐ 1,2,4
☐ 4,5,6

330 əhalinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu qəbul edilmişdir

- ☐ 2008-ci ildə
☒ 1997-ci ildə
☐ 1995-ci ildə
☐ 1990-ci ildə
☐ 2000-ci ildə

331 Antropogen radiasiya mənbələrinə aiddir 1.AES-lər, 2.Radioaktiv kimyəvi elementlər, 3.nüvə silahları, 4.Günəş şüaları,5.Rentgen şüaları, 6. Təbii süxurlar

- ☐ 4,5,6
☒ 1,3,5
☐ 1,2,3
☐ 2,4,5
☐ 3,4,6

332 Həyat üçün istifadə olunan, biosferdə dövr edən kimyəvi elementlərin və qeyri-üzvü birləşmələrin hərəkəti adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ mikroelementlərin dövr etməsi
- ☒ biogen elementlərin dövretməsi
- ☐ geokimyəvi birləşmələrin dövretməsi
- ☐ birləşmələrin dövr etməsi

333 Biosferdə maddələrin dövretməsi ayrılır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ kimyəvi və geokimyəvi
- ☒ qeoloji və bioloji
- ☐ təbii və antropogen
- ☐ biokimyəvi və hidroloji

334 Biosferin başlıca xüsusiyyətlərindəndir? 1. mərkəzləşdirilmiş sistem; 2. qapalı sistem; 3. açıq sistem; 4.müxtəliflik; 5çoxsahəlilik 6. dövrü sistem.

- ☐ 2,3,5
- ☐ 1,3,6
- ☐ 4,5,6
- ☐ 3,4,5
- ☒ 1,3,4

335 Paleobiosfer və ya ağ biosfer adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ Hal-hazırda canlıların mövcud olduğu sahə
- ☒ qədimdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahə
- ☐ fauna və floranın yayıldığı sahə
- ☐ biosferdə canlıların mövcud olduğu sahə.

336 Biosfer təliminin yaradıcısı kimdir?

- ☐ Dokuçayev
- ☐ İzrael
- ☐ Naumov
- ☐ Odum
- ☒ Vernadski

337 Biosfer anlayışını elmi ədəbiyyata ilk dəfə kim və neçənci ildə gətirmişdir?

- ☒ Zyuss, 1875-ci ildə
- ☐ Lamark, 1870-ci ildə
- ☐ Dokuçayev, 1898-ci ildə
- ☐ Odum, 1860-ci ildə
- ☐ Vernadski, 1861-ci ildə

338 Biosferdə maddələrin dövretməsi xarakterizə olunur?

- ☒ dövretmə sürəti və dövr vaxtı ilə
- ☐ dövretmə istiqaməti və ya azimutu ilə
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ dövretmə elementləri və birləşmələri ilə
- ☐ dövr bucağı və məsafəsi ilə

339 Maddələr və enerji mübadiləsinin qarşılıqlı baş verdiyi, canlı aləmə onların məskunlaşdığı iühit arasında olan birgə fəaliyyət adlanır?

- ☐ coğrafi mühit

- ☒ ekoloji sistem
- ☐ biotik struktur
- ☐ bioqeoşenologiya
- ☐ təbii mühit

340 Ekosistem anlayışını ilk dəfə kim təklif etmişdir?

- ☐ L.Libix
- ☐ K.Uatt
- ☐ C.Xarçinski
- ☒ A.Tensli
- ☐ Y.Odum

341 Ekoloji sistemlər yaranma səbəblərinə görə bölünür?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ uzunömürlü və dayanıqlı
- ☐ süni və mədəni
- ☒ təbii və antropogen
- ☐ davamlı və dəyişkən

342 Ekolojiyada elementar vahid nədir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ fərdin populyasiyasıdır
- ☐ həyat dalğasıdır
- ☐ biotik birlikdir
- ☐ biokütlədir

343 Populyasiyanın əsas xüsusiyyətlərindən biridir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ fərdlərin sayının dinamikası və tənzimlənmə mexanizmi
- ☐ uzunömürlü populyasiya olması
- ☐ populyasiyanın modifikasiya olması və ya dəyişməsi
- ☐ populyasiyanın inkişafının iqlim şəraitindən asılılığı

344 Aşağıdakılardan hansı sığorta hadisəsinə aid deyil?

- ☐ ətraf mühitdə həyat şəraitinin pisləşməsi ilə əlaqədar dəyən ziyan.
- ☐ əmlakın korlanması və məhv olunması üzündən dəyən zərərin kompensasiyası.
- ☒ müəssisə işçilərinin əmək haqqlarının ödənilməsi ilə əlaqədar olan məsrəflər.
- ☐ ilkin təhqiqatlar və məhkəmə prosesləri ilə əlaqədar məsrəflər.
- ☐ çirklənmiş ərazinin təmizlənməsi və oranın abadlaşdırılması üçün məsrəflər.

345 Bütçədən ayrılan vəsaitin digər maliyyələşmə mənbələrindən üstünlüyü nədir?

- ☐ vəsaitin başqa məqsədlərə xərclənməsi.
- ☐ vəsaitin azlığı
- ☐ vəsaitin çoxluğu
- ☒ vəsaitin davamlılığı
- ☐ vəsaitin təyinatı üzrə xərclənməsi.

346 Aşağıdakılardan hansı təbiəti mühafizə tədbirlərinə yönəldilən vəsaitin əsas mənbəyi hesab edilir?

- ☐ yerli bütçələr.
- ☐ kommersiya bankları.
- ☒ dövlət bütçəsi.
- ☐ müəssisələrin öz vəsaitləri.

- ☐ nazirlik və komitələrin vəsaitləri.

347 Qabaqcadan qarşısı alına bilməyən ekoloji hadisələrin əmələ gəlməsi necə adlanır?

- ☒ ekoloji risk
☐ maddi risk
☐ əmək riski
☐ sosial risk
☐ iqtisadi risk

348 Müəssisədə istifadə olunan resurslar və onların ətraf mühitə təsiri hansı texniki-normativ sənəddə göstərilir?

- ☒ ekoloji pasportunda
☐ vətəndaş pasportunda
☐ şəhər pasportunda
☐ avadanlıqların pasportunda
☐ dəzgahların pasportunda

349 Ekoloji riskin göstəricisinə daxil deyil:

- ☐ itkinin miqdarı
☒ itkinin kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri
☐ itkinin yaranması ehtimalının qeyri-müəyyənliyi
☐ itkinin miqdarının qeyri-müəyyənliyi
☐ təhlükəli amillərin yaranması ehtimalı

350 Aşağıdakı ifadələrdən hansı ekoloji riskin əsas kəmiyyət göstəricilərinə aid deyil?

- ☐ Sosial-iqtisadi ziyan
☒ Ətraf mühitin qorunması
☐ İqtisadi ziyan
☐ Sosial zərər
☐ İtki termini

351 Faktiki və mümkün ola bilən sosial və iqtisadi zərər ekoloji riskin hansı göstəricisidir?

- ☐ Ekoloji ziyan göstəricisidir
☒ İtki göstəricisidir
☐ Sosial zərər göstəricisidir
☐ Sosial – iqtisadi ziyan göstəricisidir
☐ İqtisadi ziyan göstəricisidir

352 Bir qəzada həlak olmuş insanların sayı ilə bu qəzanın ehtimalı arasındakı nisbəti riskin hansı kateqoriyasıdır?

- ☐ Fərdi risk
☐ Ekoloji risk
☐ Sıfır və məqbul risk
☐ Məqbul risk
☒ Sosial risk

353 Təbii və antropogen təsirdən ətraf mühitdə baş vermiş dəyişikliklərə nəzarət nə adlanır?

- ☐ qlobal monitorinqdir
☒ biosferin kompleks monitorinqi
☐ qısa müddətli monitorinqdir.
☐ biosferin kompleks monitorinqidir
☐ fiziki monitorinqdir

354 Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- ☐ ekoloji siyasət;
- ☐ balanslaşdırma;
- ☒ planlaşdırma;
- ☐ ekoloji öhdəlik;
- ☐ ekoloji ekspertiza.

355 Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

- ☐ səmərəlilikdir.
- ☐ yerləşdirmədir;
- ☐ təhlükəsizlikdir;
- ☒ idarəetmədir;
- ☐ tullantıların utilizasiyasıdır;

356 Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- ☐ kartoqrafik, balans.
- ☐ ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
- ☐ qiymətləndirmə, təhlil;
- ☒ balans, nəzarət, uçot və audit;
- ☐ planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitoring;

357 Ekoloji menecmentin məqsədi:

- ☒ idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır;
- ☐ müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.
- ☐ təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;
- ☐ təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;
- ☐ hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;

358 Ekoloji menecmentin funksiyalarına aid deyil:

- ☐ tənzimlənmə;
- ☒ balanslaşdırma.
- ☐ uçot və nəzarət;
- ☐ planlaşdırma ;
- ☐ ekoloji marketing;

359 Ekoloji menecment nədir?

- ☐ təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- ☐ faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- ☐ təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.
- ☒ təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- ☐ cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;

360 Milli monitoring sistemi dedikdə başa düşülür:

- ☐ şəhər daxilində aparılan monitoring.
- ☒ ölkə miqyasında aparılan monitoring.
- ☐ bir neçə ölkədə aparılan monitoring.
- ☐ beynəlxalq miqyasda aparılan monitoring.
- ☐ materikdə aparılan monitoring.

361 Qlobal monitoring sistemi nədir?

- ☐ yer kürəsinin atmosferində baş verən proseslərə nəzarət etmək.

- ☐ istehsalat prosesinə nəzarət etmək.
- ☐ yer kürəsinin atmosferində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ litosfer qatında baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ materiklərin su hövzələrində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☒ dünyada baş verən proseslərə və yer kürəsinin biosferində bütün ekoloji komponentlərə nəzarətlə yanaşı ekstremal vəziyyətlərin yaranacağı barədə xəbərdarlıq etmək.
- ☐ dünyada baş verən proseslərə və yer kürəsinin biosferində bütün ekoloji komponentlərə nəzarətlə yanaşı ekstremal vəziyyətlərin yaranacağı barədə xəbərdarlıq etmək.
- ☐ materiklərin su hövzələrində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ litosfer qatında baş verən proseslərə nəzarət etmək.

362 Monitoring sistemi siniflərinə ayrılır:

- ☐ miqyasına görə
- ☐ təsir amilinə görə.
- ☒ təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə.
- ☐ çirkləndirici mənbələrə görə.
- ☐ aparıldığı yerə görə.

363 Monitoringin obyekti dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- ☐ atmosfer, kriosfera
- ☐ atmosfer, yeraltı sular.
- ☐ okeanlar və dənizlər.
- ☐ yerüstü sular, okeanlar.
- ☒ atmosfer, yer üstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera.

364 Aşağıdakılar hansı monitoringin praktiki istiqamətlərinə aid deyil?

- ☐ çirkləndiricilərin təsirindən ətraf mühitdə yarana biləcək vəziyyətin proqnozu.
- ☐ ətraf mühitin vəziyyətinə və ona təsir edən amillərə nəzarət etmək.
- ☐ ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsini qiymətləndirmək.
- ☒ əhalinin miqrasiyasının nizamlanması.
- ☐ bu vəziyyətin qiymətləndirilməsi.

365 Ekoloji monitoring həyata keçirilərkən üstünlük hansı üsula verilir?

- ☐ Fitometrik üsullara
- ☐ Kimyəvi üsullara
- ☐ Fotometrik üsullara
- ☐ Bioloji üsullara
- ☒ Distansion üsullara

366 Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi hansı istiqamətlər üzrə monitoring apara bilər? Hansı cavab düzgün deyil?

- ☒ Torpaq ehtiyatları üzərində
- ☐ Təbii ehtiyatlar üzərində
- ☐ Atmosferdə
- ☐ Səth sularında
- ☐ Su hövzələrində

367 Kompleks ekoloji monitoring sistemi konkret olaraq aşağıdakı məsələlərlə məşğul olur. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ Ölçmə işlərinin planlaşdırılması
- ☐ Ayrılmış nəzarət obyektinin müayinəsi
- ☐ Nəzarət obyektinin seçilməsi
- ☐ Nəzarət obyekti üçün informasiya modelinin seçilməsi

☒ Bioindikatorlar vasitəsilə aparılan monitoring

368 Ekoloji sığortanın mahiyyətini aydınlaşdırmaq üçün hansı anlayışları, prinsipləri və məlumatları bilmək lazımdır? Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ Sığorta tarifi
- ☐ Sığorta, sığorta hadisəsi
- ☐ Sığorta riski
- ☐ Sığorta məbləği, sığorta haqqı
- ☒ Əmtəənin dəyəri

369 Hər hansı bir şəxs və ya təşkilatın pulla ölçülə bilən mənfəətinə müxtəlif təhlükələr nəticəsində dəyə biləcək zərərlərin qarşısını müəyyən haqq müqabilində almaq məqsədilə hazırlanan müqavilə nədir?

- ☐ Sığorta haqqı
- ☐ Sığorta riski
- ☐ Sığorta məbləği
- ☒ Sığorta
- ☐ Sığorta tarifi

370 Sığortaçıya dəymiş zərəri ödəmək imkanı yaradan taktiki hadisə nə adlanır?

- ☒ Sığorta hadisəsi
- ☐ Sığorta riski
- ☐ Sığorta məbləği
- ☐ Sığorta haqqı
- ☐ Sığorta

371 Sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalı nə adlanır?

- ☐ Sığorta haqqı
- ☒ Sığorta riski
- ☐ Sığorta
- ☐ Sığorta hadisəsi
- ☐ Sığorta məbləği

372 Qanuna və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortalının sığortaçıya verməli olduğu pul necə adlanır?

- ☐ Sığorta hadisəsi
- ☒ Sığorta haqqı
- ☐ Sığorta
- ☐ Sığorta məbləği
- ☐ Sığorta tarifi

373 Sığorta tarifi nədir?

- ☐ belə termin yoxdur
- ☒ qiymətə uyğun sığorta faizi dərəcəsidir
- ☐ sığortanın illik həcmidir
- ☐ sığorta fondunun yığılmasıdır
- ☐ sığorta riskinin dərəcəsi

374 Ekoloji sığorta nəyə xidmət edir?

- ☐ ümumi sığorta qanunlarına
- ☐ ətraf mühitə dəyən zərərə görə cərimələrin toplanmasına
- ☒ ətraf mühitə, insanların sağlamlığına ziyan vuran məsuliyyəti artırmağa
- ☐ təbii resurslardan istifadəyə
- ☐ əhalinin ətraf mühitə təsirinə

375 Keçirilmə metoduna görə monitoring hansı növlərə bölünür?

- ☒ yerüstü, aviasiya, kosmik
- ☐ lokal, qlobal, şəhər
- ☐ qlobal, kimyəvi, bioloji
- ☐ regional, fiziki, biokimyəvi
- ☐ kimyəvi, fiziki, bioloji

376 Ekoloji sığorta hansı əsaslarla keçirilir?

- ☐ əmək və mülki
- ☐ gizli və açıq
- ☐ şəxsi və ailəvi
- ☒ könüllü və məcburi
- ☐ rəsmi və qeyri-rəsmi

377 Qeyri-mərkəzləşdirilmiş ekoloji sığorta fondunun maliyyə mənbələri:

- ☐ ali təhsil müəssisələri və məktəblərdir
- ☐ əmək birlikləri və idarələrdir
- ☐ dövlət və Milli Məclisdir
- ☒ maddi istehsal sahələrinin müəssisə və birlikləridir
- ☐ hərbi və nəqliyyatdır

378 Ekoloji sığortanın əsas məqsədi:

- ☐ insanları maddi maraqlandırmaq, qurğuların işləməsini təmin etmək
- ☐ müəssisəni vergidən azad etmək, sığortanın dəyərini ödəmək
- ☒ müəssisəni vergidən azad etmək, dəymiş zərəri ödəmək
- ☐ müəssisələrə, insanlara və ətraf mühitə dəymiş zərəri ödəmək
- ☐ insanların istirahətini təşkil etmək, qurğuları təkmiləşdirmək

379 AFR, İsveçrə, İngiltərə, Avstraliyada meşələrin qırılması nə ilə əlaqədardır?

- ☐ havanın temperaturunun yuxarı olması ilə
- ☐ su ehtiyatlarının azlığı ilə
- ☐ yağıntıların az olması ilə
- ☒ "tursulu yağışlarla"
- ☐ antropogen amillərlə

380 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərgin olması nə ilə əlaqədardır?

- ☐ ərazi problemləri və təbii artımın aşağı olması ilə bağlı
- ☐ ekoloji təhlükəsizliyin gözlənilməsi ilə əlaqədar
- ☒ antropogen təsirin yüksək olması ilə əlaqədar
- ☐ nəqliyyatın çoxalması ilə bağlı
- ☐ kənd təsərrüfatı ilə əlaqədar

381 Su ehtiyatlarından daha çox istifadə olunur :

- ☐ kənd təsərrüfatı və məişətdə;
- ☐ sənaye və məişətdə;
- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ kimya və metallurgiya sənayesində;
- ☒ kənd təsərrüfatı və sənayedə;

382 Azərbaycanda şoranlaşmış torpaqlar daha çox rast gəlinir:

- ☐ Samur-Dəvəçi ovalığında;

- ☐ Abşeron -Qobustanda;
- ☒ Kür-Araz ovalığında;
- ☐ Qarabağ və Haramı düzlərində;
- ☐ Lənkəran ovalığında;]

383 Azərbaycanda su roziyası intensiv gedir:

- ☐ dağ meşələrindən;
- ☐ Gəncə-Qazax düzündə;
- ☒ dağlıq ərazilərdə;
- ☐ düzən meşələrində;
- ☐ ovalıqlarda

384 Azərbaycanda torpaq sürüşməsinin intensiv olduğu yer:

- ☐ Qoşqar dağı;
- ☒ Yan silsilə;
- ☐ Qarabağ sıra dağları;
- ☐ Dərələyəz
- ☐ Murovdağ

385 Azərbaycanda külək eroziyasına məruz qalır:

- ☐ Salyan düzü;
- ☐ Acınohur
- ☐ Arazboyu düzənliklər;
- ☐ Qanix-Əyriçay vadisi;
- ☒ Abşeron və Cənub-Şərqi Şirvan ;

386 Azərbaycanda səhralaşmanın izləri hiss olunur:

- ☐ Mül düzündə;
- ☐ Qarabağ düzündə;
- ☒ cənub-şərqin Şirvan düzündə;
- ☐ Gəncə-Qazax düzündə;
- ☐ Samur-Dəvəçi ovalığında ;

387 Araz çayını daha çox çirkləndirən ölkə:

- ☐ Gürcüstan;
- ☐ İran
- ☒ Ermənistan;
- ☐ Türkiyə
- ☐ Azərbaycan

388 Azərbaycanda tuqay meşələrinin əhəmiyyəti:

- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☒ su və tarla qoruyucu;
- ☐ sanitar-qoruyucu;
- ☐ torpaq qoruyucu;
- ☐ mikroiqlim yaradıcı;

389 Şərq çinarının mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ İlisu
- ☒ Bəsitçay
- ☐ Qarayazı
- ☐ Turyançay

☐ Hirkan

390 Göy-göy qoruğunda mühafizə olunan iynəyarpaqlı ağac:

- ☒ Qarmaqvari şam;
- ☐ Ardıc
- ☐ Eldar şamı;
- ☐ Kükürd;
- ☐ Qaraçöhrə

391 Tuqay meşələrinin kəsilməsinin mənfi ekoloji nəticələrindəndir :

- ☐ torpağın sürüşməsi;
- ☐ qrunut sularının səviyyəsinin aşağı düşməsi;
- ☒ torpaqların şoranlaşması;
- ☐ qrunut suların səviyyəsinin qalxması;
- ☐ torpaq eroziyası;

392 Tuqay meşələrinin mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Hirkan qoruğu;
- ☐ Altıağac qoruğu ;
- ☐ Türyançay qoruğu;
- ☐ Bəstiçay qoruğu;
- ☒ Qarayazı qoruğu;

393 Türyançay qoruğunda mühafizə olunan ağac növləri:

- ☐ Eldar şamı və Çinar ;
- ☐ fisdıq və cökə;
- ☐ qovaq və söyüd;
- ☐ Türyançay qoruğunda mühafizə olunan ağac növləri:
- ☒ ardıc və saqqız ağacları;

394 Çirklənmiş çayların mənfi ekoloji nəticələri:

- ☐ sənaye və heyvandarlıqadır
- ☒ insan sağlamlığı və torpaq sahələrindədir;]
- ☐ otlaq sahələrindədir;
- ☐ sənaye qurğularınadır;
- ☐ heyvandarlıq və uzumçülüyədir

395 Xəzərin ekoloji problemlərinə dair birinci Beynəlxalq Konfrans çağırılmışdır:

- ☐ 1995-ci ildə;
- ☐ 1992-ci ildə;
- ☒ 1991-ci ildə
- ☐ 1990-cı ildə;
- ☐ 1993-cü ildə;

396 Xəzərin çirklənməsinin mənfi ekoloji nəticələri:

- ☐ neft hasilatınadır;
- ☒ balıq ehtiyatlarındadır;
- ☐ molyuskalardır;
- ☐ su bitkilərinədir;
- ☐ duz ehtiyatlarındadır;

397 Daxili çayları daha çox çirkləndirir:

- ☐ qara və əlvan metallurqiya çirkab suları;
- ☒ dağ-mədən və məişət çirkabları;
- ☐ məişət və yünqül sənaye çirkabları;
- ☐ kimya və yeyinti sənaye çirkabları;
- ☐ yeyinti və sənaye çirkabları;

398 Azərbaycan daxilində ən çox çirklənmiş çaylar:

- ☐ Filizçay və Dəmiraparançay;
- ☐ Qəncəçay və Köndələnçay;
- ☐ Pirsaatçay və Qöyçay;
- ☐ Qusarçay və Lənkərançay;
- ☒ Qoşqarçay və Filizçay;

399 Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyinin təmin olunmasının başlıca məqsədi:

- ☐ heyvanat aləminin qorunması
- ☒ təbii ekosistemlərin qorunması
- ☐ atmosferin qorunması
- ☐ meşələrin qorunması
- ☐ torpağın qorunması

400 Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyi təmin olunmasının başlıca məqsədlərindən deyil:

- ☒ doğru cavab yoxdur
- ☐ təbii ekosistemlərin qorunması
- ☐ zərərli fəaliyyətin mənfi ekoloji təsirlərin azaldılması
- ☐ biomüxtəlifliyin qorunması
- ☐ təbiətdən istifadənin səmərəli təşkili

401 Xəzərin çirklənməsinin yaratdığı ekoloji problem:

- ☐ mineral resursların hasilatında çətinlik;
- ☒ bioloji resursların azalması;
- ☐ su nəqliyyatında çətinliklər
- ☐ sahil torpaqlarının şoranlaşması;
- ☐ mineral resursların hasilatında çətinlik;

402 Xəzərin ən çox çirklənmiş sahələri:

- ☐ Neft daşları və Neftçala sahilləri;
- ☐ Sumqayıt və Lənkəran sahilləri;
- ☒ Çilov və Qum adaları;
- ☐ Çilov və Qum adaları;
- ☐ Bakı və Xaçmaz sahilləri;

403 Xəzərin səviyyə təbəddüdünün başlıca səbəbləri:

- ☐ sürüşmələr;
- ☐ çirklənmə
- ☐ tektonik proseslər və çirklənmə;
- ☒ iqlim və tektonik proseslər ;
- ☐ zəlzələlər;

404 Xəzərə ən çox çirkab gətirən çay:

- ☐ Lənkəran çayı;
- ☒ Volqa çayı;
- ☐ Samur çayı;

- ☐ Kür çayı;
- ☐ Terek çayı;

405 Azərbaycan ərazisində Kür çayını çirkləndirən şəhərlər:

- ☐ Gəncə,Zərdab,İmişli
- ☒ Gəncə,Mingəçevir,Yevlax
- ☐ Şirvan,Göyçay,Ucar
- ☐ Kürdəmir,Şəmkir,Şirvan
- ☐ Mingəçevir,Salyan,Qazax

406 Azərbaycanda ətraf mühitin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- ☒ yüngül sənaye
- ☐ əlvan metallurgiya
- ☐ yanacaq-energetika kompleksi
- ☐ kimya sənayesi
- ☐ tikinti materialları istehsalı

407 Bakı buxtasının ekoloji vəziyyətinin kəskinləşməsinin səbəbləri:

- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☒ neft hasilatı və məişət çirkəbləridir;
- ☐ dəniz nəqliyyatıdır
- ☐ dəniz nəqliyyatıdır
- ☐ kimya sənayesi çirkəbləridir;

408 Qoruq nədir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ təbii komplekslərin qorunduğu və təsərrüfat fəaliyyətinə icazə verilən ərazidi
- ☐ canlıların orqanizmlərinin bərpa olunduğu sahədir
- ☒ bütün təbiət komplekslərinin təbii vəziyyətdə saxlanılan ərazidi
- ☐ mühafizə zolaqları olmayan ərazilərdir

409 Milli Park nədir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ mühafizə olunan təbii kompleksə malik ərazi olmaqla ekoturizmə icazə verilən sahədir
- ☐ iqtisadi baxımdan gəlir gətirməyən qoruq sahəsidir
- ☐ Ekskursiya obyektidir
- ☐ təsərrüfata yararlı mühafizə olunan ərazidir

410 Azərbaycan torpaqlarının dedredasiyası səbəblərindəndir:

- ☐ torpaq qoruyucu tədbirlər;
- ☒ yol, kanal, su anbarları tikintisi;
- ☐ torpaqların meliorasiyası;
- ☐ meşəsalma
- ☐ torpaqların rekultivasiyası;

411 Xəzərdə köçəri quşların mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Şahdağ
- ☒ Qızılağac
- ☐ Hirkan
- ☐ Qobustan
- ☐ Şirvan

412 Xəzərə ən çox çirkab axıdan Azərbaycan çayı :

- ☐ Lənkərançay;
- ☐ Araz çayı;
- ☐ Qudyalçay
- ☐ Samur
- ☒ Kür çayı

413 Azərbaycanda atmosferin başlıca çirklənmə mənbələri:

- ☐ sənaye sahələri və kənd təsərrüfatı
- ☐ bərk formalı tullantılar
- ☐ dağ-mədən işləri
- ☐ kənd təsərrüfatı
- ☒ sənaye müəssisələri və avtomobil nəqliyyatı

414 Atmosferin çirklənmə səbəblərindən biridir:

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ köhnə avtomobillər
- ☐ tullantıların kompleks emalı
- ☐ qaz-toz tutucu qurğuların geniş tətbiqi
- ☐ tramvay və trolleybusların geniş istifadə

415 Azərbaycanda atmosferin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- ☐ istilik elektrik stansiyaları
- ☒ dağ-mədən sənayesi
- ☐ avtomobil nəqliyyatı
- ☐ kimya sənayesi
- ☐ əlvan metallurgiya

416 Xəzərin başlıca resursları aşağıdakılardır:

- ☒ mineral, bioloji;
- ☐ maqnezium, su;
- ☐ rekreasiya, duz;
- ☐ bioloji, fiziki;
- ☐ mineral, nəqliyyat;

417 Köçəri quşların və suitlərin mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Zirə
- ☒ Abşeron
- ☐ Şirvan
- ☐ Qızılağac
- ☐ Geirgan

418 Azərbaycanda ətraf mühitin başlıca çirklənmə mənbələrindən biridir:

- ☐ su nəqliyyatı.
- ☒ neft sənayesi;
- ☐ yeyinti sənayesi;
- ☐ yüngül sənaye;
- ☐ tikiş-trikotaj istehsalı;

419 Azərbaycanda ekoloji problemləri yaradan təbii endogen proseslər:

- ☐ tektonik proseslər və eroziya.

- ☐ sürüşmələr
- ☐ aşımalar
- ☐ radioaktiv elementlərin parçalanması;
- ☒ palçıq və zəlzələlər;

420 Hirkan milli parkında qorunur:

- ☐ Qaraçöhrə və Qafqaz xurması;
- ☐ Paleogen dövrünün relik bitkiləri;
- ☒ III dövrün relik bitkiləri;
- ☐ IV dövrün bitkiləri ;
- ☐ Eldar şamı;

421 Azərbaycanda ekoloji proseslər səbəbindən yaranmır:

- ☒ zəlzələ
- ☐ aşırma
- ☐ eroziya
- ☐ sürüşmə
- ☐ aşırma

422 Azərbaycanda atmosferin mühafizəsi tədbirləri sisteminə aid deyil:

- ☒ mövcud texnoloqiylarla istehsalın genişləndirilməsi ;
- ☐ tullantısız texnoloqiylarının tətbiqi;
- ☐ sanitar-qoruyucu yaşıllıq sahələrinin salınması;
- ☐ təmizliyi qurğuların tətbiqi;
- ☐ Azərbaycanda atmosferin mühafizəsi tədbirləri sisteminə aid deyil:
- ☐ tullantıların utilizasiyası;

423 Azərbaycanda atmosferin mühafizəsi tədbirləri sisteminə aiddir

- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ yanacaq qənaətli istifadəsi;
- ☐ emal prosesinin təkmilləşdirmək;
- ☒ aztullantılı və tullantısız texnoloqiyların və təmizləyici qurğuların tətbiqi ;
- ☐ üzvü yanacaqlardan geniş istifadə;

424 Azərbaycanda atmosferə ən çox atılan kimyəvi maddələr :

- ☐ benzopirenlər
- ☐ ammoniyak
- ☐ sulfat turşusu;
- ☒ karbohidrogenlər
- ☐ dən qazı;

425 Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyin qorunub saxlanması üçün lazımdır:

- ☒ Xəzərin bioloji resurslarının qorunması.
- ☐ təbii ekosistemlərə intensiv təsirlər;
- ☐ ətraf mühitin çirklənməsinin təhlükəsizlik dərəcəsinin qiymətləndirilməsi;
- ☐ təbii resurslardan istifadənin genişləndirilməsi;
- ☐ təbiətdən istifadənin səmərəli təşkil problemləri;

426 Azərbaycanda ekoloji problemlərin başlıca qlobal səbəbləri

- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☐ səhrələşmə
- ☐ Xəzərin səviyyə təbəddüdü;

- ☐ kənd təsərrüfatının kimyalaşdırılması;
- ☒ istiləşmə

427 Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyi pozulma səbəbləri:

- ☐ torpaq və bitki ehtiyatlarından istifadədir.
- ☐ təbiətdən istifadənin ödənişliyidir;
- ☐ torpaq və bitki ehtiyatlarından istifadədir.
- ☐ təbiətdən səmrlə istifadədir;
- ☒ sənayenin kənd təsərrüfatının və nəqliyyatın intensiv inkişafıdır;

428 Xəzər daha çox çirklənmişdir?

- ☐ miroelementlərlə
- ☒ karbohidrogenlərlə
- ☐ metallurgiya sənaye çirkab suları ilə;
- ☐ məişət çirkab suları ilə;
- ☐ duzlar və turşularla

429 Sularına ağır çirkləndiricilər qazılmış Qoşqarçay, Filizçay respublikanın hansı sənayesinin inkişaf etdiyi ərazilərdən axır?

- ☒ dağ – mədən sənayesinin
- ☐ energetika sənayesinin
- ☐ kimya sənayesinin
- ☐ metallurgiya sənayesinin
- ☐ neft – qaz sənayesinin

430 Azərbaycanda ətraf mühitə mənfi təsir göstərən sənaye sahələrindən deyil:

- ☐ energetika.
- ☐ yanacaq;
- ☐ metallurgiya;
- ☒ selliloz-kağız;
- ☐ kimya;

431 Azərbaycanda təsərrüfat sahələri içərisində ətraf mühitə ən az təsir göstərən:

- ☒ səhiyyə;
- ☐ sənaye;
- ☐ mənzil-kommunal.
- ☐ nəqliyyat;
- ☐ kənd təsərrüfatı;

432 Sənaye müəssisələrini şəhər ətrafında yerləşdirərkən ilkin nəzərə alınan amillərdəndir:

- ☒ ərazidə hakim küləyin istiqaməti və gücü;
- ☐ ərazinin təbii landşaftlarının dəyişmə vəziyyəti.
- ☐ ərazidə yağıntıların miqdarı və su mənbələri;
- ☐ ərazinin torpaq-bitki örtüyünün vəziyyəti;
- ☐ ərazinin ekoloji vəziyyəti;

433 Neft hasilatında torpağı çirkləndirən əsas mənbələr hansılardır?

- ☐ şlam, parafin, səthi aktiv maddələr.
- ☐ yanacaq-sürtkü materialları, xlor turşusu, duz
- ☐ mazut, gilli məhsul, səthi aktiv maddələr
- ☐ mazut, gilli məhsul, səthi aktiv maddələr
- ☒ yanacaq-sürtkü materialları, xlor turşusu, duz

434 Neft hasilatının sabit saxlanması və artırılması üçün quyularda hansı tədbirlər həyata keçirilir?

- ☐ sanitar-texniki
- ☐ müxtəlif geoloji-iqtisadi
- ☒ müxtəlif geoloji-texniki
- ☐ müxtəlif geoloji təşkilatı
- ☐ müxtəlif geoloji-iqtisadi

435 Aşağıdakılardan hansı üzvi tullantılara daxildir?

- ☐ ət kombinantının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları
- ☐ dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantlarının, tikinti materilləri müəssisələrinin tullantıları
- ☐ ağac emalı, şərab, çörək və çörək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları
- ☒ ağac emalı, şərab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantının tullantıları
- ☐ şərab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikib fabriklərinin tullantıları

436 Təcrübədə tullantisız sənaye istehsalının yaradılması prinsip ilə nəyə əsaslanmalıdır?

- ☐ cihazlara, nəqliyyat vasitələrinə təmizləyici qurğulara
- ☐ yeni texnoloji proseslərə, xammala nəqliyyat vasitələrinə
- ☒ avadanlıqlara, cihazlara, yeni texnoloji proseslərə
- ☐ əmək ehtiyatlarına, maliyyə vəsaitinə, avadanlıqlara
- ☐ nəqliyyat vasitələrinə, əmək ehtiyatlarına cihazlara

437 Aşağıdakılardan hansı neft məhsulları ilə çirklənmənin xarakterik əlamətləri əks etdirir?

- ☐ sürətli buxarlandırma qabiliyyətinin olması, toksiki maddələrlə zəngin olması, yanacaq kimi istifadə olunması.
- ☒ ətraf mühitin komponentlərini çirkləndirməsi, bütün akvatoriyada səpələnməsi, dib çöküntülərində toplanması
- ☐ suyun keyfiyyətini pisləndirməsi, oksigen rejiminə mənfi təsir göstərməsi, suyun üst qatlarının atmosferlə balanslaşdırılmış əlaqəsini pozması
- ☐ neftin hasilatı, nəqli, emalı
- ☐ torpaqda oksigen rejimini pozması, suyun transpirasiyasını çətinləşdirir

438 Kənd təsərrüfatında suvarma suyundan qeyri-səmərəli istifadənin əsas səbəbidir:

- ☐ suyun istifadəçilər arasında qeyri-bərabər bölüşdürülməsi.
- ☒ sudan istifadə qiymətlərinin onun sosial qiymətindən çox aşağı olması
- ☐ suvarma sistemlərində baş verən su itkiləri
- ☐ suvarma sistemlərini lazımi səviyyədə olmaması
- ☐ suvarma sistemlərinin təmiri üçün maliyyə vəsaitinin olmaması

439 əhalinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.

- ☐ ABŞ, Avstraliya, Yaponiya.
- ☐ Asiya, Avropa, Amerika
- ☐ Yaponiya, Fransa, Böyük Britaniya
- ☐ Almaniya, Amerika, Yaponiya
- ☒ Avropa, Amerika, Yaponiya

440 Avtomobil nəqliyyatının ətraf mühiti normadan artıq çirkləndirilməsinin qarşısını almaq üçün tələb olunur:

- ☐ aşağı gücə malik avtomobil mühərriklərindən istifadə etmək.
- ☐ istehsal ilindən asılı olmayaraq bütün avtomobillərin texniki göstəricilərini yaxşılaşdırmaq
- ☐ istehsal ilindən asılı olmayaraq bütün avtomobillərin texniki göstəricilərini yaxşılaşdırmaq
- ☒ yanacağın keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq, texniki normativlərə cavab verməyən avtomobillərin istismarının və ölkəyə idxalının qarşısını almaq
- ☐ benzin mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin sayının artırmaq

441 Kənd təsərrüfatında suyun itkisi səbəb olur:

- ☐ məhsul artımına, bütün torpaqların suvarılmasına, otlaqların genişlənməsinə.
- ☐ torpaqların şoranlaşmasına və onların sahəsinin daim artmasına
- ☐ suvarma kanalları boyu yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına
- ☐ suvarma kanalları boyu torpaqların suvarılmasına
- ☒ yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına, torpaqların şoranlaşmasına və bataqlıqlaşmasına məhsul itkisinə

442 Atmosferdə rütubətliyin səviyyəsinin artması ilə nəticələnir?

- ☒ kükürd turşusunun həcmnin artması ilə.
- ☐ ağır metalların artması ilə
- ☐ kükürd anhidridinin artması ilə
- ☐ karbon qazının miqdarının artması
- ☐ radioaktiv tozların artması ilə

443 Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığorta tarifi həcminə daxil deyildir?

- ☐ sığortaçının normativ gəliri.
- ☒ normadan artıq təbiətdən istifadəyə və çirkləndirməyə görə köçürmələr.
- ☐ sığorta hadisələrinin xəbərdarlıq və qarşısının alınmasının maliyyələşdirilməsi fonduna köçürmələr.
- ☐ sığorta təminatının ödənilməsi üçün ehtiyat fonda köçürmələr;
- ☐ sığorta təşkilatının məsrəflərinin ödənilməsi.

444 Nəqliyyat vasitələrindən ayrılan tullantı qazların tərkibində hansı birləşmələr olur?

- ☒ karbon, kükürd, azot oksidləri və üzvi birləşmələr
- ☐ dəmir, cıvə, kalsium oksidləri
- ☐ gümüş oksidləri
- ☐ dəmir, kalsium, manqan oksidləri
- ☐ üzvi və qeyri-üzvi birləşmələr, su buxarı

445 Neft-qaz quyularının qazılması zamanı yaranan ekoloji problemlər:

- ☐ torpaqda və suda mikroorqanizmlər məhv olurlar
- ☐ balıqların sayı artır, bitki aləmi genişlənir
- ☐ dəniz suyunun rəngi, torpağın örtüyü dəyişir
- ☐ dəniz suyunun şəffallığı və torpağın keyfiyyəti dəyişir
- ☒ gilli məhlul, neftli su dənizi və torpağı çirkləndirir

446 Avtonəqliyyat tərəfindən çirkləndirmənin qarşısı nə ilə alınır?

- ☒ daxili yanma mühərriklərinin təkmilləşdirilməsi
- ☐ mühərrikdə süzgəclərin yerləşdirilməsi
- ☐ yeni avtomobillərin istehsalı
- ☐ yüksək oktanlı yanacağın işlədilməsi
- ☐ maşınlardan istifadənin məhdudlaşdırılması

447 Dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji problemlər:

- ☐ rütubət çoxalır, görmə qabiliyyəti azalır
- ☒ atmosfer və hidrosfer çirklənir, torpaqda sürüşmələr və uçqunlar baş verir
- ☐ suyun səviyyəsi aşağı düşür, smog əmələ gəlir
- ☐ Dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji problemlər:
- ☐ duman yaranır, buludların vəziyyəti dəyişir

448 Monitoring nələri öyrənir?

- ☐ maliyyə və vergi vəsaitləri
- ☐ iqlim göstəriciləri
- ☐ potensial ehtiyatları

- ☒ ətraf mühitin hərtərəfli analizi
- ☐ əhalinin yerdəyişməsini

449 Aşağıdakılardan hansı sığorta hadisəsinə aid deyil?

- ☒ müəssisə işçilərinin əmək haqqlarının ödənilməsi ilə əlaqədar olan məsrəflər.
- ☐ çirkənlənmiş ərazinin təmizlənməsi və oranın abadlaşdırılması üçün məsrəflər.
- ☐ ətraf mühitdə həyat şəraitinin pisləşməsi ilə əlaqədar dəyən ziyan.
- ☐ əmlakın korlanması və məhv olunması üzündən dəyən zərərin kompensasiyası.
- ☐ ilkin təhqiqatlar və məhkəmə prosesləri ilə əlaqədar məsrəflər.

450 Aşağıdakı cavablardan hansı sığorta obyektinin mahiyyətini ifadə edir?

- ☐ sığorta təşkilatına təqdim olunmuş əmlak iddiasına görə ödənişin dağılmış obyektlərin sayıdır.
- ☐ sığorta təşkilatına təqdim olunmuş əmlak iddiasına görə ödənişin həcmidir.
- ☒ sığorta təşkilatına təqdim olunmuş əmlak iddiasına görə məsuliyyət riskinin həcmidir.
- ☐ sığorta təşkilatına təqdim olunmuş əmlak iddiasına görə dəymiş ziyanın həcmidir.
- ☐ sığorta təşkilatına təqdim olunmuş sığorta haqqıdır.

451 Sığorta müqaviləsi imzalanarkən hansı halda güzəşt nəzərdə tutulur?

- ☐ 3 ay müddətinə imzalandıqda.
- ☒ 2 il və daha çox müddətə imzalandıqda
- ☐ yarım il müddətinə imzalandıqda.
- ☐ müqavilə 1 illiyə imzalandıqda.
- ☐ 1,5 il müddətinə imzalandıqda.

452 Şlam, gilli məhlul, yuyucu mayelər ətraf mühitin hansı komponentinə daha çox zərər vurur?

- ☐ heyvanat aləminə.
- ☒ torpağa
- ☐ bitki örtüyünə
- ☐ su mənbələrinə
- ☐ atmosfərə

453 Üzvi tullantılara aşağıdakılardan hansı aiddir:

- ☐ dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantlarının, tikinti materiallarının müəssisələrinin tullantıları.
- ☒ ağac emalı, şərab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantının tullantıları
- ☐ şərab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikəş fabriklərinin tullantıları
- ☐ ət kombinantının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları
- ☐ ağac emalı, şərab, çörək və şörək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları

454 Aşağıdakılardan hansı neft hasilatı rayonlarında biki örtüyünə təsir faktorları hesab edilir?

- ☐ xam neft, məişət tullantıları.
- ☐ minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, tikinti məhsulları
- ☒ xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- ☐ xam neft, minerallaşmış sular, metal qırıntıları
- ☐ müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları

455 İstehsal tullantılardan xammal, yarımfabrikat, yanacaq kimi istifadə edilməsi adlanır?

- ☐ akkumulyasiya
- ☐ denudasiya.
- ☐ flotasiya
- ☒ utilizasiya
- ☐ detonasiya

456 Sığorta müqaviləsinin tərkibinə daxil deyil:

- ☒ müəssisənin fəaliyyətinin ekoloji aspektlərinə münasibətdə müsbət beynəlxalq rəyin formalaşdırılması
- ☐ müəssisənin ünvanı, adı, ekoloji riskin xarakteri, illik dövriyyənin həcmi (manatla)
- ☐ müəssisənin istehsal fəaliyyəti haqqında məlumatlar.
- ☐ istehsal prosesinin xarakteri haqqında məlumatlar, xammal, materialların və istehsal olunan məhsulun növləri.
- ☐ ətraf təbii mühit haqqında məlumatlar, havaya, suya, torpağa atılan tullantılar haqqında məlumat, tullantıların risk dərəcəsi və onların qarşısının alınma tədbirləri.

457 Sığorta halı nədir?

- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin sənaye müəssisələrinə vurduğu ziyanın həcmi.
- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin həcmi.
- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın həcmi
- ☒ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın baş verdiyi proses.
- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin əhaliyə vurduğu ziyanın həcmi.

458 Ekoloji risk dedikdə nəzərdə tutulur:

- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin baş verdiyi məkan.
- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin təkrarlanma ehtimalı.
- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin yarandığı hal.
- ☒ sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma ehtimalı.
- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma vaxtı.

459 Aşağıdakılardan hansı sığorta sisteminin əsas göstəricilərindən sayılır?

- ☐ sığorta tarifləri.
- ☐ sığorta ödənişinin həcmi
- ☒ sığorta təşkilatı
- ☐ sığorta riski.
- ☐ sığorta haqqı

460 Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığortanın əsas prinsiplərindən hesab edilmir?

- ☒ sığorta edənin sığorta ödənişinin həcmi artırılmasında maraqları.
- ☐ yaradılmış maliyyə vəsaitindən təbii mühafizə tədbirlərinin həyata keçirilməsində maksimum istifadəsi.
- ☐ sığorta olunan tərəfin də iqtisadi maraqlarının qorunması.
- ☐ 3-cü tərəfə dəyən zərərin maksimum ödənilməsi.
- ☐ yaradılmış maliyyə vəsaitindən təbii mühafizə tədbirlərinin həyata keçirilməsində maksimum istifadəsi.

461 Sığorta ödənişləri necə hesablanır?

- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin istehsal xərclərinə bölünməsi yolu ilə.
- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə vurulması yolu ilə.
- ☒ müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına vurulması yolu ilə.
- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına bölünməsi yolu ilə.
- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə bölünməsi yolu ilə.

462 Mineral güübrələrdən istifadənin mənfə cəhətləri hansılardır?

- ☒ torpağın degradasiyasına gətirib çıxardır, təbii münbitlik süni münbitliklə əvəz olunur.
- ☐ torpağın strukturunu pisləşdirir
- ☐ mineral maddələrin balansını və hava rejimini pozur
- ☐ torpağın su rejimini pozur, eroziyanı gücləndirir
- ☐ torpağın mexaniki tərkibini pozur, qida elementlərinin balansını pozulur

463 Aşağıdakılardan hansı avtomobil nəqliyyatının atmosferi çirklənməsini azaltmaq məqsədi daşıyır?

- ☐ əhalinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.

- ☐ dizel mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin benzin mühərrikli avtomobillərlə əvəz edilməsi
- ☒ şəhərlərdə piyada zonaları yaratmaq, nəqliyyat vasitələrinin buraya daxil olmasını qadağan etmək, elektromobillərin sayını çoxaltmaq
- ☐ nəqliyyat vasitələrinin sayının azaldılması
- ☐ yeraltı nəqliyyat şəbəkəsinin genişləndirilməsi

464 Neft-qaz hasilatında ətraf mühiti çirkləndirən maddələrin düzgün ardıcılığı hansıdır?

- ☐ neft, turşular, duz, parafin, xlor turşusu
- ☐ bitum, yanacaq sürtkü materialları, xlor turşusu
- ☐ neft, qətran, neftli qum, mədən tullantı suları
- ☒ neft, yanacaq-sürtükü materialları, neftli qum, səthi aktiv maddələr, mədən tullantı suları kimyəvi həlledicilər, turşular, duz və s.
- ☐ parafinlər, müxtəlif qələvilər, sirkə, neftli qum

465 Aşağıdakılardan hansı çirklənmiş sulardan yenidən istifadənin səmərəliliyini əks etdirir?

- ☒ təmizləmə qurğularının tikintisinə xərc azalır, əkin sahələri əlavə su alır, süni gübrəsiz məhsuldarlıq artır, çay və dənizlərin sanitar vəziyyəti yaxşılaşır.
- ☐ mənzillərin su və siltlik təchizatı yaxşılaşır, maliyyə vəsaiti azalır
- ☐ daşınma xərcləri azalır, əkin sahələri artır
- ☐ təmizləmə qurğularının tikintisinə xərc azalır, əlavə maliyyə vəsaiti tələb edilir, su mənbələrinin sanitar vəziyyəti yaxşılaşır
- ☐ su mənbələri qorunur, torpaqların eroziyası azalır, su itkisi minimuma enir

466 İES-lərdən atmosfərə atılan sulfat anhidridinin ətraf mühitə təsiri aşağıdakılardan hansıdır?

- ☐ metallarə korroziyaya uğrayır, istehsal müəssisələrində əmək məhsuldarlığı artır, bitkilər məhv olur.
- ☐ binaların fəsadı dağılır, sənaye müəssisələrinin istehsal gücləri azalır
- ☐ metallar korroziyaya uğrayır nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti çətinləşir
- ☐ bitkilər məhv olur, xəstəliklər artır, tənəffüs çətinləşir
- ☒ metallar korroziyaya uğrayır, tikinti qurğuları aşınır, bitkilər məhv olur, xəstəliklər artır

467 Utilizasiya nədir?

- ☐ istehsal tullantılarından hazır məhsul kimi istifadə edilməsi və satılması
- ☒ istehsal tullantılarından xammal, yarımfabrikat, yanacaq kimi istifadə edilməsi
- ☐ istehsal tullantılarının basdırılması
- ☐ istehsal tullantılarının təmizlənməsi
- ☐ istehsal tullantılarının xüsusi poliqonlara daşınması və basdırılması

468 Aztullantılı texnologiyanın fərqləndirici xüsusiyyəti hansıdır?

- ☐ zərərli tullantıların ətraf mühitə təsiri sanitar orqanları tərəfindən artıq olmur, xammal və materialların bir hissəsi iqtisadi təşkilatı, texniki və digər səbəblər üzündən tullantılara çevrilir və uzun müddət saxlanılmağa yönəldilir
- ☐ zərərli tullantıların ətraf mühitə təsiri norma səviyyəsində olur, xammal və materialların bir hissəsi tullantılara çevrilir
- ☐ zərərli tullantıların həcmi normadan xeyli artıq olur
- ☐ zərərli tullantıların təsiri icazə verilən səviyyəsindən bir qədər artıq olur, xammal və materialların bir hissəsi tullantılara çevrilir
- ☒ zərərli tullantıların ətraf mühitə təsiri sanitar orqanları tərəfindən artıq olmur, xammal və materialların bir hissəsi iqtisadi təşkilatı, texniki və digər səbəblər üzündən tullantılara çevrilir və uzun müddət saxlanılmağa yönəldilir

469 Neft hasilatı rayonlarında bitki örtüyünə təsir faktorları aşağıdakılardan hansıdır?

- ☒ xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- ☐ müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları
- ☐ minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- ☐ xam neft, minerallaşmış sular
- ☐ xam neft, məişət tullantıları

470 Tullantisız texnologiya və ya tullantisız istehsal dedikdə başa düşülür?

- ☐ ərazi istehsal komplekslərinin təşkili, məhsul istehsalı, iqtisadi rayonların ayrılması
- ☐ sahə istehsalat komplekslərinin təşkili və istehsal fəaliyyəti
- ☐ məhsul istehsalı, bütövlükdə regional sənaye istehsalat birliklərinin təşkili və istehsalın fəaliyyəti
- ☒ məhsul istehsalı, bütövlükdə regional sənaye-istehsalat birliklərinin, sahə-istehsalat komplekslərinin təşkili və istehsalın fəaliyyəti
- ☐ ərazi istehsal komplekslərinin yaradılması, məhsul istehsalı

471 Tullantı qazların zəhərli qazlardan tamamilə təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə edilir?

- ☐ mexaniki təmizləmə qurğularından
- ☐ yaş və quru təmizləmə qurğularından
- ☐ detanator qurğularından
- ☐ bioloji təmizləmə qurğularından
- ☒ katalitik təmizləmə qurğularından

472 Azərbaycanın kimya, neft-kimya və neft emalı müəssisələrində xammaldan səmərəli istifadə edilməməsi və itkilərə yol verilmə əlaqədardır:

- ☐ əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməməsi, xammaldan israfçılıqla istifadə olunması, maşın və avadanlıqların gücündən lazımi səviyyədə istifadə edilməsi
- ☒ qaz və toztutucu avadanlıqların, qurğuların sıradan çıxması, onların fiziki və mənəvi cəhətdən amortizasiyaya uğraması
- ☐ mövcud avadanlıqların bitki və mənəvi cəhətdən amortizasiyaya uğraması
- ☐ texniki təchizatın aşağı səviyyədə olması qurğuların sıradan çıxması
- ☐ texniki təchizatın aşağı səviyyədə olması, yenidən qurma işləri aparılması üçün lazımi maliyyə vəsaitinin olmaması, ətraf mühitə normadan artıq zərərli tullantıların atılması

473 Havada kükürd turşusunun həcmının artmasının əsas səbəbidir?

- ☐ havadakı tozun miqdarı
- ☒ rütubətliyin səviyyəsi
- ☐ küləyin istiqaməti
- ☐ havanın temperaturu
- ☐ atmosfer təzyiqi

474 Marten peçlərinin tozunun əsas hissəsini hansı maddələr təşkil edir?

- ☐ manqan 2-oksidi (55%), dəmir 3-oksidi (45%)
- ☐ dəmir 2-oksidi (66%), mis 3-oksidi (34%)
- ☒ dəmir 3-oksidi (67%), alüminium 3-oksidi (33%)
- ☐ karbon 2-oksidi (67%), alüminium 3-oksidi (33%)
- ☐ alüminium 3-oksidi (65%), manqan 2-oksidi (35%)

475 Külək elektrik stansiyalarının çatışmayan cəhəti nədir?

- ☐ alınan enerjinin maya dəyəri bəla başa gəlir.
- ☐ fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır
- ☐ elektromaqnit cirkəndirmə baş verir
- ☒ qəbul olunmayan səs effekti yaradır
- ☐ quraşdırılması bəla başa gəlir

476 Günəş enerjisindən istifadənin mənfi cəhətləri hansılardır?

- ☐ maya dəyəri bəla başa gəlir, çox əməkintutumludur.
- ☐ ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır
- ☐ ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır
- ☐ maliyyə vəsaiti və işçi qüvvəsi tələb edir
- ☒ günəş akkumulyatorları geniş ərazi tutur, fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır

477 Energetikanın ekoloji problemlərinin həlli strategiyasının əsas istiqamətləri hansılardır?

- ☐ energetika sənayesinin bütün müəssisələrində modernləşdirmə aparmaq.
- ☐ az tullantılı və tullantısız texnologiyanı daha da genişləndirmək
- ☒ bərpa olunan ekoloji baxımdan daha təmiz enerji mənbələrinin rolunun artırmaq
- ☐ tükənən və ekoloji baxımdan daha təmiz enerji mənbələrinin rolunu artırmaq
- ☐ ənənəvi enerji mənbələrindən daha səmərəli istifadə etmək

478 Aşağıdakılardan hansı dağ-mədən sənayesinin ətraf mühətdə yaratdığı problemlərə aid deyil?

- ☐ atmosfer havasının səth sularının, yeraltı sularını çirklənməsi, tektonik rejimin pozulması.
- ☐ təbii-texniki şəraitin hidroloji rejimin pozulması
- ☐ təbii-texniki şəraitin hidroloji rejimin pozulması
- ☐ tədrici landşaft dəyişiklikləri, eksogen geoloji proseslərin aktivləşməsi
- ☒ relyefdə baş verən morfostruktur dəyişikliklər

479 Aşağıdakı cavablardan hansı qara metallurgiya şlamlarından istifadənin iqtisadi səmərəliliyini əks etdirir?

- ☐ nəqliyyat şəbəkəsi genişləndirilir, əmək ehiyatları ixtisar edilir, məhsulun maya dəyəri aşağı düşür.
- ☒ yeni yataqlar axtarılmır, külli miqdarda maliyyə vəsaitinə qənaət edilir, ətraf mühit çirklənmir
- ☐ yeni yataqlar axtarılmır, maliyyə vəsaiti artmır, ətraf mühit çirkləndirilmir
- ☐ yeni yataqlar axtarılır, külli miqdarda vəsait qoyulur, ətraf mühit çirkləndirilir
- ☐ daşınma xərcləri artır, xeyli işçi qüvvəsi tələb olunur

480 Aşağıdakılardan hansında tikinti materialları müəssisələrində tullantıların azalan sırası verilmişdir?

- ☐ hidrogen sulfid, toz və asılı maddələr, karbon qazı, kükürd anhidridi
- ☒ toz və asılı maddələr, karbon qazı, kükürd anhidridi, azot oksidi, hidrogen sulfid
- ☐ toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid
- ☐ toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid
- ☐ azot oksidi, karbon qazı, kükürd anhidridi, hidrogen sulfid

481 Sulfat turşusu və bəzi kimyəvi məhsullar istehsalı zamanı meydana gələn ekoloji problemləri həll etmək üçün əsas prinsiplər hansılardır?

- ☐ əmək və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə etmək, istehsal sahələrini genişləndirmək
- ☐ qurğu və avadanlıqların gücünün artırılması, lazımi maliyyə vəsaitinin ayrılması
- ☒ qapalı istehsal texnologiyasından istifadə edilməli qurğu və avadanlıqların gücünü artırılmalı, istehsal texnologiyasında əsaslı struktur dəyişiklikləri aparılmalı
- ☐ istehsal sahələrinin genişləndirilməsi, maşın avadanlıqların güclərindən səmərəli istifadə edilməli, boşdayanma hallarına yol verilməməli
- ☐ istehsal texnologiyasında əsaslı struktur dəyişiklikləri aparmaq, əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə etmək

482 Fenol istehsalında tətbiq edilən əsas üsullar hansılardır?

- ☐ benzol turşusunun oksidləşməsindən humolun hidrolizindən, xlorbenzolun oksidləşməsindən
- ☐ humolun reduksiyasından, xlorbenzolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən
- ☒ xlorbenzolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən, humolun oksidləşməsindən
- ☐ xlorbenzolun oksidləşməsindən, humolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən
- ☐ xlorbenzolun oksidləşməsindən, humolun hidrolizindən, benzol turşusunun hidrolizindən

483 Qurğu və avadanlıqların gücünün artırılmasının müsbət cəhətləri hansılardır?

- ☐ əmək məhsuldarlığı artır, istisamr xərcləri azalır, daşınma xərcləri çoxalır
- ☐ məhsulun keyfiyyəti artır, istisamar xərcləri minimuma enir, iş vaxtı qısalar
- ☐ maliyyə vəsaitinin həcmi azalır, əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilir, məhsulun keyfiyyəti yüksəlir
- ☒ kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi ümumi istehsal xərcləri və istisamar xərcləri azalır
- ☐ iş vaxtından və qurğuların gücündən səmərəli istifadə edilir, işçilərin gəlirləri artır

484 Limanlarda Xəzərin sularının daha çox çirklənmə səbəbini göstərin.

- ☐ sənaye müəssisələrinin sulara atdıqları çirklə maddələrlə bağlı
- ☐ insan fəaliyyəti ilə
- ☐ «ölü zonalar»ın çoxluğu
- ☐ nəqliyyatın (su) çox olması
- ☒ neft və neft məhsulları daşıyan tankerlərin olması ilə

485 Xəzərin 2-ci çirklənmə mənbəyi nədir?

- ☐ yaşayış yerləri
- ☐ suyunun tərkibindəki mikroelementlər
- ☐ palçıqlı sellər
- ☒ mədənlər, tankerlər, hidrotexniki qurğular
- ☐ heyvandarlığın, quşçuluğun, balıqçılığın inkişafı

486 Bakı şəhərində məişət-təsərrüfat sularının təmizlənməsi üçün nədən istifadə edilir?

- ☐ suyun tərkibinə şor suların artırılması ilə
- ☒ Hövsan bioloji təmizləmə qurğusundan
- ☐ Hövsan bioloji təmizləmə qurğusundan
- ☐ Hövsan bioloji təmizləmə qurğusundan
- ☐ sulara müxtəlif dərman preparatlarının vurulması
- ☐ sulardan az istifadə etməklə
- ☐ Xəzər dənizindən istifadə etməklə

487 Abşeron yarımadasında çirklə göllərin əmələgəlmə səbəbini göstərin.

- ☐ torpağın cəmləşmə, humus qatının qalınlığına görə
- ☐ torpaqların yüksək məhsuldarlığı ilə əlaqədar
- ☐ torpaqlara alüminium məhsullarının atılması ilə əlaqədar
- ☒ neft-qaz yataqlarının istismarı ilə əlaqədar
- ☐ ovalıqların çoxluğu ilə əlaqədar

488 Araz çayı ən çox hansı çaylar vasitəsilə çirklənir?

- ☐ Kür, Gilançay
- ☐ Samur, Filizçay
- ☐ Ağstafaçay, Qoşqarçay
- ☒ Arpaçay, Oxçuçay
- ☐ Qanıx, Viləşçay

489 Azərbaycanda qoruq, milli park və yasaqlıqların yaranma səbəbləri:

- ☐ hidrosferi qorumaq
- ☐ yaşıllıqları qorumaq
- ☒ təbii ərazi komplekslərini və canlı aləmi mühafizə
- ☐ heyvanat aləmini qorumaq
- ☐ meşə kompleksini qorumaq;

490 Azərbaycanda bitki örtüyünün yayılma qanunauyğunluğu asılıdır:

- ☐ yağıntıdan
- ☒ relyef və iqlimdən;
- ☐ ərazinin mənimsənilmə səviyyəsindən;
- ☐ temperaturdan
- ☐ relyefdən

491 Azərbaycanda təbii komplekslərin mühafizə üçün yaradılması zəruridir:

- ☐ milli parkların;
- ☐ ovçuluq təsərrüfatlarının;
- ☒ xüsusi mühafizə olunan ərazilər;
- ☐ qoruqların
- ☐ yasaqlıqların

492 Kür çayı daha çox çirkləndirir:

- ☐ kimyəvi aktiv maddələrlə;
- ☐ səthi aktiv maddələrlə;
- ☐ suvarmadan qayıdan sularla;
- ☐ radioaktiv tullantılarla;
- ☒ neft məhsulları və üzvü birləşmələrlə;

493 Azərbaycanda radioaktiv elementlərlə çirklənmiş torpaq sahələri:

- ☐ Ceyrançöldədir
- ☐ sənubi şərq Şirvandır;
- ☐ Mil-Muğan düzündədir;
- ☒ Abşerondadır
- ☐ Lənkəran ovalığındadır;

494 Azərbaycan torpaqlarına intensiv antropogen təsir səbəb olmuşdur:

- ☐ torpağın humus qatının optimallaşmasına;
- ☐ torpağın məhsuldarlığının artmasına ;
- ☐ bitkilərin növ tərkibinin dəyişməsinə ;
- ☒ torpaq örtüyünün zədələnməsi və çirklənməsinə;
- ☐ torpağın mexaniki tərkibinin dəyişməsinə

495 Torpaq ehtiyatlarının mühafizə yollarından deyil:

- ☐ torpaq kadastrı
- ☐ rekultivasiya
- ☐ fitomeliorasiya
- ☒ intensiv istifadə ;
- ☐ torpağın bonitet qiymətləndirilməsi;

496 Azərbaycanda meşələrin mühafizə yollarına aid deyil:

- ☐ meşə bərpa işləri;
- ☐ süni meşələrin salınması;
- ☐ meşələrin qoruq elan edilməsi
- ☒ meşələrin nizamsız qırılması;
- ☐ yasaqlıq elan olunması;

497 Torpağın keyfiyyət qiymətləndirilməsi.

- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☒ eroziya və sürüşmə;
- ☐ bitki növlərinin artması;
- ☐ yeraltı suların səviyyəsinin artması;
- ☐ meşə heyvanlarının çoxalması;

498 Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəbləri:

- ☐ deflyasiya və əlverişli su keçirmə;
- ☐ eroziya və humusun artması;
- ☐ humus qatının dəyişməsi;

- ☐ aşınma və mexaniki tərkibinin dəyişməsi;
- ☒ eroziya və şoranlaşma;

499 Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəblərindən deyil:

- ☐ şoranlaşma
- ☐ eroziya
- ☒ doğru cavab yoxdur ;
- ☐ çirklənmə
- ☐ sürüşmə

500 Su hövzələrinin mühafizəsi yollarından deyil:

- ☒ doğru cavab yoxdur
- ☐ dövriyyə su sisteminin yaradılması;
- ☐ sulardan təkrar istifadə;
- ☐ cərimə sanksiyalarının tətbiqi;
- ☐ sudan istifadə haqqının tətbiqi

501 Azərbaycan gillərini daha çox çirkləndirən maddələr:

- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☒ neft məhsulları və üzvü birləşmələr ;
- ☐ ağır metal ionları;
- ☐ mikroelementlər və duzlar
- ☐ kimyəvi aktiv maddələr;

502 Abşeron göllərinin başlıca çirklənmə mənbələri:

- ☐ yüngül sənaye çirkəbləridir;
- ☐ yeyinti sənayesi çirkəbləridir;
- ☐ qara və əlvan metallurqiya sənayesi çirkəbləridir;
- ☒ məişət və neft sənaye çirkəbləridir ;
- ☐ ətrafında turizmin inkişafıdır;

503 Oxçuçayın başlıca çirkləndiriciləri?

- ☐ radioaktiv tullantılar;
- ☐ neft məhsulları;
- ☐ civə və qurquşun;
- ☒ mis və molibden
- ☐ makroelementlər

504 Azərbaycan meşələrinə müasir antropogen təsir baş verir :

- ☐ sanitar kəsilmədən;
- ☐ arıçılığın inkişafından;
- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ heyvanların otarılmasından;
- ☒ turizmin inkişafından;

505 Azərbaycanın dağ meşələrinin qırılmasının yaratdığı mənfi ekoloji nəticələrdən deyil:

- ☒ doğru cavab yoxdur;
- ☐ eroziya
- ☐ sürüşmə
- ☐ uçqun
- ☐ yeraltı suların səviyyəsinin aşağı düşməsi ;

506 Araz çayı ən çox cirkəndirir:

- ☐ cıvə və arsenlə;
- ☒ mis və molibdenlə
- ☐ neft məhsulları ilə;
- ☐ üzvü birləşmələrlə;
- ☐ mikroelementlərlə

507 Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirkənmə amillərindən deyil:

- ☐ təmizləyici qurğuların azlığı;
- ☐ sənayenin inkişafı;
- ☒ kənd təsərrüfatının inkişafı;
- ☐ kommunal-məişət çirkəbləri;
- ☐ şəhərlərin inkişafı;

508 Azərbaycan tranzit çaylarının çirkənmə səbəbləri:

- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ kənd təsərrüfatının inkişafı;
- ☒ qonşu ölkələrin sənaye və məişət çirkəbləri;
- ☐ qonşu ölkələrdə sülardan səmərəsiz istifadə;
- ☐ qonşu ölkələrdə təmizləyici qurğulardan səmərəli istifadə;

509 «Təbiəti mühafizə və təbiətdən istifadə haqqında» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı neçənci ildə qəbul edilmişdir?

- ☐ 1994
- ☐ 1990
- ☐ 1991
- ☒ 1992
- ☐ 1993

510 Ətraf mühitin keyfiyyəti nədir?

- ☐ Meşələrin çirkənməsi
- ☐ Suyun çirkənməsi.
- ☐ Atmosferin çirkənməsi.
- ☐ Torpağın çirkənməsi.
- ☒ ekoloji norma

511 BMT-nin «Ətraf mühit məsələsi» üzrə konfransı keçirilmişdir:

- ☐ 1968-ci ildə
- ☐ 1974-cü ildə
- ☐ 1976-cı ildə
- ☒ 1972-ci ildə
- ☐ 1970-ci ildə

512 «Kioto protokolu» imzalanmışdır:

- ☒ «istilik effəkti» yaradan qazların atmosferə atılmasının məhdudlaşdırılması üçün;
- ☐ bərk formalı tullantıların məhdudlaşdırılması üçün
- ☐ biomüxtəlifliyin qorunması üçün
- ☐ təbii mühit sahəsində əməkdaşlıq üçün
- ☐ təbii resurslardan birgə istifadə üçün

513 MAQATE.«Ətraf mühit və inkişaf» mövzusu üzrə BMT konfransı keçirilmişdir:

- ☐ 2005
- ☐ 1972
- ☒ 1992
- ☐ 1999
- ☐ 2002

514 Ətraf mühit üzrə BMT proqramı adlanır:

- ☐ UNIDO;
- ☐ FAO;
- ☐ YUNESKO;
- ☒ YUNEP;
- ☐ MAQATE.

515 Beynəlxalq ekologiya hüququnun obyekti:

- ☐ təbii ehtiyatlardan istifadəni tənzimləyən normalar sistemidir.
- ☐ bəşəriyyətin yaşayış sahəsidir;
- ☒ yer kürəsinin təbiəti və yerətrafi kosmik məkandır;
- ☐ təbii ehtiyatlar haqqında qanunvericilik toplusudur;
- ☐ hüquqi və fiziki şəxslərin fəaliyyət sahəsidir;

516 Beynəlxalq ekologiya hüququ:

- ☐ beynəlxalq hüquq norma və prinsiplərinin pozulmasına görə beynəlxalq məsuliyyətdir;
- ☐ ətraf mühitin fiziki və digər təsirlərdən mühafizəsi sahəsində beynəlxalq hüquq normasıdır;
- ☐ insanla təbiətin qarşılıqlı təsirini tənzimləyən beynəlxalq hüquq normasıdır;
- ☒ yer kürəsinin təbii ehtiyatlarından səmərəli istifadə və qlobal miqyasda ətraf mühitin zərərli təsirlərdən mühafizəsinin pozulmasına görə beynəlxalq məsuliyyətdir;
- ☐ inzibati xətəlara görə məsuliyyətdir

517 Tropik və subtropik ekosistemlərinin ekologiyasına insanların əmək fəaliyyətinin təsiri hansı proqramın tərkib hissəsidir?

- ☐ tədqiqat proqram
- ☐ hidroloji proqram
- ☐ insan və ətraf mühit
- ☐ demoqrafik partlayış
- ☒ insan və hidorsefra

518 MAB adlanan, 100-dən artıq dövlətin iştirak etdiyi müxtəlif istiqamətli proqram nə vaxt yaranıb və necə adlanır?

- ☐ 1960-cı ildə "Rütubətli tropika"
- ☒ 1970-ci ildə "İnsan və hidrosfera"
- ☐ 1975-ci ildə "Ekoloji təhlükəsizlik"
- ☐ 1972-ci ildə "Ətraf mühit və sağlamlıq"
- ☐ 1965-ci ildə "Hidroloji onillik"

519 YUNESKO hansı proqram həyata keçirir?

- ☐ istehsal və istehlak
- ☐ beynəlxalq təhsil problemi
- ☐ atmosferdə baş verən proseslər
- ☐ əhali və istehsal
- ☒ insan və biosfer

520 YUNEP-in səlahiyyətlərinə daxil deyil:

- ☐ zəhərləyici kimyəvi maddələrin qeydiyyatı
- ☐ global informasiya şəbəkəsinə
- ☒ ekoloji zərərin pulla ifadəsi
- ☐ ətraf mühitin mühafizəsinə monitorinq
- ☐ çay hövzələrinə birgə istifadəyə nəzarət

521 YUNEP-in idarəçilik şurasının səlahiyyətlərinə aid deyil:

- ☐ ətraf mühit haqqında informasiyaların beynəlxalq aləmə çatdırılması
- ☒ ayrı-ayrı dövlətlərdə idarəçilik orqanlarının təşkili
- ☐ təbiəti mühafizə proqramlarına rəhbərlik
- ☐ müvafiq siyasətin həyata keçirilməsinə tövsiyələr vermək
- ☐ beynəlxalq əməkdaşlığa yardım

522 1948-ci ildə yaranmış və qərargahı Parisdə yerləşən təşkilat hansıdır?

- ☐ YUNEP
- ☐ VMO
- ☐ FAO
- ☐ VOZ
- ☒ YUNESKO

523 BMT-nin ətraf mühitin mühafizəsi nizamnaməsinin məqsəd və vəzifələrinə aid edilmir:

- ☐ sağlamlığın qorunması
- ☒ dünya sərvətlərinin mənimsənilməsi
- ☐ insan hüquqlarının qorunması
- ☐ sosial və iqtisadi problemlərin həlli
- ☐ əhalinin yaşayış səviyyəsinin yüksəldilməsi

524 YUNESKO-nun təbiətin qorunması sahəsində fəaliyyət istiqamətidir:

- ☐ müvafiq siyasətin həyata keçirilməsi
- ☐ təbii ehtiyatlardan səmərəli və kompleks istifadəsi
- ☐ təbii ehtiyatların rentabellik məsələsi
- ☒ təbiət abidələrinin uçotu və mühafizəsinin təşkili
- ☐ dünyada tullantısız və aztullantılı istehsalları yaratmaq

525 ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində bynəlxalq əməkdaşlıq sənəddə öz əksini tapır?

- ☐ Hüquqi sənədlərdə
- ☐ Roma bəyannaməsində
- ☐ Helsinki konfransında
- ☐ Kioto protokolunda
- ☒ Stokolm bəyannaməsində

526 Roma klubu nun əsas məqsədi nədən ibarət olmuşdur?

- ☒ insanla təbiət arasındakı qarşılıqlı əlaqəni öyrənmək
- ☐ insanların həyat tərzini öyrənmək
- ☐ istehsala yeni texnika və texnologiyanın tətbiqi
- ☐ təbiətdə baş verən hadisələri öyrənmək
- ☐ təbii resursların yerləşməsinə öyrənmək

527 əhalinin ekoloji problemlərinin həlli üçün əsas kriteriya hansıdır?

- ☐ Elmi-texniki tərəqqi
- ☒ cəmiyyətin birgə səyi nəticəsində təminat
- ☐ problemim qarşısının alınması metodları

- ☐ problemin ayrılıqda həlli
- ☐ İqtisadiyyatın inkişafı

528 Roma Klubu hansı statusla fəaliyyət göstərmişdir?

- ☒ beynəlxalq qeyri-dövlət təşkilatı
- ☐ Xalqların koordinasiya edilmiş birlikləri
- ☐ Yerli tənzimləyici qurumlar
- ☐ BMT-nin rəsmi təşkilatı
- ☐ İctimai-hüquqi təşkilat

529 ətraf mühitin qorunması üzrə əməkdaşlığın ilk dövrlərində yaranan təşkilat hansıdır?

- ☐ təşkilat formalaşmamışdır
- ☐ 1950-ci ildə Rusiya, Ukrayna təşkilatı
- ☐ 1970-ci ildə Avropa birliyi təşkilatı
- ☐ 1960-cı ildə "Ekologiya" təşkilatı
- ☒ 1968-ci ildə "Roma Klubu" təşkilatı

530 Aktual hesab edilən təhlükəsizlik problemlərindən biri:

- ☐ Sənaye
- ☐ İstilik
- ☒ ekoloji
- ☐ demoqrafik
- ☐ Beynəlxalq

531 Ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan kateqoriyaya aid deyil:

- ☐ köçəri heyvan növləri
- ☒ əhalinin sağlamlıq problemləri
- ☐ yaxın kosmos
- ☐ atmosfer hövzəsi
- ☐ dünya okeanı Antraktida

532 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir:

- ☐ dövlətin daxili səlahiyyətinə aid olan
- ☒ ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olmayan
- ☐ əhalinin mənafeyini müdafiə edən
- ☐ dövlətin ümumi mənafeyinə müdafiə edən
- ☐ Dövlətin qüdrətini əks etdirən

533 1962-ci ildə BMT-nin XVII Baş Məclisində hansı qətnamə qəbul edildi?

- ☐ dünya okeanının qorunması
- ☐ dövlətlərin birgə fəaliyyəti
- ☐ təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
- ☒ ekoloji inkişaf və təbiətin mühafizəsi
- ☐ atmosfer havasının qorunması

534 Vahid ekoloji məkan hansı zərurətdən yaranmışdır?

- ☐ əhalinin artan tələbatı
- ☒ ətraf mühitin qorunması ümumbəşəri xarakterlidir
- ☐ mühitə müdaxilə həddən artıq çoxdur
- ☐ ətraf mühit qorunması iqtisadiyyatın bir hissəsidir
- ☐ təbii resurslar daha çox istismar olunur

535 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir?

- ☐ vahid qlobal əməkdaşlığın göstəriciləri
- ☐ dövlətlərin birgə fəaliyyətinə daxil olan
- ☒ ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan
- ☐ dövlətlərin səlahiyyətindən kənar olan
- ☐ hüquqi şəxslərin səlahiyyətlərinə daxil olan

536 60-cı illərdə qlobal problemlərə aid edilmirdi:

- ☐ aclıq problemi
- ☒ sərhədlərin qorunması
- ☐ ozon təbəqəsinin dağılması]
- ☐ əhali artımı
- ☐ su hövzələrinin qorunması

537 1973-ci ildə BMT tərəfindən ətraf mühitin qorunması və təbii sərvətlərə münasibət sahəsində qəbul edilmiş proqram nə adlanır?

- ☐ VMO
- ☒ YUNEP
- ☐ YUNESKO
- ☐ FAO
- ☐ VOZ

538 5 iyun Beynəlxalq ətraf mühitin mühafizəsi günü hansı konfransda elan edilmişdir?

- ☐ Berndə
- ☐ Madriddə
- ☒ Stokolmda
- ☐ Kiotoda
- ☐ Ottavada

539 ətraf mühit məsələsi üzrə BMT-nin konfransı nə vaxt və harada keçirildi?

- ☒ 1972-ci il Stokolmda
- ☐ 1978-ci il Berlində
- ☐ 1975-ci il Moskvada
- ☐ 1970-ci il Romada
- ☐ 1965-ci il Osloda

540 BMT-nin Baş Asambleyası tərəfindən təsdiq edilmiş və 28 oktyabr 1988-ci ildə çıxarılmış qətnamə necə adlanır?

- ☒ ümumdünya təbiət xartiyası
- ☐ beynəlxalq ekologiya xartiyası
- ☐ ümumdünya təbiət günü
- ☐ beynəlxalq təşkilatların birliyi
- ☐ beynəlxalq ekologiya günü]

541 Stokolm konfransının əsas məqsədi nədən ibarət idi?

- ☐ əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu
- ☐ təbiəti qorumanın hüquqi məsələlərinə baxıldı
- ☐ çirkləmə mənbələrinə qarşı sanksiyalar müəyyən etdi
- ☒ ətraf mühitin mühafizəsi haqqında bəyanat qəbul etdi
- ☐ əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu

542 Maddi məsuliyyətin formalarına aid deyil:

- ☐ restovrasiya
- ☐ substitusiya
- ☒ subsidiya
- ☐ təminat
- ☐ restitusiya

543 Dövlətlərin qarşısında duran ekoloji hüquqi məsuliyyət hansıdır?

- ☐ ekoloji və texniki
- ☐ maddi və mənəvi
- ☒ siyasi və maddi
- ☐ hüquqi və şəxsi
- ☐ kəmiyyət və keyfiyyət

544 Qanunpozucu tərəfə qarşı inzibati, məcbureddici tədbirlər sistemi nə adlanır?

- ☐ nəzarətlər
- ☒ sanksiyalar
- ☐ ödənişlər
- ☐ subsidiyalar
- ☐ vergilər

545 Kənd təsərrüfatı bitkilərinin və heyvanlarının məhsuldarlığının aşağı düşməsinə ən çox nə səbəb olur?

- ☐ yaxşı qulluq edilmədikdə
- ☐ torpaqda mikroorqanizmlərin miqdarı artıqda
- ☐ gübrələr düzgün verilmədikdə
- ☐ hava şəraiti qeyri-normal olduqda
- ☒ çirkəb tullantı sularından suvarmada istifadə etdikdə

546 Respublikanın su ehtiyatının 70 %-ə qədər hansı suların payına düşür?

- ☐ mineral suların
- ☐ yeraltı suların
- ☒ tranzit çayların
- ☐ dağ çaylarının
- ☐ termal suların

547 Suyun çoxlu miqdarda itkisi nəticəsində (torpaqda) nə kimi proseslər yaranır?

- ☒ yeraltı suların səviyyəsi artır, təkrar şorlaşma və bataqlıqlaşma yaranır
- ☐ çayların, bulaqların sululuq həcmi artır
- ☐ tullantı suların miqdarı azalır
- ☐ mineral su ehtiyatları yaranır
- ☐ torpaqlarda münbitlik artır, məhsuldarlıq çoxalır

548 Yeraltı suların neçə %-i Qusar maili düzənliyində toplanıb?

- ☐ 12%
- ☐ 8,3%
- ☒ 31 %-i
- ☐ 29%
- ☐ 17%

549 Respublikanın su ehtiyatının nə qədər yeraltı suların payına düşür?

- ☒ 5,1 km³
- ☐ 3,7 km³
- ☐ 7,4 km³

- ☐ 4,8 km³
- ☐ 6,3 km³

550 İçməli və dəniz suyunu çirkləndirən əsas mineral maddələr hansılardır?

- ☐ hidroqlu sulfid, karbon sulfid
- ☐ karbohidrogenlər
- ☐ ammoniyak, sulfat turşusu, formaldehid
- ☒ qurğuşun, arsen, cıvə, miss
- ☐ kükürd suyu

551 Fəal çirklənmə zolaqları hansı ölçü ilə xarakterizə olunur?

- ☐ 20 h
- ☒ 50 h
- ☐ 2 h
- ☐ 10 h
- ☐ 8 h

552 Zərərli maddələrin nisbi nisbi təhlükə əmsalı nəyə təsir edir?

- ☐ Havanın təzyiqi.
- ☐ Havanın kimyəvi tərkibi.
- ☐ Havada olan su buxarının həcmi.
- ☐ Havada olan tozun həcmi.
- ☒ atmosferin çirklənməsindən dəyən zərərə

553 Su hövzələrinin çirklənməsindən çirkab suların həcmi nədən asılıdır?

- ☐ Yağıntıların tərkibi.
- ☒ su hövzələrinə dəyən zərərdən
- ☐ Su sərfi.
- ☐ Yağıntıların miqdarı.
- ☐ Suyun kimyəvi tərkibi.

554 Havaya atılan zərərli maddələrin həcmi nədən asılıdır?

- ☐ Havada olan tozun həmindən.
- ☐ Havanın kimyəvi tərkibindən.
- ☐ Havanın təzyiqindən.
- ☒ çirklənməyə dəyən zərərdən
- ☐ Havanın tərkibində olan su buxarlarının həcmindən.

555 MDB ölkələri içərisində uran istehsalı və ixracına görə hansı dövlət fərqlənir?

- ☐ Türkmənistan
- ☐ Ukrayna
- ☐ Belarus
- ☐ Azərbaycan
- ☒ RF (Rusiya)

556 Göydərə filiz yatağı hansı ehtiyatın istehsalı üçün əlverişlidir?

- ☐ asbestin
- ☐ qrafitin
- ☐ kvarsın
- ☐ fosforitin
- ☒ xromun

557 Zəylik alünit yatağından başqa respublika ərazisində digər hansı alünit yataqları var?

- ☐ Paragaçay yatağı (Ordubad)
- ☐ filizçay yatağı (Balakən)
- ☐ Göydərə yatağı (Kəlbəcər)
- ☐ Meğri-Ordubad zonasındakı yataq
- ☒ Seyfəli yatağı (Şəmkir)

558 Alunit yataqlarına görə Azərbaycan dünyada neçənci yeri tutur?

- ☐ 1-ci
- ☐ 5-ci
- ☐ 4-cü
- ☐ 3-cü
- ☒ 2-ci

559 Daşkəsən mədəninə dəmir istehsal edilərkən, hansı qiymətli ehtiyatın itkisinə yol verilir?

- ☐ mis ehtiyatının
- ☐ xromun
- ☐ kobalt filizinin
- ☐ volframın
- ☒ alunitin

560 Faydalı qazıntı yatağını istismar etmək üçün nəyi müəyyən etmək lazımdır?

- ☐ landşaft zonallığını
- ☒ xammal ehtiyatını, zərərli komponentlərin miqdarını
- ☐ yumşaq süxur kütlələrini
- ☐ geomorfoloji prosesləri, yüksəklik qurşaqlarını və iqlim şəraitini
- ☐ təbii ərazi kompleksini

561 Faydalı qazıntıların ehtiyatına nə deyilir?

- ☐ kaynazoy yaşlı çöküntü süxurları
- ☐ dövlət kompleksləri
- ☐ nazik torflu torpaqlar
- ☐ palçıq vulkanları
- ☒ yer qatlarındakı mineral xammal

562 Təbii ehtiyatlarda iqtisadi qiymətləndirmənin əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- ☐ insanın iştirakı olmadan formalaşaraq təbii mühiti təşkil edir.
- ☒ ayrı-ayrı təbii ehtiyatlardan istifadənin faydalılığını müəyyən etməyə imkan verir
- ☐ təsərrüfat dövryyəsinə cəlb edir
- ☐ insan əməyinin nəticələrini göstərir
- ☐ əhalinin tələbatlarını ödəyir

563 Təbii ehtiyatların iqtisadi qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- ☐ təbii ehtiyatların çoxməqsədli istifadə xarakteri
- ☐ hasilatın, emalın, daşınmanın dəyəri
- ☒ kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığı, səmərəliliyinin səviyyəsi
- ☐ oragen qurşaqlar, kimyəvi xammallar
- ☐ təbii resursların xüsusiyyətlərinin müxtəlifliyi

564 Potensial ehtiyatlar hansı sərvətlərə aid edilir?

- ☒ istifadə olunmayan, ehtiyatı tam dəqiqləşməyən sərvətlər

- ☐ ilkin olaraq tək-tək nümunələr məlum olan və sənaye ehtiyatı az olan ehtiyatlar.
- ☐ yayım şəraitinin ümumi əlamətlərini təmin edən kəşfiyyat və öyrənilmə dərəcəsinə malik ehtiyatlar
- ☐ dəqiq kəşfiyyat aparılmış, sərhədləri tam dəqiqləşdirilmiş ehtiyatlar
- ☐ təbiətdə istifadə edilən və istifadəsi mümkün olan resurslar

565 Mineral komponentlərin çoxluğu ilə seçilən, müalicə edən, fiziki – kimyəvi xassələrə malik sular nə adlanır?

- ☐ yeraltı sular
- ☐ termal sular
- ☐ tullantı suları
- ☐ dəniz suları
- ☒ mineral sular

566 Davamlılığı, yaxşı döyülməsi, istiliyi normal keçirməsi və s xüsusiyyətlərə malik hansı təbii ehtiyatdır (faydalı qazıntıdır?)

- ☐ polad
- ☐ asbest
- ☐ molibden
- ☐ qurğuşun
- ☒ mis

567 Dəniz suyunun şirinləşdirilməsi kimi tədbirlərdən ən çox hansı ölkələr istifadə edir?

- ☐ Avropa ölkələri, RF-sı
- ☒ Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Küveyt, Yaponiya
- ☐ Türkiyə Cümhuriyyəti, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti
- ☐ Latın Amerikası ölkələri, Avstraliya
- ☐ Okeaniya, ABŞ, Kanada

568 Yer kürəsinin ümumi su ehtiyatları nə qədərdir?

- ☐ 1153 milyon km³
- ☒ 1386 milyon km³
- ☐ 1021 milyon km³
- ☐ 1564 milyon km³
- ☐ 1278 milyon km³

569 Çırkənlənmiş, zibillənmiş torpaqlar hansı regionlarda daha çoxdur?

- ☐ Quba-Qusar
- ☐ İsmayilli – Qəbələ
- ☒ Naxçıvan MR, Daşkəsən – Qazax, Abşeron
- ☐ Samur-Dəvəçi, Zaqatala-Lahıc
- ☐ Lənkəran-Astara

570 Şoranlaşmış torpaqlar ən çox hansı ərazidə yayılmışdır?

- ☐ Lənkəran-Astara zonasında
- ☒ Kür-Araz ovalığında
- ☐ Abşeron yarımadasında
- ☐ Kiçik Qafqazın şimal-şərq yamacında
- ☐ Naxçıvan Muxtar Respublikasında

571 Torpaqlarımızda şoranlaşmaya əsas səbəb nə olmuşdur?

- ☐ alp çəmənliklərindən düzgün istifadə edilməsindən
- ☒ suvarma əkinçiliyinin inkişafı, suvarma qaydalarına düzgün riayət edilməməsi ucbatından

- ☐ dağlıq zonaların kifayət qədər rütubət qəbul etməsi və soyuq iqlim ilə əlaqədar olaraq
- ☐ dolu yağın günlərin illik miqdarının çox olması ilə
- ☐ su anbarlarının çay dərələrində yaradılması ilə əlaqədar

572 Respublikada eroziya prosesinin qarşısını almaq məqsədilə hansı tədbirlər keçirilməlidir?

- ☐ dövrüyyəli-qapalı su təchizatına keçmək
- ☐ süni suvarma işləri aparılmalıdır
- ☐ terraslaşdırma işləri aparılmalıdır
- ☐ istisevər bitkilərə şərait yaradılmalıdır
- ☒ meşə-mühafizə zolaqları salınmalıdır

573 Respublika ərazisində külək eroziyası ən çox hansı ərazilərdə geniş yayılmışdır?

- ☐ Lənkəran-Astara zonasında
- ☐ Culfada, Kəngərlidə
- ☐ Quba-Qusar ərazisində
- ☒ Abşeron yarımadasında, Cənub-Şərqi Şirvanda
- ☐ Gəncə-Qazaxda

574 Dağlıq ərazilərdə eroziya proseslərinin artmasının əsas səbəbin göstərin:

- ☒ heyvandarlığın inkişafı, meşələrin qırılması
- ☐ istehsal və əhalinin məhdud ərazidə toplanması
- ☐ nəqliyyatın və əmək resurslarının hesabına
- ☐ mebel və tikinti materialları sənayesinə görə
- ☐ mexaniki artımı, miqrasiyanın rolu

575 Azərbaycan Respublikası torpaq fondu nə qədərdir?

- ☐ 3.4 milyon ha
- ☐ 1,2 milyon ha
- ☐ 10,7 milyon ha
- ☒ 8,6 mly ha
- ☐ 6,1 milyon ha

576 Aridləşmə nədir?

- ☒ torpaqda nəmliyin azalması
- ☐ torpaq əmələ gəlmə prosesində intensiv mikroorqanizmlərin çoxalması
- ☐ zibilliklərin artması
- ☐ hasilat sənayesinin inkişafı
- ☐ yeraltı suların çoxalması

577 Deqradasiya nədir?

- ☐ yarımfabrikat istehsalı karbohidrogen xammalı
- ☐ mineral – xammal hasilatı, mineral gübrə istehsalı
- ☒ eroziya, çirklənmə, şoranlaşma
- ☐ iqtisadi səmərə, kooperasiya
- ☐ plastik kütlə, kauçuk müxtəlif lif istehsalı

578 Dünya torpaq fondunun neçə faizi becərilir?

- ☐ 7%-i
- ☐ 9%-i
- ☒ 11%-i
- ☐ 10%-i
- ☐ 8%-i

579 Çox məqsədli istifadə xarakterinə malik hansı təbii ehtiyatları tanıyırsınız?

- ☐ rekreasiya ehtiyatları
- ☐ tikinti materialları
- ☒ su, torpaq, meşə
- ☐ bitki və heyvanat aləmi
- ☐ kosmik resursları

580 Neft və qaz ehtiyatı neçə metr dərinlikdə müəyyən edilmişdir?

- ☐ 200 metr
- ☒ 3000 metr
- ☐ 500 metr
- ☐ 800 metr
- ☐ 1000 metr

581 Neft və qaz ehtiyatına görə digər rayonlardan hansı ərazilər fərqlənir?

- ☐ Şamaxı (Dağlıq Şirvan) rayonu
- ☒ Abşeron, Muğan-Salyan, Xaçmaz əraziləri
- ☐ Samur-Dəvəçi rayonu
- ☐ Zaqatala – Lahıc rayonu
- ☐ Alazan – Əyriçay rayonu

582 Zəngin neft və qaz yataqları hansı ərazilərdə kəşf edilmişdir?

- ☐ Acınohur – Ceyrangöl ovalığında
- ☐ Böyük Qafqazın cənub yamacında
- ☒ Abşeron, Bakı arxipelaqında
- ☐ Qəbələ, Qax rayonlarında
- ☐ Şərur – Ordubad düzündə

583 Faydalı qazıntılar nəyə deyilir?

- ☐ maqtafik, metamorfik, həm də çöküntü mənşəli süxurlara
- ☐ yüksək dağların daha çox rütubətlənən yamaclarına
- ☐ mülayim soyuq iqlim şəraitində yaranan meşə landşaftına
- ☐ yüksək təzyiqli sahələrə doğru üfüqi istiqamətdə havanın yerdəyişməsinə
- ☒ cəmiyyətin müxtəlif tələblərini təmin etməyə lazım olan mineral süxurlara

584 Yüksək dağ silsilələrində orta illik temperaturu göstərin

- ☐ -1 –2°C
- ☐ 0 –1°C
- ☐ 1- 2°C
- ☐ 3- 4°C
- ☒ 0°C-dən aşağı

585 Hansı ərazilərdə qeyri-filiz faydalı qazıntıları yayılmışdır?

- ☐ çox rütubət qəbul edən alçaq dağlıq zonalarda
- ☐ dağətəyi düzənliklərdə
- ☐ Kür-Araz ovalığında
- ☒ çökmə süxurların yayıldığı düzənlik ərazilərdə
- ☐ tektonik proseslərin daha güclü təzahür etdiyi sahələrdə

586 Palçıq vulkanları ölkəmizdə hansı ərazilər üçün səciyyəvidir?

- ☒ Qobustan, Cənub-Şərqi Şirvan, Abşeron sahilləri

- ☐ Böyük Qafqazın Şimal-Şərq yamaclarında, Naxçıvanda
- ☐ Talış dağlarında, Mərkəzi Aranda
- ☐ Zəngəzur silsiləsi, Kür-Araz ovalığında
- ☐ Acınohur çökəkliyi, Kiçik Qafqaz dağlarının şərq maili düzənliklərində

587 Sürüşmə hadisəsi neçə baş verir?

- ☒ sukeçirən qumlu laylarda qunt sularının sürüşərkən təbəqə yaratması nəticəsində
- ☐ rütubətli havada tədricən çürüyən nazik torflu torpaqlarda
- ☐ coğrafi təbəqənin eynicinsli sahələrində
- ☐ qidalanma xüsusiyyətləri və sululuq dərəcəsinə görə
- ☐ kontinental hava kütlələrinin temperaturu aşağı salması ilə əlaqədar

588 İnkişaf etmiş ölkələrdə təbii ehtiyatları necə adlandırırlar?

- ☐ intensiv istehsal
- ☐ əmək vərdişləri
- ☐ əmək resursları
- ☒ təbii aktiv kapital
- ☐ təsərrüfat strukturları

589 Meşələrin çirklənmə sahəsi nə ilə uzlaşır?

- ☐ Ağacların boyundan
- ☐ Meşələrin tərkibindən
- ☐ Meşələrdə ağacların diametrindən
- ☒ Meşə təsərrüfatına dəyən zərər
- ☐ Meşələrin rütubət göstəricilərindən

590 Torpaq,su,meşə hansı üsulla qiymətləndirilir?

- ☒ kadastr
- ☐ qraflar
- ☐ renta
- ☐ alternativ
- ☐ məsrəf

591 Təbii ehtiyatların istismarı nədən asılıdır?

- ☐ Dünya okeanının səviyyəsindən
- ☒ istehsalın inkişafından
- ☐ Təmərküzləşmədən
- ☐ Kənd təsərrüfatının inkişafından
- ☐ Kooperasiyadan

592 Təbii ünsürlərə nələrə aid edirlər?

- ☐ ozonosfer
- ☐ təbii şərait
- ☐ litosfer
- ☐ biosfer
- ☒ su,torpaq,hava və s.

593 Azərbaycanda təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə və ətraf mühitin mühafizəsi prosesi əlaqədardır:

- ☐ müxtəlif təbii ünsürlərdən;
- ☒ regionlarda məhsuldar qüvvələrin inkişafından;
- ☐ ərazi-istehsal kompleksinin inkişafından;
- ☐ təsərrüfatın inkişaf göstəricilərindən

- ☐ sənaye və kənd təsərrüfatının inkişafından.
- ☐ təsərrüfatın inkişaf göstəricilərindən;

594 Təbii ehtiyatlar bu istehsalda iştirak edir:

- ☐ İstehsalın kooperasiyasında.
- ☐ Emal sahəsinin dərinləşməsi;
- ☒ Maddi nemətlər istehsalı;
- ☐ Sosial sahələr;
- ☐ İstehsalın təmərküzləşməsində;

595 Təbii resurs anlayışına aiddir:

- ☐ Sənaye müəssisələri.
- ☒ İnsanların istifadə etdiyi ehtiyatlar;
- ☐ Əmək ehtiyatları;
- ☐ Faydalı qazıntılar;
- ☐ Müxtəlif texnoloji avadanlıqlar;

596 Təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsinin ən əsas üsulu budur:

- ☐ Gəlir
- ☐ İcarə.
- ☐ Kapital.
- ☒ Renta.
- ☐ Məsrəf.

597 Son 10 illiklərdə ətraf mühitə çirkləndiricilərin atılması nəticəsində ozon müdafiə qatı neçə faiz nazıqlaşmışdır?

- ☒ 5%
- ☐ 1%
- ☐ 3%
- ☐ 2%
- ☐ 4%

598 Məlumatlara görə,neolit inqilabi dövründə yer kürəsində meşələrin ümumi sahəsi nə qədər olmuşdur?

- ☐ 48 mlrd ha
- ☐ 50 mlrd.ha
- ☐ 63 mlrd.ha
- ☒ 75 mlrd.ha
- ☐ 80 mlrd ha

599 Küləyin enerji potensialının neçə faizi texniki istifadəyə tam yararlıdır?

- ☐ 2,3%
- ☐ 1,1%
- ☐ 0,8%
- ☒ 1,5%
- ☐ 3%

600 Dəniz suyunun başlıca resurslarından biri hansı ehtiyatdır?

- ☐ uran
- ☐ maqnezium
- ☐ kükürd
- ☐ brom
- ☒ xörək duzu

601 İl ərzində Yer səthinə nə qədər günəş enerjisi daxil olur?

- ☐ 1,37 x 5¹² kv.t.saar
- ☐ 1,12 x 3¹⁰ kv.t.saar
- ☐ 1,24 x 4¹¹ kv.t.saar
- ☐ 1,37 x 5¹² kv.t.saar
- ☒ 1.56 x 10¹⁴ kv.t.saar

602 Real ehtiyatlara aid edilən komponentlər hansılardır?

- ☐ İqlim və kosmik resurslar
- ☐ Dəmir filizi
- ☒ Əmək və istehsal prosesinə cəlb olunanlar
- ☐ Neft, qaz ehtiyatları
- ☐ Təbii-resurs potensialı

603 Aşağıda təbii ehtiyatlar haqqında məlumat verilmişdir. Bunlardan hansı cavab düzgün deyil?

- ☒ Təbii halda toplanmış faydalı qazıntıya təbii ehtiyat deyilir
- ☐ Faydalı qazıntı yataqlarının kəşfi, onların çıxarılması və zənginləşdirilməsi ilə məşğul olan sənaye sahələrinə maddən sənayesi
- ☐ Faydalı qazıntıyı örtən və onun daxilində qat və damar şəkilində olan süxurlara boş süxurlar deyilir
- ☐ Təbii şəraitdə əmələ gələn və cəmiyyətin müxtəlif tələblərin təmin etməyə lazım olan mineral və süxurlara faydalı qazıntı deyilir
- ☐ Yer qatlarındakı mineral xammalın miqdarına onun ehtiyatı deyilir

604 İqtisadi resurs nəyə deyilir?

- ☐ təbii ehtiyatlardan və enerjiyədən səmərəli istifadədir.
- ☐ tullantıların əmələ gəlməsinin texniki azaldılmasıdır
- ☐ məhsulun və enerjinin istehsal üsuludur
- ☐ ətraf mühitin keyfiyyətə normatividir
- ☒ istehsalda bir neçə dəfə şəklini dəyişmiş xammaldır

605 Potensial sərvətlər dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☒ hazırda istifadə olunmayan yaxud cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlərdir.
- ☐ cəmiyyətin müəyyən inkişaf mərhələsində insanı əmək və istehsal prosesinə cəlb edən sərvətlərdir
- ☐ çoxməqsədli istifadə xarakterinə malik ehtiyatlardır
- ☐ tərkibi mürəkkəb olmayan, eyni tərkibli sərvətlərdir
- ☐ təkrar emaldan keçən resurslardır

606 Dünyanın nəhəng qaz hövzələrində ümumi ehtiyatın neçə faizi cəmlənmişdir?

- ☐ 85%
- ☐ 80%
- ☒ 70%
- ☐ 60%
- ☐ 90%

607 Dünya okeanının bioloji resursları bəşəriyyətin heyvan zülalına olan tələbatının neçə %-ni ödəyir?

- ☐ 25%
- ☐ 15%
- ☐ 10%
- ☐ 8%
- ☒ 20%

608 Dünya ölkələri arasında daha çox kömür ehtiyatına malikdir ?

- ☐ Cənubi Koliiforniya,Meksika və İran körfəzi ölkələri
- ☐ Kanada,Namibiya
- ☒ MDB ölkələri ,ABŞ,ÇXR
- ☐ CAR,/Niger,Braziliya
- ☐ Avstraliya,Yaponiya,İslandiya

609 Hansı ölkələr daha çox becərilən torpaq sahələrinə malikdir?

- ☐ Fransa,Norveç,Sinqapur,belçika və s.
- ☐ Niderland,Monqolustan,Misir,Əlcəzair
- ☐ Avstraliya,Türkmənistan,Anqola
- ☐ Afrika,Braziliya,Yaponiya,Qatar
- ☒ ABŞ,Hindistan,RF,ÇXR,Kanada və s.

610 Dünya torpaq fondunun ümumi sahəsini göstərin:

- ☐ 15,1mlrd.ha
- ☐ 20 mlrd.ha
- ☐ 17,1 mlrd.ha
- ☒ 14,9 mlrd.ha
- ☐ 12,3mlrd.ha

611 Otlaq və çəmənliklər ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- ☒ 24%
- ☐ 18%
- ☐ 15%
- ☐ 10%
- ☐ 22%

612 Birbaşa istifadə oluna bilən alternativ enerji mənbələri hansılardır?

- ☒ yeraltı isti su və ya buxar-su qarışığı
- ☐ neft
- ☐ uran
- ☐ dağ süxurlarının daxili istiliyi
- ☐ qaz

613 Faydalı qazıntıların istismarı və emalı zamanı ətrafa milyonlarla ton bərk tullantı atılmasına baxmayaraq,onların yalnız neçə %-i istifadə olunur?

- ☐ 18-20%
- ☒ 10-12%
- ☐ 7-8%
- ☐ 4-5%
- ☐ 14-16%

614 Təbii şərait dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ təbii resurslar bolluğu, əhalinin əmək vərdişi, dənir dalğalarının enerjisi və s.
- ☐ günəş, geotermal, külək və s. enerjisi
- ☐ xammal və enerji bazası, təbii komponentlər
- ☒ coğrafi mövqe, iqlim, daxili sular, relyef vəs.
- ☐ aqroiqlim, rekreasiya, istifadə olunan potensial resurslar

615 Müxtəlif məqsədli istifadə olunan ehtiyatlarda rəqabət xassəli hansı sahələri (sahəni) göstərmək olar?

- ☐ ixtisaslaşdırılmış sahələr
- ☐ doğru cavab yoxdur

- ☐ kommunal-təsərrüfat sahəsini
- ☒ əkin sahələrini
- ☐ geoloji-kəşfiyyat sahələrini

616 Məntəqə görə maddi istehsal ehtiyatlarına nələr aiddir?

- ☐ idman, istirahət, müalicə və s. istifadə olunan ehtiyatlar
- ☒ sənaye və kənd təsərrüfatında istifadə olunan ehtiyatlar
- ☐ atom enerjisi və planetar enerji mənbələri.
- ☐ bitki və fauna ehtiyatları
- ☐ əhalinin həyat vasitələri kimi istifadə etdiyi ehtiyatlar

617 Şimal meşə qurşağının ən böyük meşə sahələri hansı ölkələrin ərazisindədir?

- ☐ ÇXR,Yaponiya,Vyetnam
- ☒ RF,Kanada,ABŞ
- ☐ Zair,Hindistan,Venesuela
- ☐ Afrika.Nepal,Haiti
- ☐ Fransa,İtaliya,Niderland

618 Bioloji ehtiyatlar baxımından dünyada nə qədər bitki;agac və kol növləri məlumdur?

- ☒ 500 mindən çox;30 mindən artıq
- ☐ 300 mindən çox;25 mindən artıq
- ☐ 200 mindən çox;20 mindən artıq
- ☐ 100 mindən çox;10 mindən artıq
- ☐ 400 mindən çox;28 mindən artıq

619 Dünyada suyun əsas istehlakçısı hansı sahədir?

- ☒ kənd təsərrüfatı
- ☐ mənzil-kommunal təsərrüfatı
- ☐ məişət təsərrüfatı
- ☐ sənaye sahələri
- ☐ meşə təsərrüfatları

620 Ümumi su ehtiyatının neçə %-i Dünya okeanının duzlu sularının payına düşür?

- ☐ 59,3%
- ☒ 96,4%
- ☐ 81,2%
- ☐ 70%
- ☐ 68%

621 Yer kürəsinin ümumi su ehtiyatı neçə mln.kub km-dir?

- ☐ 1418 mln kub km
- ☐ 1271 mln.kub km
- ☐ 1124 mln.kub km.
- ☐ 1015 mln.kub km.
- ☒ 1386 mln.kub km

622 Su resurslarının cəmi neçə faizi içmək üçün yararlıdır?

- ☐ təqribən 5%-i
- ☒ təqribən 3%-i
- ☐ təqribən 12%-i
- ☐ təqribən 1%-i
- ☐ təqribən 4%-i

623 Səhralar sünyanın neçə mln. kv.km. sahəsini tutur?

- ☒ 8mln.kv.km
- ☐ 6mln.kv.km
- ☐ 5mln.kv.km
- ☐ 4 mln.kv.km.
- ☐ 7mln.kv.km

624 Nəhəng neft hövzələrinin hər birində neft ehtiyatı nə qədərdir?

- ☐ 450 mln. ton
- ☐ 100 mln. ton
- ☐ 80 mln. ton
- ☐ 50 mln. ton
- ☒ 500 mln. ton

625 Geoloq alimlərin hesablamalarına görə,neft-qaz yataqları dünyanın neçə mln.kv.km-ni tutur?

- ☐ 83mln.kv.km
- ☐ 62mln.kv.km
- ☐ 50 mln.kv.km.
- ☐ 40 mln kv.km.
- ☒ 77mln.kv.km

626 Təbii resurslar nəyə deyilir?

- ☐ cəmiyyətlə təbiəti əlaqələndirən amillərdir.
- ☒ cəmiyyətin tələbatının ödənilməsi üçün istifadə olunan təbii elementlərdir
- ☐ qeyri-maddi istehsal sahələrində zəruri olan komponentlərdir
- ☐ ətraf mühitin xassələrinin məcmusudur
- ☐ insanın həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdir

627 Təbii otlaq və çəmənlik sahələrinə görə hansı ölkə üstünlük təşkil edir?

- ☐ ÇXR
- ☐ ABŞ
- ☐ Misir
- ☒ Avstraliya
- ☐ Hindistan

628 Bəcərilən torpaq sahələri ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- ☒ 11%
- ☐ 9%
- ☐ 8%
- ☐ 7%
- ☐ 10%

629 Uranın potensial ehtiyatı dünya üzrə nə qədərdir?

- ☐ 6 mln.t
- ☐ 12mln.t
- ☒ 10mln.t
- ☐ 8mln.t
- ☐ 4 mln.t

630 Dəniz və okeanların dibindən hər il neçə mln. ton neft çıxarılır?

- ☐ 300mln.ton

- ☒ 700mln.ton
- ☐ 400mln.ton
- ☐ 200mln.ton
- ☐ 150 mln.ton

631 Torpağın bərpası üçün təxminən neçə illər lazımdır?

- ☐ 2000-4000 il
- ☐ 150-500 il
- ☐ 50-80 il
- ☐ 5-10 il
- ☒ 300-1000

632 Təbii resursların renta metodu necə aparılır?

- ☐ təbii reursların istifadə olunma xüsusiyyətlərinə görə qiymətləndirilir.
- ☒ ayrıca təbii resurslardan alınan effektdə görə qiymətləndirilir
- ☐ təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan xeyirə görə qiymətləndirilir
- ☐ təbii resursların istifadəsinə çəkilən xərclərə görə aparılır
- ☐ təbii resursların mənimlənməsinə sərf olunan vəsaitə görə aparılır

633 Təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ cəmiyyətin tələbatının ödənilməsində xidmət edən təbii elementlərdir
- ☐ bəşəriyyətin sosial-iqtisadi inkişafıdır
- ☐ təbii resursların müxtəlif növlərinə olan tələbatdır
- ☐ təbii resursların mənimlənməsinə sərf olunan vaxt
- ☒ təbii resursların qiymətli və xeyirli istehlak xüsusiyyətlərinin pulla ifadəsidir

634 Müasir dövrdə təbii şəraitin sürətlə dəyişməsinin qarşısını almaq üçün nə etmək lazımdır?

- ☐ təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan effektdə görə qiymətləndirilmə aparılmalıdır.
- ☐ təbii ehtiyatların cəmlənməsi, keyfiyyət tərkibi, məhsul hasilatına çəkilən xərclər və s. hesablanmalıdır
- ☐ təbii ehtiyatları təsərrüfata yararlıq cəhətdən qiymətləndirmək lazımdır
- ☒ təbii şərait imkanlarını elmi cəhətcə əsaslandırmaq və təbii müvazinəti gözləmək lazımdır
- ☐ nəqliyyat şəraiti, ətraf mühitin mühafizəsi imkanları, xeyirli istehlak xüsusiyyətləri və s. nəzərə alınmalıdır

635 Kömür ehtiyatının neçə %-dən çoxu şimal yarımkürəsində cəmlənmişdir?

- ☒ 90%-dən çox
- ☐ 35%-dən çox
- ☐ 70%-dən çox
- ☐ 50%-dən çox
- ☐ 85%-dən çox

636 Dünyanın geoloji kömür ehtiyatı nə qədərdir?

- ☐ 10 trln t – 17 trln. t
- ☐ 8 trln t -10 trln. t
- ☐ 17,2 trln t – 22 trln. t
- ☒ 14,8 trln t – 30 trln. t
- ☐ 5,2 trln t – 7 trln. t

637 Dünya kömür ehtiyatı və istifadəsi neçənci ildən öyrənilib?

- ☐ 1932
- ☐ 1914
- ☐ 1910

- ☐ 1900
☒ 1924

638 Yanacaq faydalı qazıntılar əsasən hansı sahələrdə cəmlənmişlər?

- ☐ şimal yarımkürəsində.
☒ qədim platformaların kənar və daxili əyilmələri sahələrində
☐ geosinklinal-orogen qurşaqlarda
☐ platformaların qədim kristallik qalxanlarında
☐ müxtəlif tektonik zonalarda

639 Mineral reursların istehlakı hər il neçə % artır?

- ☒ 5%
☐ 3%
☐ 2%
☐ 1%
☐ 4%

640 Sənaye kondisiyası dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ yeni yataqların mənisənilməsi, ümumi geoloji ehtiyatların kəşf olunub istehsal astanasında dayanması, istehsalın mürəkkəbliyi.
☐ kəşfiyyat zamanı faydalı qazıntı yataqlarının sənaye əhəmiyyətli qrupları
☐ xammal bazasının ölkə üzrə ehtiyatı
☐ sənayenin mineral xammala olan tələbatı
☒ mineral xammalın minimal ehtiyatı, faydalı və zərərli komponentlərin istismara xələl gətirməyən miqdarı

641 Faydalı qazıntı yatağı nəyə deyilir?

- ☐ istifadədə olan torpaqların aqro-texniki üsullarla becərilmiş sahələri.
☐ antropogen təsir ilə əlaqədar olaraq ətraf mühitin çirklənmiş sahələri
☐ filizlərin zənginləşdirilməsində istifadəsində iştirak edən zərərli komponentlər
☒ yer təbəqəsinin müxtəlif hissələrində təbii halda toplanmış faydalı qazıntılar
☐ rütubət tutumundan asılı olmayaraq torpağın dərin şumlanmış hissələri

642 Boş süxur nəyə deyilir?

- ☒ faydalı qazıntıyı örtən və onun daxilində qat və damar şəklində olan sahələr.
☐ müalicəvi palçıq mənbələri
☐ hələlik antropogen təsirə az məruz qalan sahələr
☐ əvəz edilən və əvəzi olmayan sərvətlər
☐ çoxillik əkmə sahələrindən yuyulan torpaqlar

643 Təbii ehtiyatlar istifadə formasına görə neçə qrupa ayrılır?

- ☐ 6
☐ 4
☒ 2
☐ 3
☐ 5

644 Təbii ehtiyatların maddi tərkibi nədən asılıdır?

- ☒ məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsindən və cəmiyyətin təbiət haqqında elmi biliyindən
☐ təbii ehtiyatların xassələrinin öyrənilmə səviyyəsindən
☐ təbii ehtiyatlardan istifadənin iqtisadi səmərəsindən
☐ təbii varlığın istifadəsinin texniki imkanından
☐ təbii komplekslərin daxili və ərazi əlaqələrindən

645 Təbii ehtiyatlar anlayışının məzmunu, əhəmiyyəti və təsnifatı haqqında hansı alimlərin xüsusi tədqiqatları vardır?

- ☐ Reymers N.F., Zudin E.Q., Serov Q.P.
- ☐ Runov T.Q., Boekova İ.N., Nefedoza T.Q.
- ☐ Aslanov N.Q., Bayramov Y.M.
- ☐ Brodskiy A.K., Boqolyubova C.A.
- ☒ Qerasimov İ.P., Sauşkin Y.T., Mints A.M.

646 İnsanların yaşaması və həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdən biri deyil?

- ☒ doğru cavab yoxdur
- ☐ respublikada məhv olmaqda olan bitki və heyvan növlərinin qorunması və artırılması
- ☐ su itkisini azaltmaq və sulardan səmərəli istifadəyə keçmək
- ☐ torpaqlardan səmərəli istifadə və onların təkrar istehsal dövryyəsinə qaytarılması
- ☐ mövcud olan təbii resursların mənimsənilməsi və təkrar

647 Okean sularında neçə mlrd. ton biokütlə vardır?

- ☐ 50 mlrd t
- ☐ 40 mlrd t
- ☐ 20 mlrd t
- ☐ 10 mlrd t
- ☒ 30 mlrd t

648 Mədən sənayesi nəyə deyilir?

- ☐ coğrafi təbəqənin az və ya çox dərəcədə çirklənmiş sferaları.
- ☐ geotermik enerjinin zəif konsentrasiyası
- ☐ geoloji qanunauyğunluğa tabe olan faydalı qazıntılar
- ☐ faydalı yataqlarının kəşfi, onların çıxarılması və zənginləşdirilməsi ilə məşğul olan sənaye sahələri
- ☐ yerin təkindən çıxarılan mənbələr

649 Faydalı qazıntı dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ otlaq və çəmənliklər, meşə və kolluqlar əkin sahələri.
- ☐ tədrici landşaft dəyişiklikləri (seysmik aktivləşmə və s.)
- ☐ təbii-texniki şəraitin, hidroloji rejimin və tektonik rejimin pozulması
- ☐ ətraf mühitdə baş verən dəyişmələr (torpaq və bitki degradasiyası)
- ☒ təbii şəraitdə əmələ gələn mineral və süxurlar (cəmiyyətin müxtəlif tələblərini təmin edən)

650 Təbii resursların iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- ☐ cəmiyyətin iqtisadi, sosial-ekoloji maraqları, texnoloji layihələrin hazırlanması, ekologiyalaşdırılmış iqtisadiyyat və s.
- ☒ hasilatın, emalın dəyəri, kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi və s.
- ☐ tənzimləmə mexanizmi, iqtisadi-ekoloji səmərəliliyi, ekstensiv inkişaf və s.
- ☐ ətraf mühitə təsiri, potensial problemlərin üzə çıxarılması, keyfiyyət amili və s.
- ☐ istehsal, istehlak, texnologiya, insanların sosial-iqtisadi inkişaf səviyyələri və s.

651 hal-hazırda dünyada neçə növ faydalı qazıntı və neçə növ qiymətli daşlar mövcuddur?

- ☒ 250; 200
- ☐ 150; 250
- ☐ 100; 150
- ☐ 80; 100
- ☐ 200; 280

652 Dünya okeanının təbii ehtiyatları neçə mlrd əhalini qida ilə təmin edə bilər?

- ☐ 40-60 mlrd
- ☐ 25-40 mlrd
- ☐ 15-20 mlrd
- ☐ 10 mlrd]
- ☒ 30-50 mlrd

653 Okean suları biokütləsinin neçə mlrd t-u balıqlar və iri dəniz heyvanlarıdır?

- ☐ 1,5 mlrd t
- ☐ 5 mlrd t
- ☐ 4 mlrd t
- ☒ 3 mlrd t
- ☐ 2 mlrd t

654 Təbii rekreasiya ərazilərinə nələr aid edilir?

- ☐ dəniz,göl sahilləri
- ☐ mineral bulaqlar,palçıq vulkanları
- ☐ çay sahilləri,çimərliklər, mineral bulaqlar,palçıq vulkanları
- ☒ yaşıllıq zonaları.qoruqlar,milli parklar
- ☐ meşə örtüyü,müalicəvi palçıq mənbələri

655 Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- ☐ ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.
- ☒ dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.
- ☐ iqtisadi siyasətin əsasıdır.
- ☐ demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.
- ☐ ekoloji təhsilin bir formasıdır.

656 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- ☐ peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.
- ☐ müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- ☒ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslik
- ☐ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.
- ☐ enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.

657 Ətraf mühitin ekspertizası hansı hallarda keçirilməlidir?

- ☐ ölkədə iqtisadi islahatlar aparıldıqda.
- ☐ iqtisadiyyatda böhran baş verdikdə.
- ☒ təsərrüfat, layihə və planları reallaşmaqdan əvvəl.
- ☐ ekoloji fəlakət baş verdikdə.
- ☐ milli valyuta dəyərini itirdikdə.

658 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji auditin predmetinə aid deyil?

- ☐ ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- ☐ təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- ☐ təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.
- ☐ ekoloji siyasətin hazırlanması.
- ☒ təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi.

659 Ekoloji audit nədir?

- ☐ çirklənməyə görə ödənişlərin icrasının yoxlanılmasıdır
- ☐ antropogen təsir dərəcəsinin yoxlanılmasıdır
- ☐ təbiətdən istifadəçilərin maliyyə fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır

- ☒ təbii resurslardan istifadə və bərpası üzrə hesabatların düzgün tərtib edilməsi və daxil olmaqla təbiətdən istifadəsi tərəfindən ekoloji tələblərin ətraf mühitin mühafizəsi normalarının və qaydalarının gözlənilməsi məqsədilə onların təsərrüfat və digər fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır.
- ☐ təbiətdən istifadəyə görə ödənişlərin yerinə yetirilməsinin yoxlanılmasıdır.

660 Ekoloji audit ilk dəfə hansı ölkədə tətbiq olunmağa başlamışdır?

- ☐ Almaniya
- ☐ Fransa
- ☐ Yaponiya
- ☐ Rusiya
- ☒ ABŞ

661 Sənaye müəssisələrinin ekoloji pasportu nədir?

- ☐ tullantıların xarakterini göstərir
- ☐ ünvanı göstərən sənəddir
- ☐ təbii şəraiti göstərən sənəddir
- ☐ təbii şəraiti göstərən sənəddir
- ☒ normativ – texniki sənəddir

662 İctimai ekoloji ekspertiza nədir ?

- ☐ ekspertizaya daxil deyildir
- ☐ əhəlinin öz fəaliyyətidir
- ☒ ictimaiyyətin istəyi ilə yaranmış qeyri-dövlət strukturudur
- ☐ ictimaiyyətin istəyi ilə yaranmış dövlət strukturudur
- ☐ dövlət qanunlarını icra edən orqandır

663 Aşağıdakı ifadələrdən hansı müəssisənin ekoloji pasportuna aid edilmir?

- ☐ İstehsal tullantılarının kəmiyyət və keyfiyyət xarakteri.
- ☐ İstehsal olunan məhsulun kəmiyyət xarakteri.
- ☐ İstifadə olunan vəsaitlərin keyfiyyət və kəmiyyət xarakteri.
- ☐ Müəssisədə istifadə olunan texnologiyalar haqda məlumat.
- ☒ Həlli vacib olan ekoloji problemlər haqqında məlumat.

664 Dövlət ekoloji ekspertizası kim tərəfindən maliyyələşir?

- ☐ maliyyələşmə aparılmır
- ☐ sifariş verən müəssisə və bank
- ☐ Dövlət bankı
- ☒ dövlət büdcəsi və sifarişi
- ☐ əhəlinin könüllü vəsaiti

665 Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

- ☐ təbiətə dəyən mənfi antropogen təsirin xəbərdar edilməsi
- ☐ optimal ekoloji-iqtisadi uyğunluğun müəyyən edilməsi
- ☐ bütün sahələrin ekoloji uyğunluğu
- ☐ ekoloji cəhətdən tam təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili
- ☒ ekoloji-iqtisadi fəaliyyətin maliyyələşməsi

666 Balans, nəzarət, uçot və audit hansı funksiyasına aiddir?

- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☒ ekoloji menecmentin əsasıdır;
- ☐ ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
- ☐ qiymətləndirmə, təhlil;
- ☐ planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;

667 Balanslaşdırma ekoloji menecmentin hansı funksiyasına uyğundur?

- ☒ funksiyasına uyğun deyil
- ☐ planlaşdırma
- ☐ planlaşdırma
- ☐ ekoloji marketinq;
- ☐ uçot və nəzarət;

668 Təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahədir:

- ☐ faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- ☐ təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- ☒ ekoloji menecmentdir;
- ☐ cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- ☐ təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.

669 Proqram planlaşdırılması ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil olmasının səbəbi:

- ☐ proqram materiallarının reallaşması ilə bağlı planın tərtib olunması və onun icrasına nəzarət edilməsi.
- ☐ proqram məlumatların təklifi.
- ☐ ekoloji audit proqramının nəticələri ilə bağlı konkret təklif və tövsiyələrin hazırlanması.
- ☐ zərurət yarandıqda ekoloji audit proqramına əlavə mütəxəssislərin cəlb edilməsi.
- ☒ ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil deyil

670 Audit sahəsində güclü qanunvericilik sistemi olan ölkə hansıdır?

- ☒ B.Britaniya
- ☐ B.Britaniya
- ☐ İspaniya
- ☐ Fransa
- ☐ Yaponiya

671 Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir:

- ☐ kommersiya bankları.
- ☐ ekoloji banklar.
- ☐ ekoloji fondlar.
- ☐ yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
- ☒ səhiyyə müəssisələri

672 Sifarişçinin lazım olan sənədləri təqdim etmədikdə yoxlamadan imtina etmək auditorun hansı fəaliyyətinə aiddir?

- ☐ fəaliyyətə uyğun deyil
- ☐ auditorun vəzifəsinə
- ☒ ekoloji auditorun hüquqlarına
- ☐ auditorun səlahiyyətinə
- ☐ ekoloji auditorun işinə

673 Nəzarət obyektı üçün informasiya modelinin seçilməsi ekoloji auditin hansı fəaliyyətinə aiddir?

- ☐ dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.
- ☒ ekoloji auditorun vəzifəsinə uyğun deyil
- ☐ audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.
- ☐ müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- ☐ ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.

674 Eko-iqtisadi,eko-hüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühiti mühafizə sahəsində qanunvericiliyin gözlənilməsi auditin hansı funksiyasına aiddir?

- ☐ audit aparən qururun formalaşması
- ☐ ekoloji audit proqramının məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması.
- ☒ ekoloji auditin predmetinə.
- ☐ istehsal sahələrinin təşkil olunması.
- ☐ sifarişçi ilə müqavilə bağlanması.

675 Auditor xidmətinə aid deyil:

- ☒ könüllü audit
- ☐ məcburi audit
- ☐ daxili audit
- ☐ kənar audit
- ☐ uyğunluq audit

676 Təbiəti mühafizə tədbir və proqramları üçün maliyyə resurslarını səfərbər hansı auditor vəzifəsi ilə uyğundur?

- ☐ sənədlərin qorunub saxlanması.
- ☒ auditor vəzifsinə uyğun deyil
- ☐ auditin aparılmasında mövcud qanunveriliyin tələblərinə riayət etmək.
- ☐ auditor yoxlamasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətlə həyata keçirmək.
- ☐ məlumatların məxvi saxlanması.

677 Təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi auditin hansı fəaliyyətinə uyğun deyil:

- ☐ ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- ☐ ekoloji siyasətin hazırlanması.
- ☐ təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.
- ☐ təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- ☒ ekoloji auditin predmetinə

678 İlk dəfə audit tətbiq edən dövlətlər sırasındadır:

- ☒ ABŞ
- ☐ Yaponiya
- ☐ Rusiya
- ☐ Fransa
- ☐ Almaniya

679 1995-ci il iyunun 20-də Azərbaycan Respublikasının hansı qanunu qəbul edilmişdir?

- ☒ auditor xidməti haqqında
- ☐ 1996-cı il sentyabrın 5- də.
- ☐ 1995-ci il mayın 4-də
- ☐ 1994-cü il iyunun 10-da.
- ☐ 1997-ci il fevralın 28-də.

680 Ekoloji auditorun xidməti hansı sahələrə ayrılır?

- ☐ müəssisədə vəziyyətin təhlili
- ☒ müqavilə tələb edən və etməyən
- ☐ istehsalın səmərəli təşkili
- ☐ audit siyasətinin öyrənilməsi
- ☐ ilkin və yekun xidmətlər

681 Ekoloji auditin predmetinə aiddir:

- ☒ ekoloji siyasətin hazırlanması
- ☐ lisenziyaların verilməsi
- ☐ kommersiya işlərinin təşkili
- ☐ auditor yoxlaması
- ☐ auditor yoxlaması

682 Auditor xidməti haqqında AR – nın Qanununda auditor yoxlamasının hansı növləri göstərilir?

- ☐ növləri yoxdur
- ☐ adi və mürəkkəb
- ☐ müxtəlif xidmətlər
- ☐ uçot və yoxlama
- ☒ məcburi və könülü

683 Auditor aşağıdakılardan hansına rəy vermir?

- ☐ təsnifat
- ☐ əsaslılıq
- ☐ qiymətləndirmə
- ☒ müşahidə
- ☐ ayırma

684 Auditor sözünün latınca mənası nədir?

- ☐ məruzəçi
- ☐ yoxlayıcı
- ☒ dinləyici
- ☐ əks etdirən
- ☐ izah edən

685 Audit haqqında ilk sənət neçənci ildə aşkar edilmişdir?

- ☐ 1800 – ci ildə
- ☒ 1130 – cu ildə
- ☐ 1330 – cu ildə
- ☐ 1050 - ci ildə
- ☐ 1755-ci ildə

686 Ekoloji risk konsepsiyası nədir?

- ☐ müsbət konsepsiya yoxdur
- ☐ layihələrin vaxtında hazırlanması
- ☒ insanlara mənfi təsirin minimuma endirilməsi
- ☐ insanlara təsir edən amilləri öyrənmək
- ☐ Tullantıların izn həddinin müəyyən edilməsi

687 Ekoloji menecmentin inkişaf amillərinə daxildir:

- ☐ ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma.
- ☐ ekoloji mühitə kompleks təsir;
- ☐ ekoloji yönümlü subsidiyalar;
- ☐ ekoloji ödənişlər;
- ☒ ekoloji şəraitin monitorinqi, təsir və resursların mövcudluğu;

688 Ekoloji menecment sisteminin elementlərinə aid deyil:

- ☐ fəaliyyətin auditi və nəzarət sisteminin tətbiqi.
- ☐ fəaliyyətin təşkili və reallaşdırılması;
- ☐ təbiətdən istifadə fəaliyyətinin planlaşdırılması

- ☐ ekoloji siyasət;
- ☐ fəaliyyətin nəticələrinin təhlili və yenidən baxılma;

689 Menecmentdə ekoloji fəaliyyətin təşkilinə aid deyil:

- ☐ xüsusi səlahiyyətli məsul şəxs və bölmələrin müəyyənləşdirilməsi.
- ☐ tələblərin müəyyənləşməsi və daxili sənədləşmənin hazırlanıb tətbiqi;
- ☐ idarəetmə prosedurlarının hazırlanması;
- ☐ vəzifə öhdəliklərinin və məsuliyyətin bölgüsü;
- ☒ ekoloji fəaliyyətin planlaşdırılmasına maraqlı tərəf və şəxslərin cəlbə;

690 Ekoloji menecmentdə işçi heyətinin idarə olunması yollarından deyil

- ☐ işçilərin fəvqəladə vəziyyətdə fəaliyyətə hazırlanması.
- ☐ işçilərin motivasiya edilməsi;
- ☐ işçilərin məlumatlandırılması;
- ☒ işçilərin attestasiyası;
- ☐ işçilərin ekoloji maarifləndirilməsi;

691 Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

- ☐ müəssisənin «yaşıl imicinin» yaradılması.
- ☒ ekoloji öhdəlik və siyasətin təşkili;
- ☐ ekoloji uyğunluğun təmini;
- ☐ təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili;
- ☐ istehsalın təkmilləşdirilməsi;

692 Ekoloji menecmentin prinsiplərindən deyil:

- ☒ doğru cavab yoxdur.
- ☐ məqsədyönlülük
- ☐ uzaqgörənlik
- ☐ təfəkkürə əsaslanma;
- ☐ ardıcılıq;

693 Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

- ☐ səmərəlilikdir
- ☒ idarəetmədir
- ☐ yerləşdirmədir
- ☐ təhlükəsizlikdir;
- ☐ tullantıların utilizasiyasıdır;

694 Ekoloji audit hansı ekoloji fəaliyyətlə uyğundur?

- ☐ məlumatların təhlilidir.
- ☐ ekoloji monitorinqin bir hissəsidir
- ☐ ekoloji ekspertizaya uyğundur
- ☒ ekoloji menecmentin bir elementidir
- ☐ proqnozlaşdırma

695 Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☐ ekoloji öhdəlik;
- ☒ planlaşdırma
- ☐ balanslaşdırma
- ☐ ekoloji siyasət;

696 Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☒ balans, nəzarət, uçot və audit;
- ☐ ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
- ☐ qiymətləndirmə, təhlil;
- ☐ planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;

697 Ekoloji menecment konsepsiyasına aid deyil:

- ☐ elmin metodologiyası və rolu.
- ☐ ekoloji menecmentin təşkili;
- ☒ texnoloji, sosial ,innovasiya prosesi;
- ☐ ekoloji menecmentin prinsipi;
- ☐ ekoloji menecmentin funksional həcmi;

698 Ekoloji menecmentin məqsədi:

- ☒ idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır
- ☐ təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;
- ☐ hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;
- ☐ təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;
- ☐ müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.

699 Ekoloji menecment nədir?[Yeni sual]

- ☐ faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- ☐ təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- ☒ təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- ☐ cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- ☐ təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.

700 Ekoloji menecmentin əsasına aid deyil:

- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☐ ətraf mühitin keyfiyyətinin idarə olunması;
- ☐ ekoloji uçot və audit;
- ☐ ekoloji balans və nəzarət;
- ☒ ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma;

701 Ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil deyil:

- ☐ proqram materiallarının reallaşması ilə bağlı planın tərtib olunması və onun icrasına nəzarət edilməsi.
- ☐ proqram məlumatların təklifi.
- ☐ ekoloji audit proqramının nəticələri ilə bağlı konkret təklif və tövsiyələrin hazırlanması.
- ☐ zərurət yaranıqda ekoloji audit proqramına əlavə mütəxəssislərin cəlb edilməsi.
- ☒ proqramın planlaşdırılması.

702 Auditin qanunvericilik vətəni hansı ölkə hesab olunur?

- ☐ Portuqaliya
- ☒ B.Britaniya
- ☐ İspaniya
- ☐ Fransa
- ☐ Yaponiya

703 Ekoloji audit hansı sahələrdə aparılır?

- ☒ sosial müdafiə təşkilatları.

- ☐ regionlar
- ☐ transmilli korporasiyalar
- ☐ dövlət idarələri.
- ☐ bələdiyyələr

704 Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir.

- ☐ kommersiya bankları.
- ☐ ekoloji banklar.
- ☐ ekoloji fondlar.
- ☐ yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
- ☒ təhsil müəssisələri.

705 Ekoloji auditorun hüquqlarına aid deyil?

- ☐ sifarişçi lazım olan sənədləri təqdim etmədikdə yoxlamadan imtina etmək.
- ☐ ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etmək.
- ☐ ekoloji audit aparılan obyektlərin ekoloji və maliyyə fəaliyyəti ilə bağlı sənədlərlə tanış olmaq.
- ☐ bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq auditin forma və metodlarının sərbəst müəyyənləşdirmək.
- ☒ ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etmək.

706 Aşağıdakılardan hansı düzgün cavabdır?

- ☐ ekoloji auditor ekoloji prosesi idarə edən şəxsdir.
- ☒ ekoloji auditor mövcud qanunvericiliyə əsasən ekoloji auditor fəaliyyəti göstərmək hüququna malik olan hüquqi və ya fiziki şəxsdir.
- ☐ ekoloji auditor ekoloji monitorinq həyata keçirən hüquqi şəxsdir.
- ☐ ekoloji auditor ekoloji sahibkarlıqla məşğul olan fiziki şəxsdir.
- ☐ ekoloji auditor ekoloji bazarı tənzimləyən şəxsdir.

707 Aşağıdakılardan hansı auditorun vəzifəsinə aid deyil?

- ☐ sənədlərin qorunub saxlanması.
- ☐ auditor yoxlamasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətlə həyata keçirmək.
- ☐ auditin aparılmasında mövcud qanunveriliyin tələblərinə riayət etmək.
- ☒ Təbiəti mühafizə tədbir və proqramları üçün maliyyə resurslarını səfərbər etmək.
- ☐ məlumatların məxvi saxlanması.

708 Aşağıdakılardan hansı ekoloji audit sisteminin funksiyalarına daxil deyil?

- ☒ nəzərdə tutulan fəaliyyəti həyata keçirmək barədə son qərarın qəbulu.
- ☐ ekoloji auditor xidmətinin keçirilməsinin keyfiyyətinə nəzarət.
- ☐ ekoloji auditor kadrlarının hazırlanması, onların peşə və ixtisas səviyyələrinin artırılması.
- ☐ ekoloji auditin aparılmasında qanunvericiliyə əməl olunmasını təmin etmək.
- ☐ ekoloji auditor fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyən fiziki və hüquqi şəxslərə lisenziyaların verilməsi.

709 Ekoloji auditorun vəzifələrinə daxil deyil?

- ☐ audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.]
- ☒ nəzarət obyekti üçün informasiya modelinin seçilməsi.
- ☐ dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.
- ☐ müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- ☐ ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.

710 Ekoloji audit neçə mərhələdə aparılır?

- ☐ 2
- ☒ 5
- ☐ 4

- ☐ 6
- ☐ 3